

**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»**

Консолідована звітність Банківської групи

*За рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
разом зі звітом незалежних аудиторів*

Зміст

Консолідована звітність

Звіт незалежних аудиторів

Консолідований звіт про фінансовий стан	1
Консолідований звіт про фінансові результати	2
Консолідований звіт про сукупний дохід	3
Консолідований звіт про рух грошових коштів	4
Консолідований звіт про зміни власного капіталу	5

Примітки до консолідованої звітності Банківської групи

1. Основна діяльність	6
2. Економічне середовище, в якому Банківська група здійснює діяльність	6
3. Основа підготовки інформації	7
4. Основні принципи облікової політики	8
5. Суттєві облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики	23
6. Грошові кошти та їх еквіваленти	25
7. Заборгованість інших банків	26
8. Цінні папери	28
9. Кредити клієнтам	30
10. Основні засоби, інвестиційна власність та нематеріальні активи	41
11. Право користування активами	43
12. Інші активи	43
13. Заборгованість перед Національним банком України	44
14. Заборгованість перед іншими банками	44
15. Кошти клієнтів	45
16. Випущені депозитні сертифікати	45
17. Зобов'язання з оренди	45
18. Інші зобов'язання	46
19. Субординований борг	46
20. Похідні фінансові інструменти	47
21. Акціонерний капітал та резерви	48
22. Процентні доходи та витрати	49
23. Комісійні доходи та витрати	49
24. Інші доходи	50
25. Операційні витрати	50
26. Податок на прибуток	51
27. Управління ризиками	53
28. Розкриття справедливої вартості	65
29. Умовні та інші зобов'язання	68
30. Фінансові активи, передані у забезпечення	71
31. Операції зі зв'язаними сторонами	71
32. Зміни в зобов'язаннях, що відносяться до фінансової діяльності	74
33. Інформація про дотримання вимог щодо достатності регулятивного капіталу та економічних нормативів Банківської групи	75
34. Події після дати балансу	77

Звіт незалежних аудиторів

Правлінню Акціонерного товариства «Перший Український Міжнародний Банк»

Думка із застереженням

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності банківської групи у складі Акціонерного товариства «Перший Український Міжнародний Банк» (далі – «Банк») та компаній під спільним контролем (далі - «Банківська Група»), що складається із консолідованого звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2019 р., консолідованого звіту про фінансові результати, консолідованих звітів про сукупний дохід, про зміни власного капіталу та про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, і приміток, включаючи стислий виклад суттєвих облікових політик та іншу пояснювальну інформацію.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питання, описаного у першому параграфі розділу «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, консолідована фінансова звітність Банківської Групи, що додається, підготовлена в усіх суттєвих аспектах відповідно до вимог Постанови Правління Національного банку України №254 від 20 червня 2012 року, зі змінами та доповненнями.

Основа для думки із застереженням

Станом на 31 грудня 2018 р. до цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, було включено акції на суму 111,510 тисяч гривень, які знаходились у власності ТДВ «СК «Іллічівська» на суму 109,253 тисяч гривень та у власності інших страхових компаній – членів Банківської Групи на суму 2,257 тисяч гривень. Як зазначено в примітці 1, протягом 2019 року відбулося вибуття ТДВ «СК «Іллічівська» з Банківської Групи, яке було відображено у консолідованому звіті про зміни власного капіталу у сумі 6,743 тисячі гривень. Ми не змогли підтвердити справедливу вартість цих акцій на 1 січня 2019 р. та на дату вибуття, оскільки нам не була надана інформація щодо їх оцінки. Відповідно, ми не мали змоги визначити, чи є потреба в будь-яких коригуваннях вартості цих акцій на 1 січня 2019 р. та відповідних статей у консолідованих звітах про фінансові результати, про зміни власного капіталу та про рух грошових коштів за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року.

Консолідована фінансова звітність Банківської Групи станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року була перевірена іншими аудиторами, чий звіт незалежних аудиторів від 29 травня 2019 року, у тому числі, містив застереження щодо вартості акцій на суму 111,510 тисяч гривень, які описані у попередньому параграфі.

Суб'єкт господарювання: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «Перший Український Міжнародний Банк»

Код ЄДРПОУ № 14282829

Незалежний аудитор: Приватне акціонерне товариство «КПМГ Аудит», компанія, яка зареєстрована згідно із законодавством України, член мережі незалежних фірм KPMG, що входять до асоціації KPMG International Cooperative ("KPMG International"), зареєстрованої згідно із законодавством Швейцарії.

Код ЄДРПОУ № 31032100

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: № 2397.

Адреса: вул. Московська, 32/2, 17-й поверх, Київ, 01010, Україна

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності Банківської Групи» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Банківської Групи згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності Банківської Групи, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Міжнародного кодексу етики. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Пояснювальний параграф

Ми звертаємо увагу на Примітку 1 до цієї консолідованої фінансової звітності Банківської Групи, в якій надається інформація щодо основи складання цієї фінансової звітності, включаючи підхід та мету підготовки цієї звітності. Ця консолідована фінансова звітність включає компанії, що входять до складу Банківської Групи згідно рішення Комітету Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем №283 від 8 липня 2019 р. Таким чином, ця консолідована фінансова звітність Банківської Групи може бути непридатною для інших цілей.

Ця фінансова звітність називається консолідованою відповідно до вимог Постанови Правління Національного банку України №254 від 20 червня 2012 року, зі змінами та доповненнями, але по своїй суті, є комбінованою звітністю та має на меті презентацію комбінованого фінансового стану, комбінованого фінансового результату та комбінованого руху грошових коштів підприємств, які входять до складу Банківської Групи.

Ми не змінювали нашу думку у зв'язку із цим питанням.

Інше питання

Банк окремо підготував фінансову звітність Банку за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р., відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за консолідовану фінансову звітність Банківської Групи

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і відображення консолідованої фінансової звітності Банківської Групи відповідно до вимог Постанови Правління Національного банку України №254 від 20 червня 2012 року, зі змінами та доповненнями, та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності банківської групи, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності Банківської Групи управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Банківської Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо

управлінський персонал або планує ліквідувати Банківську Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Банківської Групи.

Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності Банківської Групи

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність Банківської Групи у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудиторів, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності Банківської Групи.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту.

Крім того, ми:

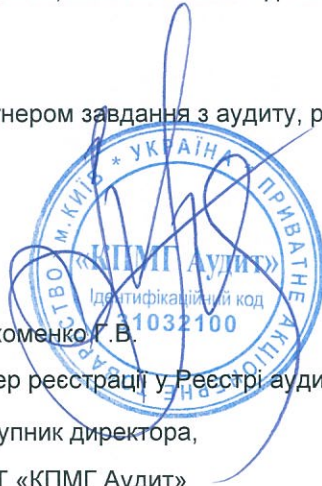
- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової Банківської Групи звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Банківської Групи;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та на основі отриманих аудиторських доказів робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Банківської Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудиторів до відповідних розкриттів інформації в консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудиторів. Втім майбутні події або умови можуть примусити Банківську Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;
- отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Банківської Групи

для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за керування, нагляд та виконання аудиту Банківської Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які значні недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є:

Пархоменко Г.В.

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності № 101539

Заступник директора,

ПрАТ «КПМГ Аудит»

29 травня 2020 р.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Консолідований звіт Банківської групи про фінансовий стан на 31 грудня 2019 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2019 рік	2018 рік
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	9 678 862	9 045 544
Заборгованість інших банків	7	1 195 152	1 520 741
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	40 704	204 710
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8	8 968 599	9 448 821
Кредити клієнтам	9	32 896 401	27 378 815
Поточний актив з податку на прибуток		2	30
Інші активи	12	1 183 863	1 337 274
Основні засоби	10	1 699 263	1 581 588
Інвестиційна власність	10	94 309	71 876
Нематеріальні активи	10	282 597	324 234
Право користування активами	11	264 713	246 482
Всього активів		56 304 465	51 160 115
Зобов'язання			
Заборгованість перед Національним банком України	13	–	1 002
Заборгованість перед іншими банками	14	934 276	697 452
Кошти клієнтів	15	42 716 934	39 759 308
Випущені депозитні сертифікати	16	–	832 460
Зобов'язання з оренди	17	294 619	267 402
Поточне зобов'язання з податку на прибуток		153 485	83 199
Відстрочене податкове зобов'язання	26	38 240	25 302
Інші зобов'язання	18	2 910 726	2 303 523
Субординований борг	19	–	488 145
Всього зобов'язань		47 048 280	44 457 793
Власний капітал			
	21		
Акціонерний капітал		3 512 473	3 539 953
Емісійний дохід		101 660	101 660
Резерв переоцінки основних засобів		623 286	634 386
Резерв переоцінки цінних паперів		104 324	(41 188)
Резервний фонд		1 479 799	1 479 799
Нерозподілений прибуток		3 434 643	987 712
Всього власного капіталу		9 256 185	6 702 322
Всього зобов'язань та власного капіталу		56 304 465	51 160 115

Підписано від імені Правління Відповідальної особи Банківської групи 29 травня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-77 є невід'ємною частиною цієї консолідованої звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Консолідований звіт Банківської групи про фінансові результати за 2019 рік

(у тисячах гривень)

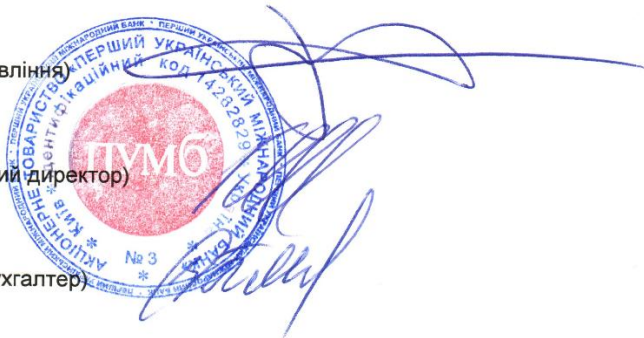
	<i>Прим.</i>	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки	22	7 578 673	6 321 418
Інші процентні доходи		119 009	40 922
Процентні витрати	22	(2 486 175)	(2 445 669)
Чисті процентні доходи		5 211 507	3 916 671
Витрати на формування резерву під кредитні збитки	6, 7, 8, 9, 12, 29	(255 484)	(253 314)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву під очікувані кредитні збитки		4 956 023	3 663 357
Комісійні доходи	23	1 946 783	1 778 409
Комісійні витрати	23	(536 002)	(483 180)
Чисті комісійні доходи		1 410 781	1 295 229
<i>Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:</i>			
- торгові операції		254 742	297 466
- курсові різниці		67 957	(48 920)
<i>Чисті збитки від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток:</i>			
- торгові операції		(1 221)	(39)
- зміна справедливої вартості		(3 975)	(1 418)
<i>Чисті прибутки/(збитки) від цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:</i>			
- торгові операції		8 823	27 793
Чистий прибуток/(збиток) від переоцінки інвестиційної власності	10	24 458	(10 635)
Чисті (збитки)/прибутки від похідних фінансових інструментів		(67 039)	137 184
Чисті прибутки від кредитів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		2 555	-
Результат від реструктуризації іпотечних кредитів наданих фізичним особам в іноземній валюті		-	(2 564)
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		6 384	1 654
Результат від модифікації фінансових активів, яка не призводить до припинення визнання		(37 050)	6 632
Результат від припинення визнання фінансових активів		5 761	(212)
Результат від модифікації оренди		1 937	-
Дохід від страхової діяльності		767 371	902 973
Інші доходи	24	182 620	155 058
Операційний дохід		7 580 127	6 423 558
Операційні витрати	25	(4 585 535)	(3 950 858)
Прибуток до оподаткування		2 994 592	2 472 700
Витрати з податку на прибуток	26	(601 472)	(372 582)
Чистий прибуток за звітний період		2 393 120	2 100 118

Підписано від імені Правління Відповідальною особою Банківської групи 29 травня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-77 є невід'ємною частиною цієї консолідованої звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Консолідований звіт Банківської групи про сукупний дохід за 2019 рік

(у тисячах гривень)

	2019 рік	2018 рік
Чистий прибуток за рік	2 393 120	2 100 118
Інший сукупний дохід		
<i>Інший сукупний дохід, який буде рекласифіковано до звіту про фінансові результати у наступних періодах</i>		
Нереалізовані доходи/(витрати) за операціями з цінними паперами, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	204 521	(104 046)
Зміни резерву під очікувані кредитні збитки цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(17 906)	(17 130)
Реалізовані доходи за операціями з цінними паперами, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані до звіту про фінансові результати	(8 823)	(27 793)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(32 280)	20 644
Чистий інший сукупний прибуток/(збиток), що підлягає рекласифікації до складу прибутку або збитку у наступних періодах	145 512	(128 325)
<i>Інший сукупний дохід, який не буде рекласифіковано до звіту про фінансові результати у наступних періодах</i>		
Переоцінка приміщень	10 557	(1 090)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(2 069)	387
Чистий інший сукупний прибуток/(збиток), що не підлягає перекласифікації до складу прибутку або збитку в наступних періодах	8 488	(703)
Інший сукупний дохід/(збиток), за вирахуванням податків	154 000	(129 028)
Всього сукупний прибуток за рік	2 547 120	1 971 090

Підписано від імені Правління Відповідальною особою Банківської групи 29 травня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Консолідований звіт Банківської групи про рух грошових коштів за 2019 рік

(у тисячах гривень)

	2019 рік	2018 рік
Грошові потоки від операційної діяльності		
Процентні доходи отримані	7 232 250	6 174 730
Процентні витрати сплачені	(2 438 539)	(2 357 650)
Комісійні доходи отримані	1 944 039	1 815 087
Комісійні витрати сплачені	(539 683)	(466 961)
Дохід, отриманий від торгівлі іноземною валютою	275 041	297 467
Збиток від операцій з цінними паперами	83	4 774
(Збиток)/прибуток від операцій з фінансовими деривативами	(62 359)	125 276
Дохід від страхової діяльності отриманий	865 723	823 833
Інші доходи отримані	180 472	146 337
Операційні витрати сплачені	(3 941 748)	(3 419 979)
Податок на прибуток сплачений	(552 542)	(250 636)
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до зміни операційних активів та зобов'язань	2 962 737	2 892 278
<i>Чисте (збільшення)/зменшення операційних активів</i>		
Заборгованість інших банків	146 694	(43 123)
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	67 249	85 543
Кредити клієнтам	(6 978 846)	(2 502 316)
Інші активи	(242 698)	(149 230)
<i>Чисте (зменшення)/збільшення операційних зобов'язань</i>		
Заборгованість перед Національним банком України	(1 000)	1 000
Заборгованість перед іншими банками	424 450	(188 018)
Кошти клієнтів	5 716 457	2 973 274
Випущені/погашені депозитні сертифікати	(801 357)	675 730
Інші зобов'язання	709 649	294 386
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності	2 003 335	4 039 524
Грошові потоки від інвестиційної діяльності		
Придбання основних засобів та нематеріальних активів	(558 395)	(448 694)
Надходження від продажу основних засобів та нематеріальних активів	92 691	71 039
Придбання цінних паперів	(54 333 617)	(79 314 592)
Продаж/погашення цінних паперів	54 792 150	78 051 566
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності	(7 171)	(1 640 681)
Грошові потоки від фінансової діяльності		
Сплата орендних платежів (Примітка 32)	(163 947)	(76 489)
Надходження єврооблігацій, інших позикових коштів та субординованого боргу	7 500	-
Погашення єврооблігацій, інших позикових коштів та субординованого боргу (Примітка 32)	(489 800)	(1 854 961)
Чисті грошові кошти, використані у фінансовій діяльності	(646 247)	(1 931 450)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти	(717 774)	(234 754)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	1 607	(1 987)
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів	633 750	230 652
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	9 045 544	8 816 703
Вибуття компанії Банківської групи	(432)	(1 811)
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець звітного періоду (Примітка 6)	9 678 862	9 045 544

Підписано від імені Правління Відповідальної особи Банківської групи 29 травня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-77 є невід'ємною частиною цієї консолідованої звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Консолідований звіт Банківської групи про зміни власного капіталу за 2019 рік

(у тисячах гривень)

	Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Резерв переоцінки основних засобів	Резерв переоцінки цінних паперів	Резервний фонд	Нерозподілений прибуток/ (непокритий збиток)	Всього власного капіталу
Залишок на 31 грудня 2017 р.	3 542 211	101 660	650 640	128 726	1 480 247	(806 805)	5 096 679
Вплив впровадження МСФЗ 9	-	-	-	(41 589)	-	(317 971)	(359 560)
Залишок на 1 січня 2018 року перерахований	3 542 211	101 660	650 640	87 137	1 480 247	(1 124 776)	4 737 119
Чистий прибуток за рік	-	-	-	-	-	2 100 118	2 100 118
Інший сукупний дохід за рік	-	-	(703)	(128 325)	-	-	(129 028)
Всього сукупний прибуток за рік	-	-	(703)	(128 325)	-	2 100 118	1 971 090
Амортизація резерву переоцінки основних засобів	-	-	(10 720)	-	-	10 720	-
Перенесення резерву переоцінки основних засобів в результаті вибуття активів	-	-	(4 831)	-	-	4 831	-
Вибуття компанії Банківської групи	(2 258)	-	-	-	(448)	(3 042)	(5 748)
Інші зміни	-	-	-	-	-	(139)	(139)
Залишок на 31 грудня 2018 р.	3 539 953	101 660	634 386	(41 188)	1 479 799	987 712	6 702 322
Чистий прибуток за рік	-	-	-	-	-	2 393 120	2 393 120
Інший сукупний дохід за рік	-	-	8 488	145 512	-	-	154 000
Всього сукупний прибуток за рік	-	-	8 488	145 512	-	2 393 120	2 547 120
Амортизація резерву переоцінки основних засобів	-	-	(10 738)	-	-	10 738	-
Перенесення резерву переоцінки основних засобів в результаті вибуття активів	-	-	(7 499)	-	-	7 499	-
Вибуття компанії Банківської групи	(27 480)	-	(1 351)	-	-	35 574	6 743
Залишок на 31 грудня 2019 р.	3 512 473	101 660	623 286	104 324	1 479 799	3 434 643	9 256 185

Підписано від імені Правління Відповідальної особи Банківської групи 29 травня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

(у тисячах гривень)

1. Основна діяльність

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (далі – «Банк») було засновано 20 листопада 1991 року. Банк розпочав свою діяльність у квітні 1992 року. Банк надає повний спектр банківських послуг, включаючи залучення депозитів та надання кредитів, інвестування в цінні папери, платіжне обслуговування в Україні та переказ коштів за кордон, операції з обміну валют, випуск та процесінг операцій з платіжними картками.

Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб з 2 вересня 1999 року (реєстраційне свідоцтво № 102 від 6 листопада 2012 року), що діє відповідно до Закону України № 2740-III «Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб». Фонд гарантування вкладів фізичних осіб забезпечує повернення вкладникам депозитів до 200 тисяч гривень на одну особу (у 2018 році – 200 тисяч гривень).

Станом на 31 грудня 2019 року акціонерами Банку є «СКМ ФІНАНС» (92,3% акціонерного капіталу), SCM HOLDINGS LIMITED (Кіпр) (7,7% акціонерного капіталу) (на 31 грудня 2018 року – акціонерами Банку є «СКМ ФІНАНС» (92,2% акціонерного капіталу), SCM HOLDINGS LIMITED (Кіпр) (7,7% акціонерного капіталу) та фізична особа (0,1% акціонерного капіталу)). Фактичний контроль Банку здійснює громадянин України пан Р.Л. Ахметов.

Юридична адреса Банку: вул. Андріївська, 4, м. Київ, Україна. Станом на 31 грудня 2019 року Банк мав 6 регіональних центрів та 202 відділень в Україні (на 31 грудня 2018 року – 6 регіональних центрів та 175 відділення в Україні).

Ця консолідована звітність банківської групи, визначеної згідно з вимогами «Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп», затвердженого постановою Правління Національного банку України від 9 квітня 2012 року № 134 (останні зміни внесені Рішенням Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем №283 від 8 липня 2019 року), включає звітність Банку, ПрАТ «УАСК АСКА», ПрАТ «Страхова компанія АСКО-Донбас Північний», ПрАТ «УАСК АСКА-Життя», а також ТДВ «СК «Іллічівська» до дати її вибуття зі складу Банківської групи (далі – «Банківська група»). Банківська група АТ «ПУМБ» була визнана згідно з рішенням Комісії Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків від 19 липня 2013 року № 501, АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» було погоджено відповідальною особою цієї Банківської групи. У 2019 році ТДВ «СК «Іллічівська» вибула з переліку компаній Банківської групи (у зв'язку із продажем), що було погоджено рішенням Комітету Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем № 283 від 8 липня 2019 року. У третьому кварталі 2018 року ТОВ «Інвестиційна Компанія ТЕСЕРА КАПІТАЛ» вибула з переліку компаній Банківської групи, що було погоджено рішенням Комітету Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем № 312 від 1 жовтня 2018 року.

2. Економічне середовище, в якому Банківська група здійснює діяльність

Банківська група здійснює свою діяльність в Україні. Попри те, що економіка України вважається ринковою, вона продовжує демонструвати певні особливості, властиві економіці, що розвивається. Такі особливості характеризуються, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, високою інфляцією та значним дефіцитом балансу державних фінансів та зовнішньої торгівлі.

Після значного погіршення в 2014 і 2015 роках, нинішня політична та економічна ситуація в Україні залишається нестабільною, але спостерігається позитивна динаміка макроекономічних показників. У 2019 році український уряд продовжує здійснювати всеосяжну програму структурної реформи, спрямованої на усунення існуючих диспропорцій в економіці, державних фінансах та управлінні, боротьбі з корупцією, реформування судової системи з метою забезпечити умови для відновлення економіки в країні. Стабілізація економіки України у найближчому майбутньому залежить від успішності дій, яких вживає уряд, та забезпечення безперервної фінансової підтримки України з боку міжнародних донорів та міжнародних фінансових установ.

6 вересня 2019 року та 27 вересня 2019 року міжнародні рейтингові агенції Fitch та Standard&Poor's, відповідно, підвищили суверенний рейтинг України до рівня В. Агенції відзначили суттєве покращення макроекономічної ситуації, відповідальну фінансову та бюджетну політику, а також появу «вікна можливостей» для здійснення економічних реформ.

За 2019 рік офіційний обмінний курс гривні до долара США Національного банку України знизився на 14,45% з 27.688264 гривень за долар США на 1 січня 2019 року до 23.6862 гривень за долар США на 31 грудня 2019 року. Структурний профіцит ліквідності на фінансовому ринку зберігався протягом 2019 року. Банківський сектор продовжує працювати в умовах надлишкової ліквідності. Правління Національного банку ухвалило рішення знизити облікову ставку до 13,5% річних з 13 грудня 2019 року. Протягом 2019 року облікова ставка була знижена з 18% до 13,5%. Національний банк прискорює пом'якшення монетарної політики, оскільки стрімке зміцнення курсу гривні зумовлює швидше зниження інфляційного тиску, ніж очікувалося.

Банки України достатньо капіталізовані та прибуткові в поточних макроекономічних умовах. Стійкість сектору до системних ризиків також зростає. Показники діяльності банківської системи поліпшуються: зростає обсяг кредитного портфеля, його якість покращується, відрахування до резервів найнижчі за більш як десятиліття, банки високоприбуткові. Тому адекватність капіталу банківської системи значно вища від мінімальних нормативів.

(у тисячах гривень)

2. Економічне середовище, в якому Банківська група здійснює діяльність (продовження)

Крім того, в перші місяці 2020 року спостерігається значне потрясіння на світовому ринку, викликане спалахом коронавірусу. Разом з іншими факторами, це призвело до різкого зниження ціни на нафту та фондових індексів, а також За рахунок збільшення попиту населення на іноземну валюту та відсутністю відповідної готівкової валютної маси курс гривні знизився до 27 гривень за долар США. Відповідаючи на потенційно серйозну загрозу коронавірусу для охорони здоров'я, українські урядові органи вжили заходів щодо стримування спалаху, вводячи обмеження на переміщення людей всередині України та між містами в регіонах, які можуть найбільше постраждати, призупинення транспортних зв'язків з Україною та обмеження в'їзду до України. Уряд запровадив карантин до 22 червня 2020 року з можливістю подальшого продовження на невизначений період часу. Деякі підприємства також доручили працівникам залишатися вдома та скоротити або тимчасово припинити ділові операції.

Більш широкі економічні наслідки цих подій включають:

- зниження ділової активності та господарської діяльності в Україні, що має вплив на ланцюги поставок, включаючи торгівлю та транспорт, подорожі та туризм, розваги, виробництво, будівництво, роздріб, страхування та освіту; і
- зростання економічної невизначеності, що відображається на більш мінливих цінах на активи та обмінних курсах.

Національний банк України також здійснив додаткові заходи у відповідь на ці події. Відділенням рекомендується коригувати графік та проводити додаткові санітарні заходи у всіх відділеннях, щоб забезпечити відповідність вимогам Міністерства охорони здоров'я України. Також НБУ вимагає від банків призупинення обов'язку виконання основного зобов'язання, виконання якого забезпечене іпотекою, та недопущення звернення стягнення на предмет іпотеки на період дії карантину. Також було призупинено нарахування та стягнення неустойки (штрафів, пені) за несвоєчасне здійснення платежів за житлово-комунальні послуги, за споживчими кредитами та підвищення відсоткової ставки або будь яких інших обов'язкових платежів за споживчими кредитами протягом періоду карантину.

Ефект цих заходів може суттєво вплинути на діяльність Банківської групи та фінансовий результат, і наразі його неможливо достовірно оцінити. Фінансові результати Банківської групи в основному залежать від кредитної якості клієнтів та контрагентів, а також від мінливості фінансових ринків в цілому. Банківська група уважно стежить за розвитком ситуації на світовому та українському ринках, щоб мінімізувати негативні наслідки, зберігаючи при цьому свій консервативний профіль ризику. Банк провів стрес-тест щодо ліквідності і щодня контролює ліквідність в рамках оперативного та стратегічного управління ризиком ліквідності з метою забезпечення дотримання пруденційних коефіцієнтів ліквідності, відповідності фактичного обсягу ліквідних активів до їх необхідного рівня, а також забезпечити довгострокову безпеку ліквідності.

При складанні цієї консолідованої звітності враховувалися відомі та оцінювані результати вищезазначених подій на фінансовий стан і результати діяльності Банківської групи у звітному періоді. Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо. Подальший негативний розвиток подій у політичних, макроекономічних умовах та/або умовах зовнішньої торгівлі може і далі негативно впливати на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи у такий спосіб, що наразі не може бути визначений.

3. Основа підготовки інформації

Загальна інформація

Ця консолідована звітність підготовлена відповідно до вимог «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп» затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 червня 2012 року № 254, зі змінами та доповненнями, з метою презентації комбінованого фінансового стану, комбінованого фінансового результату та комбінованого руху грошових коштів банківської групи, відповідальною особою якої є АТ «Перший Український Міжнародний Банк» станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року. Ця консолідована звітність підготовлена на основі принципу первісної вартості, за винятком фінансових інструментів та інвестиційної власності, що визнаються за справедливою вартістю, будівель та предметів мистецтва, що визнаються за переоціненою вартістю. Зазначені основні принципи облікової політики застосовувались Банківською групою послідовно протягом всіх представлених звітних періодів, якщо не було зазначено інше.

Постанова Правління Національного банку України № 254 від 20 червня 2012 року, зі змінами та доповненнями, передбачає, що консолідована звітність банківської групи складається її відповідальною особою на підставі звітностей учасників банківської групи, що складені за формами та з використанням методів та процедур консолідації, визначених Інструкцією про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України (затвердженою постановою Правління Національного банку України від 24.10.2011 № 373, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 10.11.2011 за № 1288/20026), що ґрунтуються на вимогах міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – «МСФЗ») щодо розкриття інформації у фінансовій звітності.

(у тисячах гривень)

3. Основа підготовки інформації (продовження)

Відповідальна особа банківської групи забезпечує виконання вимог, установлених Національним банком України до банківської групи; обирається серед учасників банківської групи та погоджується з Національним банком України. Відповідальною особою банківської групи є АТ «Перший Український Міжнародний Банк».

Ця звітність називається консолідованою відповідно до вимог Постанови Правління Національного банку України № 254 від 20 червня 2012 року, зі змінами та доповненнями, та включає фінансову звітність Банку та звітності підприємств ПрАТ «УАСК АСКА», ПрАТ «Страхова компанія АСКО-Донбас Північний», ПрАТ «УАСК АСКА-Життя», а також ТДВ «СК «Іллічівська» до дати її вибуття зі складу Банківської групи. По своїй суті, ця звітність є комбінованою звітністю та має на меті представлення комбінованого фінансового стану, комбінованого фінансового результату та комбінованого руху грошових коштів Банківської групи станом на та за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року.

До консолідованої звітності банківської групи включаються показники фінансової звітності учасників банківської групи, підготовлені відповідно до МСФЗ. При складанні цієї консолідованої фінансової звітності банківської групи, окремі фінансові звітності учасників Банківської групи об'єднуються на основі постатейного додавання відповідних активів, зобов'язань, доходів та витрат. Статутний капітал являє собою загальний випущений статутний капітал Банку та комбінованих підприємств. Накопичений прибуток включає в себе нерозподілені прибутки/непокриті збитки учасників Банківської групи. Залишки, операції, доходи та витрати та будь-які нереалізовані прибутки та збитки від операцій між підприємствами, що консоліднуються у звітності, в тому числі їхніх дочірніх підприємств, елімінуються в повному обсязі.

Консолідована звітність банківської групи складається з дати створення банківської групи до дати припинення її існування. Фінансові звітності учасників Банківської групи були складені за однаковий звітний період та з використанням послідовних облікових політик.

4. Основні принципи облікової політики

Дострокове застосування МСФЗ 16 «Оренда»

Банківська група достроково застосовує МСФЗ 16 «Оренда» з 1 січня 2018 року по відношенню до договорів, які раніше були ідентифіковані як договори оренди згідно МСБО 17 «Оренда» та згідно Роз'яснення КРМФЗ IFRIC 4 «Визначення наявності в договорі ознак оренди». В той же час згідно вимог МСФЗ 16 Банківська група не застосовує цей стандарт по відношенню до договорів, які раніше не були ідентифіковані як такі, що містять ознаки оренди згідно МСБО 17 та Роз'яснення IFRIC 4.

Перехід на нові або переглянуті стандарти та інтерпретації

Нижче представлені основні зміни облікової політики, пов'язані із застосуванням стандартів та інтерпретацій, які були вперше застосовані в 2019 році. Сутність та ефект кожного окремого стандарту та поправки наведено нижче.

Роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток»

Роз'яснення вступило в силу для річних періодів, що починаються з 1 січня 2019 року, і розглядає порядок обліку податку на прибуток, коли існує невизначеність податкових трактувань, що впливає на застосування МСФЗ (IAS) 12. Роз'яснення не застосовується до податків або зборів, які не належать до сфери застосування МСФЗ (IAS) 12, а також не містить особливих вимог, що стосуються відсотків і штрафів, пов'язаних з невизначеними податковими трактуваннями. Зокрема, роз'яснення розглядає наступні питання:

- ▶ чи розглядає організація невизначені податкові трактування окремо;
- ▶ допущення, які організація робить щодо перевірки податкових трактувань податковими органами;
- ▶ як організація визначає оподатковуваний прибуток (податковий збиток), податкову базу, невикористані податкові збитки, невикористані податкові пільги і ставки податку;
- ▶ як організація розглядає зміни фактів і обставин.

Банківська група повинна вирішити, чи розглядати кожне невизначене податкове трактування окремо або разом з однією або декількома іншими невизначеними податковими трактуваннями. Необхідно використовувати підхід, який дозволить з більшою точністю передбачити результат вирішення невизначеності. Зазначене роз'яснення не мало суттєвого впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 9 «Умови про дострокове погашення з потенційним негативним відшкодуванням»

Згідно МСФЗ (IFRS) 9 борговий інструмент може оцінюватися за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід за умови, що передбачені договором грошові потоки є «виключно платежами в рахунок основної суми боргу і відсотків на непогашену частину основної суми боргу» (тест SPPI) і інструмент утримується в рамках відповідної бізнес-моделі, що дозволяє таку класифікацію. Поправки до МСФЗ (IFRS) 9 роз'яснюють, що фінансовий актив проходить SPPI тест незалежно від того, яка подія або обставина призводить до дострокового розірвання договору, а також незалежно від того, яка сторона виплачує чи отримує обґрунтоване відшкодування за дострокове розірвання договору.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Дана поправка застосовується ретроспективно і вступає в силу для річних періодів, що починаються з 1 січня 2019 року. Подана поправка не мала суттєвого впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

Поправки до МСФЗ (IAS) 28 «Довгострокові вкладення в асоційовані організації та спільні підприємства»

Поправки роз'яснюють, що організація застосовує МСФЗ (IFRS) 9 до довгострокових вкладень в асоційовані організації або спільні підприємства, до яких не застосовується метод пайової участі, але які, по суті, складають частину чистих інвестицій в асоційовану організацію або спільне підприємство (довгострокові вкладення). Дане роз'яснення є важливим, оскільки воно передбачає, що до таких довгострокових вкладень застосовується модель очікуваних кредитних збитків в МСФЗ (IFRS) 9.

У поправках також пояснюється, що при застосуванні МСФЗ (IFRS) 9 організація не бере до уваги збитки, понесені асоційованою організацією або спільним підприємством, або збиток від знецінення по чистій інвестиції, визнані в якості коригувань чистих інвестицій в асоційовану організацію або спільне підприємство, що виникають внаслідок застосування МСФЗ (IAS) 28 «Інвестиції в асоційовані організації та спільні підприємства».

Перехід на нові або переглянуті стандарти та інтерпретації (продовження)

Подані поправки вступили в силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2019 року та застосовуються ретроспективно. Оскільки у Банківської групи відсутні такі довгострокові вкладення в асоційовану організацію або спільне підприємство, дані поправки не мали впливу на консолідовану звітність.

Поправки до МСФЗ (IAS) 19 «Внесення змін до програми, скорочення програми або погашення зобов'язань за програмою»

Поправки до МСФЗ (IAS) 19 розглядають порядок обліку у випадках, коли внесення змін до програми, скорочення програми або погашення зобов'язань за програмою відбувається протягом звітного періоду. Поправки роз'яснюють, що якщо внесення змін до програми, скорочення програми або погашення зобов'язань за програмою відбувається протягом звітного періоду, організація повинна:

- ▶ визначити вартість послуг поточного періоду стосовно решти періоду після внесення змін до програми, її скорочення або повного погашення зобов'язань за програмою, виходячи з актуарних припущень, використаних для переоцінки чистого зобов'язання (активу) програми з визначеною виплатою, що відображають винагороди, пропонувані за програмою, і активи програми після даної події;
- ▶ визначити чисту величину відсотків стосовно решти періоду після внесення змін до програми, її скорочення або повного погашення зобов'язань за програмою, з використанням: чистого зобов'язання (активу) програми з визначеною виплатою, що відображають винагороди, пропонувані за програмою, і активи програми після цієї події; і ставки дисконтування, використаної для переоцінки цього чистого зобов'язання (активу) програми з визначеною виплатою.

Поправки також роз'яснюють, що організація повинна спочатку визначити вартість послуг минулих періодів або прибуток або збиток від погашення зобов'язань за цією програмою, без урахування впливу граничної величини активу. Дана сума визнається в прибутку чи збитку. Потім організація повинна визначити вплив граничної величини активів після внесення змін до програми, її скорочення або повного погашення зобов'язань за програмою. Будь-яка зміна даного впливу, за винятком сум, включених в чисту величину відсотків, визнається у складі іншого сукупного доходу.

Дані поправки застосовуються щодо змін програми, її скорочення або повного погашення зобов'язань за програмою, що сталися на дату або після початку першого річного звітного періоду, що починається 1 січня 2019 року або після цієї дати. Подані поправки не мали суттєвого впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2015-2017 років (випущені в грудні 2017 року)

До удосконалень МСФЗ відносяться такі поправки:

МСФЗ (IFRS) 3 «Об'єднання бізнесів»

У поправках пояснюється, що якщо організація отримує контроль над бізнесом, який є спільною операцією, то вона повинна застосовувати вимоги щодо об'єднання бізнесів, здійснюваного поетапно, включаючи переоцінку часток участі в активах та зобов'язаннях спільної операції за справедливою вартістю, що були раніше. При цьому набувач повинен переоцінити всю наявну раніше частку участі в спільних операціях.

Банківська група застосовує дані поправки щодо об'єднань бізнесів, дата яких збігається або настає після початку першого річного звітного періоду, яка починається з 1 січня 2019 року або після цієї дати. В даний час дані поправки не застосовні до Банківської групи, однак вони можуть застосовуватися до угод в майбутньому. Дані поправки будуть застосовуватися до майбутніх об'єднань бізнесів Банківської групи.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

МСФЗ (IFRS) 11 «Спільне підприємництво»

Сторона, яка є учасником спільних операцій, але не має спільного контролю, може отримати спільний контроль над спільними операціями, діяльність в рамках яких представляє собою бізнес згідно визначенню цього терміну в МСФЗ (IFRS) 3. У поправках пояснюється, що в таких випадках частки участі, які існували раніше, в спільній операції не переоцінюються.

Банківська група застосовує дані поправки щодо угод, в рамках яких вона отримує спільний контроль і дата яких збігається або настає після початку першого річного звітного періоду, що починається 1 січня 2019 року або після цієї дати. В даний час дані поправки не застосовні до Банківської групи, однак вони можуть застосовуватися до угод в майбутньому.

Щорічні удосконалення МСФЗ, період 2015-2017 років (випущені в грудні 2017 року) (продовження)

МСФЗ (IAS) 12 «Податки на прибуток»

Поправки роз'яснюють, що податкові наслідки щодо дивідендів в більшій мірі пов'язані з минулими операціями чи подіями, які генерували прибуток, ніж з розподілами між власниками. Отже, організація повинна визнавати податкові наслідки щодо дивідендів в прибутку чи збитку, іншого сукупного доходу або власного капіталу в залежності від того, де організація спочатку визнала такі минулі операції або події.

Банківська група застосовує дані зміни до річних звітних періодів, що починаються з 1 січня 2019 року. При першому застосуванні даних поправок Банківська група повинна застосовувати їх до податкових наслідків щодо дивідендів, визнаних на дату початку самого раннього порівняльного періоду або після цієї дати. Оскільки поточна практика Банківської групи відповідає вимогам поправок, то такі поправки не мали суттєвого впливу на консолідовану звітність.

МСФЗ (IAS) 23 «Витрати за запозиченнями»

Поправки роз'яснюють, що організація повинна враховувати позики, отримані спеціально для придбання кваліфікованого активу, в рамках позик на спільні цілі, коли завершені практично всі роботи, необхідні для підготовки цього активу до використання за призначенням або продажу.

Банківська група застосувала дані поправки до річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2019 року. Оскільки поточна діяльність Банківської групи відповідає вимогам поправок, подані поправки не мали суттєвого впливу на консолідовану звітність Банківської групи.

Нижче описані основні принципи облікової політики, що застосовувалися при складанні цієї фінансової звітності.

Класифікація – фінансові активи

Згідно МСФЗ 9 всі боргові фінансові активи, які не відповідають тесту SPPI (виключно платежі в рахунок основної суми боргу та відсотків на непогашену частину основної суми боргу), класифікуються при первісному визнанні як фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Згідно даного критерію, боргові інструменти, які не відповідають визначенню «базової кредитної угоди», такі як інструменти, що містять вбудовану можливість конвертації, або кредити без права регресу, оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Всі стандартні операції з купівлі-продажу фінансових активів визнаються на дату розрахунку, тобто на дату, коли Банківська група отримує або передає актив. До стандартних операцій з купівлі-продажу відносяться операції з купівлі або продажу фінансових активів, в межах яких передбачається передача активів у строки, встановлені законодавством або прийняті на ринку.

Після оцінки бізнес-моделі та проходження тесту SPPI фінансовий актив при первісному визнанні класифікується як такий, що оцінюється за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід або за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою вартістю тільки у випадку, якщо він відповідає обом нижченаведеним умовам і не класифікований як оцінюваний за справедливою вартістю через прибуток або збиток:

- ▶ він утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків, і
- ▶ його договірні умови передбачають виникнення у встановлені терміни грошових потоків, які являють собою виплату виключно основної суми і процентів (SPPI) на непогашену частину основної суми.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Борговий інструмент оцінюється за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході, тільки у випадку, якщо він відповідає обом з нижченаведених умов і не класифікований на розсуд Банківської групи як оцінюваний за справедливою вартістю через прибуток або збиток:

- ▶ він утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом отримання передбачених договором грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і
- ▶ його договірні умови передбачають виникнення у встановлені терміни грошових потоків, які являють собою виплату виключно основної суми і процентів на непогашену частину основної суми.

За борговими фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, прибутки та збитки визнаються в складі іншого сукупного доходу, за винятком таких наступних статей, які визнаються у прибутку чи збитку так само, як і за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою собівартістю:

- ▶ процентних доходів, розрахованих з використанням методу ефективного відсотка;
- ▶ очікуваних кредитних збитків (ECL); і
- ▶ прибутків та збитків від курсових різниць.

Класифікація – фінансові активи (продовження)

При припиненні визнання боргового фінансового активу, що оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, накопичені прибуток або збиток, раніше визнані у складі іншого сукупного доходу, перекласифікуються зі складу сукупного доходу в прибуток або збиток.

При первісному визнанні інвестицій в інструменти капіталу, які не призначені для торгових операцій, Банківська група може на власний розсуд прийняти рішення, без права його подальшого скасування, відображати подальші зміни їх справедливої вартості в складі іншого сукупного доходу. Такий вибір здійснюється для кожної інвестиції окремо.

За такими дольовими інструментами прибутки та збитки ніколи не перекласифікуються у чистий прибуток, а збиток від зменшення корисності у складі прибутку або збитку не визнається. Дивіденди визнаються в прибутку чи збитку, крім випадків, коли є очевидним, що вони являють собою повернення частини первісної вартості інвестиції, і в цьому випадку дивіденди визнаються в складі іншого сукупного доходу. При вибутті інвестиції накопичені прибутки та збитки, визнані у складі іншого сукупного доходу, переносяться до складу нерозподіленого прибутку.

Всі інші фінансові активи класифікуються як оцінювані за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Крім того, при первісному визнанні Банківська група може на власний розсуд класифікувати, без права подальшої перекласифікації, фінансовий актив, який відповідає критеріям для оцінки за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, як оцінюваний за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо це дозволить усунути або значно зменшити неузгодженість обліку, яка виникла б в іншому випадку.

Оцінка бізнес-моделі

Банківською групою проводиться оцінка мети бізнес-моделі, в рамках якої утримується актив, на рівні портфеля фінансових інструментів, оскільки це найкращим чином відображає спосіб управління бізнесом і надання інформації управлінському персоналу. При цьому, розглядається така інформація:

- ▶ політики і цілі, встановлені для даного портфеля фінансових активів, а також для зазначених політик на практиці, зокрема, чи орієнтована стратегія управлінського персоналу на отримання процентного доходу, передбаченого договором, підтримку певної структури процентних ставок, забезпечення відповідності термінів погашення фінансових активів строкам погашення фінансових зобов'язань, що використовуються для фінансування цих активів, або реалізацію грошових потоків шляхом продажу активів;
- ▶ метод оцінки результативності портфеля і форма повідомлення цієї інформації управлінському персоналу Банківської групи;
- ▶ ризики, які впливають на результативність бізнес-моделі (і фінансових активів, утримуваних в рамках цієї бізнес-моделі), і яким чином здійснюється управління цими ризиками;
- ▶ яким чином винагороджуються менеджери, що здійснюють керівництво бізнесом (наприклад, чи залежить ця винагорода від справедливої вартості активів, якими вони управляють, або від отриманих ними від активів грошових потоків, передбачених договором);
- ▶ частота, обсяг і терміни продажів в минулих періодах, причини таких продажів, а також очікування щодо майбутнього рівня продажів. Однак інформація про рівні продажів розглядається не ізольовано, а в рамках єдиного цілісного аналізу того, яким чином досягається заявлена Банківською групою мета управління фінансовими активами і як реалізуються грошові потоки.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Фінансові активи, що утримуються для торгових операцій і управління якими здійснюється та результативність яких оцінюється на основі справедливої вартості, оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, оскільки вони не утримуються ані з метою отримання передбачених договором грошових потоків, ані з метою як отримання передбачених договором грошових потоків, так і продажу фінансових активів.

Оцінка того, чи є передбачені договором грошові потоки виключно виплатою основної суми та процентів

Для цілей даної оцінки «основна сума» визначається як справедлива вартість фінансового активу при його первісному визнанні. «Проценти» визначаються як відшкодування за вартість грошей у часі, за кредитний ризик щодо основної суми, що залишається непогашеною протягом певного періоду часу, та за інші основні ризики і витрати, пов'язані з кредитуванням (наприклад, ризик ліквідності та адміністративні витрати), а також маржу прибутку.

При оцінці того, чи є передбачені договором грошові потоки виключно виплатами основної суми і процентів на непогашену частину основної суми («критерій SPPI»), Банківська група аналізує договірні умови фінансового інструмента.

Перекласифікація

Класифікація фінансових активів після первісного визнання не змінюється, крім як у періоді, наступному за тим, в якому Банківська група змінює свою бізнес-модель з управління фінансовими активами. Банківська група повинна перекласифікувати фінансові активи тільки в тому випадку, якщо він змінив бізнес-модель, яка використовується для управління цими фінансовими активами. Очікується, що такі зміни відбуваються вкрай рідко. Такі зміни визначаються вищим управлінським персоналом Банківської групи як наслідок зовнішніх або внутрішніх змін і є значимими для діяльності Банківської групи й очевидними для зовнішніх сторін.

Класифікація фінансових зобов'язань після первісного визнання не підлягає зміні.

Припинення визнання

Фінансові активи

Фінансовий актив (або, де це можливо – частина фінансового активу) припиняє визнаватися у звіті про фінансовий стан, якщо:

- ▶ термін дії прав на отримання грошових потоків від активу минув;
- ▶ Банківська група відступила право на отримання грошових потоків від активу або прийняла зобов'язання перерахувати отримані грошові потоки повністю без суттєвої затримки третій стороні на умовах «транзитної» угоди; а також
- ▶ Банківська група або відступила практично всі ризики і вигоди від активу, або не відступила, але і не зберігає за собою всі ризики та вигоди від активу, проте відступила контроль над цим активом.

У разі якщо Банківська група відступила свої права на отримання грошових потоків від активу, при цьому ні передавши, ні зберігши за собою практично ніяких ризиків і вигод, пов'язаних з ним, а також не відступивши контроль над активом, такий актив відображається в обліку в межах подальшої участі Банківської групи в цьому активі. Продовження участі Банківської групи в активі, що має форму гарантії за переданим активом, оцінюється за найменшим із значень первісної балансової вартості активу та максимального розміру відшкодування, яке може бути пред'явлено до оплати Банківській групі.

Будь-яка накопичена сума прибутку/збитку, визнана у складі іншого сукупного доходу, за дольовими інвестиційними цінними паперами, класифікованими на розсуд Банківської групи в категорію оцінки за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, не підлягає перекласифікації в чистий прибуток або збиток при припиненні визнання таких цінних паперів. Будь-яка частка участі у переданому фінансовому активі, що відповідає критеріям припинення визнання, яка виникла або залишилась у Банківській групі, визнається як окремий актив або зобов'язання.

Списання

Кредити і боргові цінні папери підлягають списанню (частково чи повністю), коли немає обґрунтованих очікувань щодо їх відшкодування. Як правило, у таких випадках Банківська група визначає, що у позичальника немає активів чи джерел доходу, що можуть генерувати грошові потоки в обсязі, достатньому для погашення сум заборгованості, що підлягають списанню.

Однак Банківська група може продовжувати здійснювати діяльність, спрямовану на стягнення заборгованості за списаними фінансовими активами згідно з політикою відшкодування сум, належних до погашення.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Модифікація фінансових активів і фінансових зобов'язань

Фінансові активи

В рамках діяльності з управління кредитним ризиком Банківська група переглядає умови кредитів клієнтам, які мають фінансові труднощі («політика перегляду умов кредитних угод»). Якщо Банківська група планує змінити умови фінансового активу таким чином, що дана зміна призведе до прощення частини існуючих грошових потоків, передбачених договором, то частина активу списується до проведення оцінки на предмет значущості модифікації умов. Банківська група здійснює якісну оцінку на предмет значущості даної модифікації в рамках політики Банківської групи щодо перегляду умов кредитних угод.

Якщо грошові потоки відрізняються суттєво («значна модифікація умов»), то вважається, що строк дії прав на передбачені договором грошові потоки за первісним фінансовим активом закінчився. У цьому випадку визнання первісного фінансового активу припиняється, а новий фінансовий актив визнається в обліку за справедливою вартістю. Зміни величини грошових потоків за існуючими фінансовими активами або фінансовими зобов'язаннями не вважаються значною модифікацією умов, якщо вони є наслідком виконання поточних умов договору, наприклад, зміни процентних ставок Банківською групою внаслідок змін облікової ставки Національного банку України, якщо відповідний договір кредитування передбачає можливість для Банківської групи змінювати процентні ставки.

Модифікація фінансових активів і фінансових зобов'язань (продовження)

Банківська група здійснює кількісну та якісну оцінку того, чи є модифікація умов значною, тобто чи відрізняються значно потоки грошових коштів за первісним фінансовим активом і потоки грошових коштів за модифікованим активом або фінансовим активом, що його замінив. Банківська група здійснює кількісну та якісну оцінку на предмет значущості модифікації умов, аналізуючи якісні фактори, кількісні фактори і сукупний ефект якісних і кількісних факторів. Якщо потоки грошових коштів значно відрізняються, то вважається, що строк дії прав на передбачені договором грошові потоки за первісним фінансовим активом закінчився.

Якщо грошові потоки за модифікованим активом, оцінюваним за амортизованою собівартістю, не відрізняються значно, то така модифікація умов не призводить до припинення визнання фінансового активу. У цьому випадку Банківська група перераховує валову балансову вартість фінансового активу і визнає суму коригування валової балансової вартості як прибуток або збиток від модифікації в прибутку чи збитку. Валова балансова вартість фінансового активу перераховується як теперішня вартість переглянутих або модифікованих грошових потоків, дисконтованих з використанням первісної ефективної ставки відсотка за даним фінансовим активом. Понесені витрати і комісії коригують балансову вартість модифікованого фінансового активу й амортизуються протягом строку дії модифікованого фінансового активу.

Фінансові зобов'язання

Визнання фінансового зобов'язання припиняється в разі виконання, скасування або закінчення терміну дії відповідного зобов'язання.

При заміні одного існуючого фінансового зобов'язання іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на умовах, що суттєво відрізняються, або в разі істотної модифікації умов існуючого зобов'язання визнання первісного зобов'язання припиняється, а нове зобов'язання відображається в обліку з визнанням різниці в балансовій вартості. Фінансові гарантії – це безвідкличні гарантії здійснення платежу у випадку, якщо клієнт виявиться неспроможним виконати свої зобов'язання перед третіми особами. Їм притаманний однаковий з кредитами ризик. Фінансові гарантії спочатку визнаються за справедливою вартістю, яка зазвичай ґрунтується на сумі отриманої комісії. Ця сума амортизується лінійним методом протягом строку існування зобов'язання. На кожну звітну дату фінансові гарантії оцінюються за резервом під очікувані кредитні збитки. Будь-яке збільшення зобов'язання за фінансовими гарантіями відображається у звіті про фінансові результати.

Інші зобов'язання, пов'язані з кредитуванням

В ході звичайної діяльності Банківська група бере на себе інші зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, включаючи зобов'язання з надання кредитів та акредитиви, по відношенню до таких зобов'язань застосовуються вимоги оцінки очікуваних кредитних збитків.

Зменшення корисності – Фінансові активи, зобов'язання з надання позик і договори фінансової гарантії

Модель зменшення корисності застосовується до наступних фінансових інструментів, які не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток:

- ▶ фінансові активи, що є борговими інструментами;
- ▶ дебіторська заборгованість за договорами оренди;
- ▶ зобов'язання з надання позик і зобов'язання за договорами фінансової гарантії

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

За інвестиціями в інструменти капіталу збиток від зменшення корисності не визнається.

Резерви під очікувані кредитні збитки визнаються в сумі, що дорівнює або очікуваним кредитним збиткам за 12 місяців, або очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструмента для фінансових інструментів, за якими було виявлено суттєве збільшення кредитного ризику. Очікувані кредитні збитки за весь строк дії інструмента – це очікувані кредитні збитки, що виникають внаслідок усіх можливих подій дефолту протягом усього договірного строку дії фінансового інструмента, тоді як очікувані кредитні збитки за 12 місяців є частиною очікуваних кредитних збитків, що виникають внаслідок подій дефолту, можливих протягом 12 місяців після звітної дати.

Для оцінки резерву під очікувані кредитні збитки за фінансовою дебіторською заборгованістю Банківська група використовує спрощення практичного характеру відповідно до МСФЗ 9.

Зменшення корисності – Фінансові активи, зобов'язання з надання позик і договори фінансової гарантії (продовження)

Банківська група визнає резерви під очікувані кредитні збитки в сумі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструмента, за винятком таких інструментів, за якими сума визнаного резерву буде дорівнювати очікуваним кредитним збиткам за 12 місяців:

- ▶ Боргові цінні папери, якщо було визначено, що вони мають низький кредитний ризик станом на звітну дату. Банківська група вважає, що борговий цінний папір має низький кредитний ризик, якщо кредитний рейтинг за ним відповідає загальноприйнятим у світі визначенням рейтингу «інвестиційна якість»;
- ▶ інші фінансові інструменти (крім дебіторської заборгованості за договорами оренди), за якими з моменту первісного визнання не відбулося значного збільшення кредитного ризику;
- ▶ Резерви під збитки за дебіторської заборгованістю за договорами оренди завжди будуть оцінюватися в сумі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструмента.

Поняття оцінки очікуваних кредитних збитків, визначення дефолту та інші тлумачення основних підходів щодо зменшення корисності наведені в Примітці Управління ризиками.

Визначення справедливої вартості

Банківська група оцінює фінансові інструменти, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки і збитки, а також за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, і такі нефінансові активи, як інвестиційна власність, будівлі та предмети мистецтва, за справедливою вартістю на кожну звітну дату.

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання в рамках угоди, що укладається в звичайному порядку між учасниками ринку, на дату оцінки. Оцінка справедливої вартості передбачає, що операція з продажу активу або передачі зобов'язання відбувається:

- або на основному ринку для даного активу або зобов'язання;
- або, в умовах відсутності основного ринку, на найбільш сприятливому ринку для даного активу або зобов'язання.

У Банківської групи повинен бути доступ до основного або найбільш сприятливого ринку. Справедлива вартість активу або зобов'язання оцінюється з використанням припущень, які використовувались би учасниками ринку при визначенні ціни активу або зобов'язання, при цьому передбачається, що учасники ринку діють в своїх кращих інтересах. Оцінка справедливої вартості нефінансового активу враховує можливість учасника ринку генерувати економічні вигоди від використання активу найвигіднішим та найкращим чином або його продажу іншому учаснику ринку, який буде використовувати даний актив найвигіднішим та найкращим чином.

Банківська група використовує такі методики оцінки справедливої вартості, які є прийнятними в обставинах, що склалися, і для яких доступні дані, достатні для оцінки справедливої вартості, при цьому максимально використовуючи доцільні спостережувані вхідні дані і мінімально використовуючи вхідні дані, що не спостерігаються.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають залишки на кореспондентських рахунках та депозити «овернайт», розміщені в інших банках, депозитні сертифікати Національного банку України зі строком погашення до 1 робочого дня, грошові кошти в касі та в дорозі та кошти на рахунках в Національному банку України.

Кошти в інших банках за договорами депозиту з опцією дострокового розірвання представлені як Заборгованість інших банків у консолідованому звіті про фінансовий стан.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Банківські метали

Банківські метали обліковуються у складі інших активів, а прибутки чи збитки визнаються у складі інших доходів.

Золото та інші дорогоцінні метали відображаються за цінами купівлі НБУ, які приблизно відповідають справедливій вартості, з дисконтом по відношенню до котирувань Лондонської біржі металів. Зміни в цінах купівлі НБУ враховуються як курсові різниці за операціями з дорогоцінними металами у складі інших доходів.

Заставне майно, що перейшло у власність Банківської групи

Заставне майно, що перейшло у власність Банківської групи – це нефінансові активи, отримані Банківською групою при врегулюванні прострочених кредитів. Ці активи спочатку визнаються за справедливою вартістю та включаються до будівель та обладнання, інших фінансових активів чи товарно-матеріальних запасів у складі інших активів в залежності від їх природи, а також намірів Банківської групи щодо відшкодування вартості цих активів, а в подальшому переоцінюються і обліковуються відповідно до облікової політики для цих категорій активів.

Договори «репо» та зворотного «репо»

Договори продажу та зворотного викупу цінних паперів (договори «репо») відображаються у звітності як забезпечені операції фінансування.

Цінні папери, продані за договорами «репо», продовжують відображатись у звіті про фінансовий стан. Цінні папери не рекласифікуються у звіті про фінансовий стан, якщо у продавця немає права на продаж або повторну заставу цих цінних паперів за умовами договору або загальноприйнятої практики. За наявності таких прав, вони рекласифікуються в цінні папери, передані у заставу за договорами «репо». Відповідні зобов'язання включаються до складу заборгованості перед іншими банками або інших позикових коштів.

Придбання цінних паперів за договорами зворотного продажу (зворотного «репо») відображається в складі заборгованості кредитних установ або кредитів клієнтам. Різниця між ціною продажу та ціною зворотної покупки розглядається як процентний дохід і нараховується протягом строку дії договорів «репо» за методом ефективної ставки відсотка.

Похідні фінансові інструменти

У ході своєї звичайної діяльності Банківська група використовує різні похідні фінансові інструменти, включаючи форвардні контракти і угоди валютного свопу на валютних ринках і ринках капіталу. Ці фінансові інструменти утримуються для торгівлі та відображаються за справедливою вартістю. Справедлива вартість визначається на основі ринкових котирувань або моделей оцінки, що ґрунтуються на поточній ринковій і договірній вартості відповідних інструментів та інших факторах. Похідні фінансові інструменти з позитивною справедливою вартістю відображаються в складі активів, а з від'ємною справедливою вартістю – у складі зобов'язань. Доходи та витрати від операцій із зазначеними інструментами відображаються у звіті про фінансові результати як чистий прибуток/(збиток) від похідних фінансових інструментів.

Позикові кошти

Випущені фінансові інструменти або їх компоненти класифікуються як зобов'язання, якщо суть договірних домовленостей полягає в тому, що Банківська група має зобов'язання передати кошти або інші фінансові активи контрагенту або виконати зобов'язання в інший спосіб, ніж обмін фіксованої суми грошових коштів або інших фінансових активів на фіксовану кількість власних дольових інструментів. Такі інструменти включають заборгованість перед Національним банком України, заборгованість перед іншими банками, кошти клієнтів, випущені депозитні сертифікати, субординований борг та інші позикові кошти. Після первісного визнання позикові кошти обліковуються за амортизованою собівартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка. Прибутки та збитки, пов'язані з вказаними зобов'язаннями, відображаються у звіті про фінансові результати при припиненні визнання позикових коштів, витрати визнаються у процесі амортизації.

Взаємозалік

Взаємозалік фінансових активів та зобов'язань з відображенням чистого підсумку у звіті про фінансовий стан здійснюється тільки за наявності юридично закріпленого права здійснювати взаємозалік і наміру реалізувати актив одночасно з погашенням зобов'язання.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Право на проведення заліку не повинно бути обумовлено подією в майбутньому і повинно мати юридичну силу в усіх наступних обставинах:

- в ході звичайної діяльності;
- в разі невиконання зобов'язання; і
- в разі неспроможності або банкрутства організації або кого-небудь з контрагентів.

Це, як правило, не виконується щодо генеральних угод про взаємозалік, і відповідні активи і зобов'язання відображаються в звіті про фінансовий стан в повній сумі.

Податок на прибуток

Податок на прибуток відображений у фінансовій звітності згідно з українським законодавством, яке набуло чинності або повинне набути чинності станом на кінець звітного періоду. Витрати з податку на прибуток включають поточний податок та відстрочений податок і визнаються у звіті про фінансові результати за винятком випадку, коли вони визнаються безпосередньо у складі іншого сукупного доходу, оскільки стосуються операцій, які також визнаються в тому ж самому або іншому періоді, безпосередньо у складі іншого сукупного доходу.

Поточний податок – це сума, що, як очікується, має бути сплачена податковим органам або відшкодована ними стосовно оподаткованого прибутку чи збитку в поточний та попередні періоди. Інші податки, крім податку на прибуток, відображаються у складі операційних витрат.

Відстрочений податок на прибуток розраховується стосовно податкових збитків, перенесених на наступні періоди, та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їх балансовою вартістю для цілей консолідованої звітності. Згідно з виключенням при первісному визнанні, відстрочений податок не розраховується стосовно тимчасових різниць при первісному визнанні активу чи зобов'язання щодо іншої, ніж об'єднання компаній, операції, якщо операція, при її первісному визнанні, не впливає ані на фінансовий, ані на оподатковуваний прибуток. Сума відстроченого податку на прибуток визначається за податковими ставками, прийнятими на звітну дату, що, як очікується, будуть застосовуватись у періоді, в якому тимчасові різниці будуть сторновані або буде зарахований податковий збиток, перенесений на наступні періоди. Відстрочені податкові активи стосовно тимчасових різниць, що зменшують базу оподаткування, та податкових збитків, перенесених на наступні періоди, відображаються, лише якщо існує ймовірність отримання майбутнього оподаткованого доходу, відносно якого можна буде реалізувати тимчасові різниці.

Основні засоби

Основні засоби, крім будівель та предметів мистецтва, обліковуються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та будь-якого резерву під зменшення корисності, у разі необхідності.

Після первісного визнання за первісною вартістю будівлі та предмети мистецтва Банківської групи відображаються за переоціненою вартістю, яка є справедливою вартістю на дату переоцінки, за вирахуванням будь-якої накопиченої амортизації та будь-якого накопиченого резерву під зменшення корисності. Переоцінка проводиться достатньо регулярно для того, щоб балансова вартість суттєво не відрізнялася від тієї, що була б визначена із застосуванням справедливої вартості.

Збільшення балансової вартості від переоцінки визнається у складі іншого сукупного доходу, за винятком сум сторнування попереднього зменшення вартості даного активу, визнаного у звіті про фінансові результати. В цьому разі сума збільшення вартості активу відноситься на фінансовий результат. Зменшення балансової вартості активу в результаті переоцінки визнається у звіті про фінансові результати, за винятком безпосереднього заліку такого зменшення проти попереднього приросту вартості за тим самим активом, визнаним у складі резерву переоцінки будівель і відображеним в інших сукупних доходах.

Коли об'єкт будівель переоцінюється, накопичена до дати переоцінки амортизація перераховується пропорційно зміні загальної балансової вартості активу таким чином, щоб балансова вартість активу після переоцінки дорівнювала переоціненій вартості.

Резерв переоцінки відноситься безпосередньо до нерозподіленого прибутку в тому випадку, якщо сума переоцінки реалізована, тобто коли актив реалізується або списується чи в процесі використання цього активу Банківською групою. В останньому випадку реалізована переоцінка являє собою різницю між амортизацією на основі переоціненої балансової вартості активу та амортизацією на основі його первісної вартості.

Незавершене будівництво обліковується за первісною вартістю за вирахуванням резерву під зменшення корисності. Після завершення активу, готові до використання, переводяться до категорії будівель або удосконалень орендованого майна за їх балансовою вартістю. Амортизація на незавершене будівництво не нараховується до поки актив не стає доступним для використання, що супроводжується переведенням до іншої категорії основних засобів.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

На кожну звітну дату балансова вартість основних засобів переглядається на предмет зменшення корисності у разі виникнення події чи обставин, які вказують на ймовірність того, що балансову вартість цього активу буде неможливо відшкодувати. Якщо ознаки зменшення корисності існують, керівництво Банківської групи розраховує вартість відшкодування, яка дорівнює справедливій вартості активу мінус витрати на продаж або вартості використання, залежно від того, яка з цих сум більша. Балансова вартість активу зменшується до суми відшкодування, а збиток від зменшення корисності визнається у прибутку чи збитку за рік. Збиток від зменшення корисності, відображений щодо будь-якого активу у минулих періодах, сторнується, якщо мали місце зміни в розрахунках, що використовувались для визначення вартості використання активу або його справедливої вартості за мінусом витрат на продаж.

Основні засоби (продовження)

Прибуток або збитки від вибуття активів, визначені шляхом порівняння суми надходжень від вибуття та балансової вартості активу, визнаються у прибутку чи збитку за рік (у складі операційних доходів чи витрат).

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи відображаються по мірі їх здійснення у складі операційних витрат, крім випадків, коли такі витрати можна капіталізувати.

Нарахування амортизації активу починаються з дати, коли актив стає доступним для використання. Амортизація нараховується лінійним методом протягом очікуваних строків корисної служби активів. Для ключових категорій основних засобів застосовуються такі річні норми амортизації:

Будівлі	2%-5%	Або протягом строку оренди, якщо він менший за 5 років
Удосконалення орендованого майна	20%	
Комп'ютери та інше обладнання	20%-33%	

Предмети мистецтва не амортизуються. Ліквідаційна вартість, строки корисної експлуатації активів та метод амортизації переглядаються і, за необхідності, коригуються на кінець кожного звітного року.

Нематеріальні активи

Всі нематеріальні активи Банківської групи мають кінцевий строк корисної служби і включають капіталізоване програмне забезпечення та ліцензії.

Придбані ліцензії на комп'ютерне програмне забезпечення капіталізуються виходячи з витрат на придбання програмного забезпечення та введення його в експлуатацію. Витрати, безпосередньо пов'язані з розробкою унікальних програмних продуктів, які можуть бути ідентифіковані та контролюються Банківською групою, відображаються у складі нематеріальних активів, якщо ймовірне надходження економічних вигід, що перевищують витрати.

Капіталізовані витрати включають витрати на персонал, який займається розробкою програмного забезпечення, та відповідну частину накладних витрат. Всі інші витрати, пов'язані з програмним забезпеченням, наприклад, його обслуговуванням, відносяться на витрати по мірі їх здійснення. Капіталізоване програмне забезпечення та ліцензії амортизуються лінійним методом протягом очікуваного строку їх використання, який становить від 3 до 10 років.

Інвестиційна власність

Інвестиційна власність – це нерухоме майно, яким володіє Банківська група для отримання прибутку від надання його в оренду або від збільшення його вартості і яке сама Банківська група не займає.

Інвестиційна власність спочатку визнається за первісною вартістю і в подальшому визнається за справедливою вартістю, яка відображає кон'юнктуру ринку на звітну дату.

Прибуток та збитки в результаті зміни справедливої вартості інвестиційної власності відображаються у консолідованому звіті про фінансові результати як прибутки за вирахуванням збитків від переоцінки інвестиційної власності в тому році, в якому вони виникли.

Якщо інвестиційна власність стає нерухомістю, яку займає власник, вона перекласифіковується до основних засобів за поточною балансовою вартістю на дату рекласифікації, яка далі підлягає амортизації.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Оренда

Оренда укладається договором, який передає користувачеві (орендареві) право контролювати використання ідентифікованого активу протягом періоду часу в обмін на винагороду. Частина активу може бути відокремленою як окремий ідентифікований актив, якщо вона фізично підлягає розмежуванню. Якщо вона фізично не може бути відокремленою, то частина активу не є окремо ідентифікованим активом, якщо тільки вона не представляє практично усю потужність активу і, в результаті, не передає право отримувати практично всі економічні вигоди від використання активу.

Якщо платіж по договору містить більше одного компоненту оренди або комбінацію орендного та неорендного платежу, в такому випадку відбувається алокація по контракту, виходячи з відносних величин самого платежу.

Оренда (продовження)

Банківська група орендар

Для короткострокової оренди з терміном, що не перевищує 12 місяців з дати першого застосування, а також для оренди малоцінних активів Банківська група використовує практичну можливість не визнавати право користування активами та зобов'язання з оренди. Орендні платежі за такими договорами визнаються як операційні витрати протягом усього строку дії договору.

В інших випадках, чиста приведена вартість орендних платежів визнається як фінансове зобов'язання. А самі орендні платежі діляться на сплату основного боргу та процентів, використовуючи метод ефективного відсотка.

Відповідно, право користування активами визнається в сумі чистих приведених потоків зобов'язання з оренди на дату початку дії договору, включаючи інші прямі супутні витрати. Попередні платежі, здійсненні до початку дії договору оренди, а також винагорода, отримана від орендодавця, включаються до складу активу у формі права на використання. Право користування активами амортизується на прямолінійній основі протягом терміну оренди або протягом строку корисного використання активу, якщо цей термін є коротшим, ніж строк оренди.

У випадку зміни величини очікуваних орендних платежів, наприклад, внаслідок індексованого розрахунку, або на основі нових оцінок контрактних опціонів, зобов'язання переоцінюється. Коригування відбувається разом із відповідним перерахунком права користування активами.

Банківська група орендодавець

Оренда, в якій Банківська група виступає в ролі лізингодавця, а всі ризики та винагороди, пов'язані із використанням активу, передаються до орендаря, класифікується як фінансова оренда. У цьому випадку чисті приведені потоки мінімальних орендних платежів визнаються як актив у формі дебіторської заборгованості. Платежі від орендаря розподіляються на погашення балансової вартості активу та процентні доходи, які визнаються протягом терміну дії фінансового лізингу з використанням методу ефективного відсотка.

Усі інші договори оренди, в яких Банківська група виступає в якості орендодавця, класифікуються як операційна оренда: об'єкт оренди продовжує відображатися на балансі Банківської групи, а орендні платежі, як правило, визнаються у вигляді доходу на основі прямолінійного методу протягом строку дії оренди.

Зобов'язання з пенсійних та інших виплат працівникам

Банківська група сплачує єдиний соціальний внесок та внески до фондів соціального страхування у державний бюджет відносно своїх робітників. Суми внесків відносяться на витрати по мірі їх здійснення. Банківська група не має будь-яких додаткових зобов'язань з пенсійних виплат.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю визнається, якщо контрагент виконав свої зобов'язання за угодою, і обліковується за амортизованою собівартістю.

Акціонерний капітал

Прості акції класифікуються як капітал. Емісійний дохід являє собою перевищення внесків у капітал над номінальною вартістю випущених акцій. Прибуток або збитки від продажу викуплених власних акцій відображаються як коригування емісійного доходу.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Умовні активи і зобов'язання

Умовні зобов'язання не визнаються в консолідованому звіті про фінансовий стан, при цьому інформація про них розкривається у консолідованій звітності, за винятком випадків, коли вибуття ресурсів в зв'язку з їх погашенням є малоімовірним. Умовні активи не відображаються в консолідованому звіті про фінансовий стан, при цьому інформація про них розкривається у консолідованій звітності в тих випадках, коли отримання пов'язаних з ними економічних вигод є ймовірним.

Процентні доходи та витрати

Ефективна ставка відсотка

Процентні доходи і процентні витрати визнаються у прибутку або збитку з використанням методу ефективного відсотка. Ефективна ставка відсотка – це ставка, за якою розрахункові майбутні грошові виплати або надходження протягом очікуваного терміну дії фінансового інструмента дисконтуються точно до:

- валової балансової вартості фінансового активу; або
- амортизованої собівартості фінансового зобов'язання.

При розрахунку ефективної ставки відсотка для фінансових інструментів, які не є кредитно-знеціненими активами, Банківська група оцінює майбутні грошові потоки з урахуванням всіх контрактних умов фінансових інструментів, але не очікувані кредитні збитки. Для фінансових активів, що є кредитно-знеціненими, розраховується відкоригована на кредитний ризик ефективна ставка відсотка з використанням оцінених майбутніх грошових потоків, включаючи очікувані кредитні збитки.

Розрахунок ефективної ставки відсотка включає витрати на операції, а також винагороди і суми, виплачені або отримані, які є невід'ємною частиною ефективної ставки відсотка. Витрати на проведення операції включають додаткові витрати, що безпосередньо відносяться до придбання або випуску фінансового активу чи фінансового зобов'язання.

Амортизована собівартість і валова балансова вартість

«Амортизована собівартість» фінансового активу або фінансового зобов'язання - це сума, в якій оцінюється фінансовий актив або фінансове зобов'язання при первісному визнанні, мінус платежі в рахунок основної суми боргу, плюс або мінус величина накопиченої амортизації різниці між початковою сумою і сумою до виплати при настанні терміну погашення, розрахованої з використанням методу ефективного відсотка, і стосовно до фінансових активів, скоригована з урахуванням оціночного резерву під очікувані кредитні.

«Валова балансова вартість фінансового активу», що оцінюється за амортизованою собівартістю, - це амортизована собівартість фінансового активу до коригування на величину оціночного резерву під очікувані кредитні збитки.

Розрахунок процентних доходів та витрат

При розрахунку процентного доходу і витрат ефективна ставка відсотка застосовується до величини валової балансової вартості активу (коли актив не є кредитно-знеціненим) або амортизованої вартості зобов'язання.

Однак за фінансовими активами, які стали кредитно-знеціненими після первісного визнання, процентний дохід розраховується за допомогою застосування методу ефективного відсотка до чистої балансової вартості активу. Якщо фінансовий актив більше не є кредитно-знеціненим, то розрахунок процентного доходу знову проводиться на основі валової балансової вартості.

За фінансовими активами, які були кредитно-знеціненими при первісному визнанні, процентний дохід розраховується шляхом застосування ефективної ставки відсотка, скоригованої з урахуванням кредитного ризику, до чистої амортизованої вартості фінансового активу. Розрахунок процентного доходу за такими активами не здійснюється на основі валової балансової вартості, навіть якщо кредитний ризик за ними у подальшому зменшиться.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Комісійні доходи

Виплати, комісійні та інші статті доходів та витрат, включаючи плату за надання гарантій, як правило, обліковуються за методом нарахування залежно від ступеня завершеності конкретної операції, що визначається як частка фактично наданої послуги в загальному обсязі послуг, що мають бути надані.

Винагорода за кредитні зобов'язання або за позиковими коштами, які, ймовірно, будуть використані, відноситься на майбутні періоди (разом із відповідними прямими витратами) і відображаються як коригування ефективної процентної ставки за кредитом чи позиковими коштами. Винагороди та комісійні, що виникають в результаті переговорів або участі у переговорах про здійснення операції для третьої сторони (наприклад, придбання кредитів, акцій або інших цінних паперів, та придбання або продаж компаній), відображаються після завершення відповідної операції.

Перерахунок іноземної валюти

Українська гривня є функціональною валютою Банківської групи, оскільки це валюта основного економічного середовища, в якому Банківська група здійснює свою діяльність. Операції в інших валютах розглядаються як операції в іноземній валюті. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземних валютах, перераховуються у функціональну валюту за офіційним обмінним курсом Національного банку України на звітну дату. Прибуток або збитки від перерахунку операцій в іноземній валюті визнаються у консолідованому звіті про фінансові результати як результат від переоцінки іноземної валюти. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дату відповідної операції.

Зміни у консолідованій звітності після її випуску

Акціонери відповідальної особи Банківської групи мають право вносити зміни у консолідовану звітність після її випуску.

Нові положення бухгалтерського обліку

Нижче представлені стандарти та інтерпретації, які були випущені, але ще не набрали чинності на дату публікації консолідованої звітності Банківської групи. Банківська група планує застосовувати ці стандарти після набрання їх чинності.

МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування»

В травні 2017 року Рада з МСФЗ випустила МСФЗ (IFRS) 17 «Страхові контракти», новий всеосяжний стандарт фінансової звітності для договорів страхування, який розглядає питання визнання і оцінки, подання та розкриття інформації. Коли МСФЗ (IFRS) 17 вступить в силу, він замінить собою МСФЗ (IFRS) 4 «Страхові контракти», який був випущений в 2005 році. МСФЗ (IFRS) 17 застосовується до всіх видів договорів страхування (тобто страхування життя і страхування, відмінне від страхування життя, пряме страхування і перестраховання) незалежно від виду організації, яка випускає їх, а також до певних гарантій та фінансових інструментів з умовами дискреційної участі. Є кілька винятків зі сфери застосування. Основна мета МСФЗ (IFRS) 17 полягає в наданні моделі обліку договорів страхування, яка є більш ефективною і послідовною для страховиків. На відміну від вимог МСФЗ (IFRS) 4, які в основному базуються на попередніх місцевих облікових політиках, МСФЗ (IFRS) 17 надає всебічну модель обліку договорів страхування, охоплюючи всі доречні аспекти обліку. В основі МСФЗ (IFRS) 17 лежить загальна модель, доповнена наступним:

- ▶ певні модифікації для договорів страхування з умовами прямої участі (метод змінної винагороди);
- ▶ спрощений підхід (підхід на основі розподілу премії) в основному для короткострокових договорів.

МСФЗ (IFRS) 17 набуває чинності для облікових періодів, починаючи з 1 січня 2021 року або після цієї дати. При чому необхідним буде розкриття порівняльної інформації. Допускається застосування до цієї дати за умови, що організація також застосовує МСФЗ (IFRS) 9 і МСФЗ (IFRS) 15 на дату першого застосування. Банківська група планує застосовувати цей стандарт після набрання чинності.

Поправки до посилань на Концептуальну основу фінансової звітності

Разом із переглянutoю Концептуальною основою МСФЗ, яка набула чинності після опублікування 29 березня 2018 року, Рада з МСФЗ також видала поправки до посилань на Концептуальну основу МСФЗ. Документ містить поправки до МСФЗ 2, МСФЗ 3, МСФЗ 6, МСФЗ 14, МСБО 1, МСБО 8, МСБО 34, МСБО 37, МСБО 38, КТМФЗ 12, КТМФЗ 19, КТМФЗ 20, КТМФЗ 22 та ПКТ-32.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Однак, не всі поправки оновлюють ці вимоги стосовно посилань на та цитат з Концептуальної основи таким чином, щоб вони посилалися на оновлену Концептуальну основи МСФЗ. Деякі висловлювання оновлені лише таким чином, щоб вказати, на яку версію Концептуальної основи вони посилаються (Концептуальні основи МСФЗ від 2001 року, 2010 року або оновлену редакцію від 2018 року), або таким чином, щоб вказати, що визначення у Стандарті не оновлювалися згідно нових тлумачень, розробленими в переглянутій Концептуальній основі МСФЗ.

Поправки або фактично оновлення, набувають чинності для річних періодів, що починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати. Дозволено дострокове застосування.

Нові положення бухгалтерського обліку (продовження)

Поправки до МСБО 1 та Визначення суттєвості згідно МСБО 8

Поправки мають на меті полегшити розуміння суті МСБО 1 і не змінюють базову концепцію суттєвості в Стандартах МСФЗ.

Поняття «затьмарення» або «заміни» суттєвої інформації на несуттєву інформацію було включено до складу нового визначення.

Визначення порогу суттєвості інформації, що впливає на користувачів фінансової звітності, було змінено з "може впливати" на "можна обґрунтовано очікувати впливу".

Визначення поняття суттєвості в МСБО 8 було замінено посиланням на таке визначення в МСБО 1. Крім того, Рада з МСФЗ внесла зміни до інших Стандартів та Концептуальної основи МСФЗ, які містять визначення поняття суттєвості або посилаються на даний термін для забезпечення послідовності.

Поправки застосовуються перспективно для річних періодів, що починаються з 1 січня 2020 року або після цієї дати. Дозволено дострокове застосування. Банківська група не очікує суттєвого впливу поданих поправок на консолідовану звітність.

Поправки до МСФЗ 3 Об'єднання бізнесу.

Нове визначення підкреслює, що віддача від бізнесу полягає в наданні товарів і послуг клієнтам. Це контрастує з попереднім визначенням, яке фокусувалося на економічних вигодах для інвесторів та інших осіб. Щоб вважатися бізнесом, придбання повинно включати внесок і істотний процес, які в сукупності в значній мірі сприяють створенню віддачі, тобто результатів діяльності.

Надаються додаткові вказівки, які допомагають визначити, чи був придбаний предмет по суті.

Поправки запроваджують необов'язковий «тест концентрації», що дозволяє спростити оцінку того, чи є придбана сукупність видів діяльності та активів бізнесом. Тест можна вибірково застосовувати до операцій на основі угод. Операція буде розглядатися як придбання активів (тобто не бізнес), якщо по суті вся справедлива вартість придбаних активів зосереджена (сконцентрована) в одному ідентифікованому активі або в групах з аналогічними ідентифікованими активами.

Поправки застосовуються перспективно до всіх об'єднань бізнесу та придбання активів, для яких дата придбання настає на дату першого річного звітного періоду, що починається з 1 січня 2020 року або після цього. Дозволено дострокове застосування. Банківська група не очікує суттєвого впливу поданих поправок на консолідовану звітність.

Поправки до МСФЗ 9, МСБО 39 та МСФЗ 7 «Реформа базової процентної ставки»

Як відомо, Лондонська міжбанківська ставка пропозиції (London Interbank Offered Rate або LIBOR) втратила свою колишню репутацію за останнє десятиліття, після того як було виявлено, що великі кредитні організації по всьому світу маніпулювали її значенням заради власної вигоди.

Наразі у світі триває реалізація реформи базових процентних ставок, котра має на меті поступову відмову від звичних міжбанківських ставок пропозиції типу LIBOR, EURIBOR та інших, які не найкращим чином зарекомендували себе, на користь альтернативних. Реформа надзвичайно важлива для світової фінансової системи, оскільки саме на цих ставках сьогодні зав'язано безліч фінансових інструментів вартістю в трильйони доларів. Як розробника міжнародних стандартів фінансової звітності Рада з МСФЗ цікавить насамперед вплив цього на консолідовану звітність, а на цьому етапі (поки все ще недостатньо конкретики) вона вирішує проблему невизначеності.

Рада з МСФЗ частково вже вирішила в межах умовної першої фази із зазначених двох, випустивши у травні попередній варіант змінених вимог до звітності хеджування у стандартах МСБО 39 і МСФЗ 9 – "старому" й "новому" стандартах з обліку фінансових інструментів. Ця фаза охоплює поточний період невизначеності, поки до укладених договорів ще не внесено зміни. Другу фазу, роботу над якою IASB вже розпочала, буде присвячено умовному періоду після фактичної зміни договорів з урахуванням нових базових ставок.

Наразі подані поправки заплановані до застосування з 1 січня 2020 року або на більш пізню дату.

(у тисячах гривень)

4. Основні принципи облікової політики (продовження)

Нові положення бухгалтерського обліку (продовження)

Поправки до МСФЗ (IFRS) 10 та МСФЗ (IAS) 28 «Продаж або внесок активів в угодах між інвестором і його асоційованою організацією або спільним підприємством»

Поправки розглядають протиріччя між МСФЗ (IFRS) 10 та МСФЗ (IAS) 28, в частині обліку втрати контролю над дочірньою організацією, яка продається асоційованому підприємству або спільному підприємству або вноситься в них. Поправки роз'яснюють, що прибуток або збиток, які виникають в результаті продажу або внеску активів, що представляють собою бізнес згідно з визначенням в МСФЗ (IFRS) 3, в угоді між інвестором і його асоційованою організацією або спільним підприємством, визнаються в повному обсязі. Однак прибуток або збиток, які виникають в результаті продажу або внеску активів, які не становлять собою бізнес, визнаються тільки в межах часток участі, наявних у інших, ніж організація, інвесторів в асоційованого підприємства або спільному підприємстві. Рада з МСФЗ перенесла дату вступу даних поправок в силу на невизначений термін, проте організація, яка застосовує дані поправки достроково, повинна застосовувати їх перспективно. Банківська група буде застосовувати дані поправки, коли вони вступлять в силу.

Зміни в облікових політиках

Основні принципи облікової політики застосовувались Банківською групою послідовно протягом всіх представлених звітних періодів, крім випадків зміни облікової політики. У 2019 році у зв'язку із виходом нового Роз'яснення Комітету з тлумачень міжнародних стандартів фінансової звітності щодо обліку процентних доходів за кредитно-знеціненими кредитами, Банківська група змінила презентацію процентних доходів та витрат за 2018 рік. Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки, за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року були зменшені та витрати на формування резерву під кредитні збитки були збільшені на 201 745 тисяч гривень.

Зміни у консолідованій звітності, за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

З метою покращення презентації в консолідованому звіті про фінансовий стан було виділено статтю Грошові кошти та їх еквіваленти, що включає залишки на кореспондентських рахунках та депозити «овернайт», розміщені в інших банках, депозитні сертифікати Національного банку України зі строком погашення до 1 робочого дня, грошові кошти в касі та в дорозі та кошти на рахунках в Національному банку України.

Раніше Грошові кошти в касі та в дорозі та Кошти на рахунках в Національному банку України були презентовані окремо в консолідованому звіті про фінансовий стан. Водночас, залишки на кореспондентських рахунках і депозити «овернайт», розміщені в інших банках, та депозитні сертифікати Національного банку України зі строком погашення до 1 робочого дня були презентовані у складі Заборгованості інших банків та у складі Цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, відповідно.

Відповідні примітки були оновлені відповідно до цієї нової презентації.

	31 грудня 2018 року, попередня презентація	Зміни	31 грудня 2018 року, нова презентація
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	–	9 045 544	9 045 544
Грошові кошти в касі та дорозі	1 943 515	(1 943 515)	–
Кошти на рахунках в Національному банку України	743 346	(743 346)	–
Заборгованість інших банків	5 679 424	(4 158 683)	1 520 741
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	11 648 821	(2 200 000)	9 448 821

Банківська група змінила назву у класифікації Кредитам клієнтам з Інші кредити фізичним особам на Кредитні картки та овердрафти. Відповідні назви були змінені у звітності.

Банківська група внесла певні зміни до презентації компонентів руху грошових коштів від операційної діяльності та компонентів руху грошових коштів від інвестиційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів за 2018 рік для приведення презентації 2018 року у відповідності до презентації цих компонентів у 2019 році.

Банківська група рекласифікувала депозити, розміщені страховими компаніями – компонентами Банківської групи для покриття резерву катастроф, із Заборгованості інших банків до Інших активів для приведення презентації 2018 року у відповідності до презентації таких депозитів у 2019 році в сумі 24 415 тисяч гривень. Відповідні зміни були внесені до приміток.

Банківська група внесла певні зміни до презентації в інших примітках для приведення презентації 2018 року у відповідності до презентації у 2019 році.

(у тисячах гривень)

5. Суттєві облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики

Банківська група використовує оцінки та судження, які впливають на суми, що відображені у консолідованій звітності, та на балансову вартість активів та зобов'язань в наступному фінансовому році. Розрахунки та судження регулярно переглядаються й ґрунтуються на досвіді керівництва та інших факторах, включаючи очікування майбутніх подій, що за наявних умов вважаються обґрунтованими. Крім суджень, які передбачають облікові оцінки, керівництво Банківської групи також використовує професійні судження при застосуванні облікової політики. Професійні судження, які найсуттєвіше впливають на суми, що відображаються у консолідованій звітності, та оцінки, результатом яких можуть бути значні коригування балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року, включають:

Зменшення корисності кредитів та дебіторської заборгованості

Банківська група регулярно перевіряє свої кредитні портфелі та дебіторську заборгованість на предмет зменшення корисності. При визначенні того, чи потрібно визнати збиток від зменшення корисності у складі прибутку чи збитку за рік, Банківська група робить судження стосовно того, чи є наявна інформація, яка свідчила б про зменшення очікуваних майбутніх грошових потоків від погашення зобов'язань боржником, яке можна визначити, до того, як таке зменшення можна порівняти з конкретним активом у цьому кредитному портфелі та дебіторській заборгованості. При розрахунку майбутніх грошових потоків керівництво використовує оцінки на основі підтверженої прогнозовної інформації з урахуванням минулого досвіду збитків за активами з подібними характеристиками кредитного ризику та об'єктивними ознаками зменшення корисності по групах кредитів та дебіторської заборгованості. Методика та припущення, що застосовуються для розрахунку як сум, так і строків майбутніх грошових потоків, регулярно переглядаються, з тим щоб зменшити різницю між розрахунковими та фактично понесеними збитками.

Банківська група регулярно оцінює активи, які надані як забезпечення по індивідуально знецінених позиках (Стадія 3), з метою оцінки суми ймовірних збитків по кожній операції. При цьому на величину майбутнього грошового потоку від реалізації активів впливає як вартість самого активу, так і строки можливої експозиції (реалізації). Одночасне зменшення вартості активів, отриманих Банківською групою у заставу, на 10% та збільшення строку експозиції цих активів на 50% призвело б до збільшення величини очікуваних збитків від індивідуально знецінених кредитів на 147 077 тисяч гривень (у 2018 році – на 168 160 тисяч гривень).

Збільшення вартості забезпечення по знецінених кредитах на 10% без зміни строку експозиції призвело б до зменшення величини очікуваних збитків від індивідуально знецінених кредитів на 58 911 тисяч гривень (у 2018 році – 74 997 тисяч гривень).

Щодо портфелю кредитів юридичним особам, резерв під які розраховується на портфельній основі (Стадія 1 та частина кредитів клієнтам, що не відповідає критеріям суттєвості в Стадії 2), на величину очікуваних збитків можуть впливати показники ймовірності дефолту позичальника (PD) та рівень втрат при настанні дефолту позичальника (LGD). У разі одночасного збільшення PD на 10% та LGD на 10% сума очікуваних збитків від зменшення корисності збільшилася би на 58 995 тисяч гривень (у 2018 році – на 42 834 тисячі гривень). Одночасне зменшення показника PD на 10% та LGD на 10% призвело б до зменшення суми очікуваних збитків від зменшення корисності на 53 629 тисяч гривень (у 2018 році – на 47 335 тисяч гривень).

(у тисячах гривень)

5. Суттєві облікові оцінки та судження, що використовувались при застосуванні облікової політики (продовження)

Зменшення корисності кредитів та дебіторської заборгованості (продовження)

Щодо масового портфелю кредитів роздрібного бізнесу, на величину очікуваних збитків можуть впливати показники ймовірності дефолту позичальника (PD) та коефіцієнт відновлення (повернення з дефолту – Recovery Rate, RR). У разі одночасного збільшення розміру PD на 10% та зменшення RR на 10% сума очікуваних збитків від зменшення корисності збільшилася би на 87 183 тисячі гривень (у 2018 році – на 50 067 тисяч гривень). Одночасне зменшення показника PD на 10% та збільшення RR на 10% призвело б до зменшення суми очікуваних збитків від зменшення корисності на 85 110 тисяч гривень (у 2018 році – на 57 449 тисяч гривень).

Справедлива вартість власних будівель, які використовує Банківська група, предметів мистецтва та інвестиційної власності

Як зазначено у Примітці 4, Банківська група проводить регулярну переоцінку будівель, предметів мистецтва та інвестиційної власності. Переоцінка проводиться на основі результатів оцінки, яку виконують незалежні оцінювачі. Основою оцінки є метод ринкових аналогів, результати застосування методу ринкових аналогів підтверджуються доходним методом. У ході переоцінки незалежні оцінювачі використовують професійні судження та оцінки для визначення аналогів будівель, що використовуються при застосуванні методу ринкових аналогів, строків експлуатації активів, які переоцінюються, та норм капіталізації, що використовуються при застосуванні доходного методу. У 2019 році Банківська група провела оцінку справедливої вартості власних будівель із залученням незалежних експертів. Якби ціна за квадратний метр коливалась у діапазоні 5%, справедлива вартість власних будівель, які використовує Банківська група, була б більше або менше на 46 417 тисяч гривень, відповідно (в 2018 році – на 49 680 тисяч гривень), і справедлива вартість інвестиційної власності була б більше або менше на 4 715 тисяч гривень, відповідно (в 2018 році – 3 594 тисячі гривень).

Визначення строків за договорами оренди

Банківська група враховує усі наявні факти та обставини, які призводять до виникнення економічного стимулу для виконання опціону на продовження оренди або невиконання опціону на припинення оренди. Банківська група визначає загальний термін оренди з урахування опціонів на продовження терміну оренди та припинення більш тривалих термінів оренди. Там, де це можливо, Банківська група прагне включити опціони на продовження в нові договори оренди, щоб забезпечити операційну гнучкість. На дату початку оренди Банківська група оцінює, чи є обґрунтованою впевненість в застосуванні опціонів, якщо є значна подія або значні зміни обставин, що знаходяться під її контролем. В результаті, термін оренди для більшості об'єктів оренди знаходиться в межах 3-5 років. Якби термін оренди був довшим на 1 рік, права користування активами і зобов'язання з оренди були б більшими на 139 831 тисячу гривень (2018 рік – 84 784 тисячі гривень).

Оцінка справедливої вартості

Якщо справедлива вартість фінансових активів і фінансових зобов'язань, відображених у консолідованому звіті про фінансовий стан, не може бути визначена на підставі цін на активному ринку, вона визначається з використанням різних моделей оцінок, що включають математичні моделі. Вхідні дані для таких моделей визначаються на підставі спостережуваного ринку, якщо таке можливо; в інакшому випадку, для визначення справедливої вартості слід застосовуються судження. Додаткову інформацію розкрито у Примітці 28.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

6. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

	2019 рік	2018 рік
Грошові кошти в касі та в дорозі	2 444 439	1 943 515
Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках України	89 319	23 414
Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках інших країн	2 655 878	4 137 256
Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках інших країн – очікувані кредитні збитки	(380)	(1 987)
Поточний рахунок у Національному банку України	1 289 606	743 346
Депозитні сертифікати Національного банку України	3 200 000	2 200 000
Всього грошових коштів та їх еквівалентів	9 678 862	9 045 544

Відповідно до вимог Національного банку України сума обов'язкового резерву Банківської групи розраховується як відсоток від певних зобов'язань Банківської групи за попередній місяць резервування.

Станом на 31 грудня 2019 року Національний банк України не вимагає від банків тримати кошти обов'язкового резервування на окремому рахунку. Контроль за формуванням обов'язкових резервів здійснюється за місяць, на основі середніх даних за весь період утримання.

Станом на 31 грудня 2019 року депозитні сертифікати Національного банку України номінальною вартістю 3 200 000 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 2 200 000 тисяч гривень) зі строком погашення до 1 робочого дня класифікуються Банківською групою як грошові кошти та їх еквіваленти.

Нижче наведений аналіз змін резерву під зменшення корисності грошових коштів та їх еквівалентів протягом 2019 року:

Грошові кошти та їх еквіваленти	Стадія 1	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	1 987	1 987
Нові активи	2	2
Погашені активи	(213)	(213)
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(1 315)	(1 315)
Курсові різниці	(81)	(81)
На 31 грудня 2019 року	380	380

Нижче наведений аналіз змін резерву під зменшення корисності грошових коштів та їх еквівалентів протягом 2018 року:

Грошові кошти та їх еквіваленти	Стадія 1	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	1 993	1 993
Нові активи	275	275
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	1 177	1 177
Курсові різниці	(1 458)	(1 458)
На 31 грудня 2018 року	1 987	1 987

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

6. Грошові кошти та їх еквіваленти (продовження)

Нижче наведений аналіз поточних рахунків та депозитів «овернайт» в інших банках за кредитною якістю станом на 31 грудня 2019 року:

	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках України	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших країнах	Всього
Стадія 1			
- з рейтингом від AA- до AA+	–	1 402 024	1 402 024
- з рейтингом від A- до A+	–	985 896	985 896
- з рейтингом від BBB- до BBB+	–	206 922	206 922
- з рейтингом від BB- до BB+	–	34	34
- з рейтингом від B- до B+	73 195	2 718	75 913
- без рейтингу	16 124	58 284	74 408
Всього	89 319	2 655 878	2 745 197
За винятком очікуваних кредитних збитків	–	(380)	(380)
Всього поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	89 319	2 655 498	2 744 817

Нижче наведений аналіз поточних рахунків та депозитів «овернайт» в інших банках за кредитною якістю станом на 31 грудня 2018 року:

	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках України	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших країнах	Всього
Стадія 1			
- з рейтингом від AA- до AA+	–	2 065 779	2 065 779
- з рейтингом від A- до A+	–	1 436 771	1 436 771
- з рейтингом від BBB- до BBB+	–	605 808	605 808
- з рейтингом від BB- до BB+	–	15	15
- з рейтингом від B- до B+	9 015	551	9 566
- без рейтингу	14 399	28 332	42 731
Всього	23 414	4 137 256	4 160 670
За винятком очікуваних кредитних збитків	–	(1 987)	(1 987)
Всього поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	23 414	4 135 269	4 158 683

Кредитний рейтинг базується на рейтингу агентства Fitch.

7. Заборгованість інших банків

	2019 рік	2018 рік
Нарахований процентний дохід на поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	–	31
Строкові депозити в інших банках, у тому числі:		
- у банках країн ОЕСР	900 440	1 395 474
- в українських банках	179 032	140 806
- в інших країнах	3 508	42 396
- договори «зворотного репо»	160 317	–
Всього строкових депозитів в інших банках	1 243 297	1 578 707
<i>Мінус: очікувані кредитні збитки</i>	<i>(48 145)</i>	<i>(57 966)</i>
Всього коштів в інших банках	1 195 152	1 520 741

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

7. Заборгованість інших банків (продовження)

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за коштами в інших банках протягом 2019 року:

Кошти в інших банках	Стадія 1	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	308	57 658	57 966
Нові активи	206	–	206
Погашені активи	(339)	–	(339)
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	131	(46)	85
Використання резерву	–	(9 681)	(9 681)
Курсові різниці	(92)	–	(92)
На 31 грудня 2019 року	214	47 931	48 145

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за коштами в інших банках протягом 2018 року:

Кошти в інших банках	Стадія 1	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	8	314 576	314 584
Нові активи	589	–	589
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	1 175	(80)	1 095
Використання резерву	–	(239 836)	(239 836)
Курсові різниці	(1 464)	(17 002)	(18 466)
На 31 грудня 2018 року	308	57 658	57 966

Станом на 31 грудня 2019 року строкові депозити, розміщені в банках країн ОЕСР та інших країн, які не є членами ОЕСР, загальною сумою 903 948 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 742 995 тисяч гривень) являють собою гарантійні депозити для забезпечення імпортних акредитивів та гарантій, які Банківська група надала на користь своїх клієнтів.

Станом на 31 грудня 2019 року заборгованість інших банків включає 57 089 тисяч гривень депозитів з опцією дострокового розірвання.

Нижче наведений аналіз строкових депозитів в інших банках за кредитною якістю станом на 31 грудня 2019 року:

	Строкові депозити в інших банках	Всього
Стадія 1		
- з рейтингом від AA- до AA+	3 465	3 465
- з рейтингом від A- до A+	602 759	602 759
- з рейтингом від BBB- до BBB+	297 681	297 681
- з рейтингом від BB- до BB+	44	44
- з рейтингом від B- до B+	50 188	50 188
- без рейтингу	241 230	241 230
Всього не прострочених та не знецінених	1 195 367	1 195 367
Стадія 3		
- із затримкою платежу більш ніж 360 днів	47 930	47 930
Всього індивідуально знецінених	47 930	47 930
За винятком очікуваних кредитних збитків	(48 145)	(48 145)
Всього коштів в інших банках	1 195 152	1 195 152

Кредитний рейтинг базується на рейтингу агентства Fitch. Контрагенти, які вказані вище у таблиці у рядку «без рейтингу» – це переважно банки, які вважаються середніми або малими з точки зору суми загальних активів.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

7. Заборгованість інших банків (продовження)

Нижче наведений аналіз строкових депозитів в інших банках за кредитною якістю станом на 31 грудня 2018 року:

	Поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	Строкові депозити в інших банках	Всього
Стадія 1			
- з рейтингом від AA- до AA+	–	4 157	4 157
- з рейтингом від A- до A+	–	1 278 238	1 278 238
- з рейтингом від BBB- до BBB+	31	155 423	155 454
- з рейтингом від BB- до BB+	–	51	51
- з рейтингом від B- до B+	–	42 298	42 298
- без рейтингу	–	40 852	40 852
Всього не прострочених та не знецінених	31	1 521 019	1 521 050
Стадія 3			
- із затримкою платежу більш ніж 360 днів	–	57 657	57 657
Всього індивідуально знецінених	–	57 657	57 657
За винятком очікуваних кредитних збитків	–	(57 966)	(57 966)
Всього коштів в інших банках	31	1 520 710	1 520 741

8. Цінні папери

Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток

	2019 рік	2018 рік
Державні боргові цінні папери	39 311	93 200
Всього боргових цінних паперів	39 311	93 200
Акції	1 393	111 510
Всього цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	40 704	204 710

Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

	2019 рік	2018 рік
Державні боргові цінні папери	7 741 774	8 385 597
Депозитні сертифікати Національного банку України	1 206 240	1 008 313
Державні боргові цінні папери США	–	27 576
Всього боргових цінних паперів	8 948 014	9 421 486
у т. ч. нарахований процентний дохід	170 212	200 187
Акції	20 585	27 335
Всього цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	8 968 599	9 448 821

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

8. Цінні папери (продовження)

Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (продовження)

Нижче наведений аналіз змін резерву під очікувані кредитні збитки за цінними паперами, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід протягом 2019 року:

Боргові цінні папери	Стадія 1	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	17 235	17 235
Нові активи	34 543	34 543
Погашені активи	(12 338)	(12 338)
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(4 145)	(4 145)
На 31 грудня 2019 року	35 295	35 295

Нижче наведений аналіз змін резерву під очікувані кредитні збитки за цінними паперами, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід протягом 2018 року:

Боргові цінні папери	Стадія 1	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	28 741	28 741
Нові активи	18 110	18 110
Погашені активи	(16 581)	(16 581)
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(13 035)	(13 035)
На 31 грудня 2018 року	17 235	17 235

Нижче наведений аналіз боргових цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, за кредитною якістю за даними рейтингового агентства Standard & Poor's станом на 31 грудня 2019 року:

	Державні боргові цінні папери	Депозитні сертифікати Національного банку України	Всього
Стадія 1			
- з рейтингом В	7 741 774	1 206 240	8 948 014
Всього боргових цінних паперів	7 741 774	1 206 240	8 948 014

Нижче наведений аналіз боргових цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, за кредитною якістю за даними рейтингового агентства Standard & Poor's станом на 31 грудня 2018 року:

	Державні боргові цінні папери	Депозитні сертифікати Національного банку України	Державні боргові цінні папери США	Всього
Стадія 1				
- з рейтингом AAA	-	-	27 576	27 576
- з рейтингом В-	8 385 597	1 008 313	-	9 393 910
Всього боргових цінних паперів	8 385 597	1 008 313	27 576	9 421 486

Кредитні рейтинги емітентів державних боргових цінних паперів та депозитних сертифікатів Національного банку України засновані на суверенному рейтингу України.

Основним фактором, який Банківська група враховує при розгляді питання про зменшення корисності боргових цінних паперів, є кредитний ризик емітента.

Станом на 31 грудня 2019 року депозитні сертифікати номінальною вартістю 3 200 000 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 2 200 000 тисяч гривень) зі строком погашення до 1 робочого дня класифікуються Банківською групою як грошові кошти та їх еквіваленти (Примітка 6).

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

8. Цінні папери (продовження)

Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 року державні боргові цінні папери включають облігації внутрішньої державної позики з кінцевими строками погашення з 15 січня 2020 року по 03 серпня 2022 року та ефективною процентною ставкою від 4% до 19% річних (на 31 грудня 2018 року – з кінцевими строками погашення з 2 січня 2019 року по 15 січня 2020 року та ефективною процентною ставкою від 4% до 23% річних), а також депозитні сертифікати Національного банку України з кінцевим строком погашення з 10 січня 2020 року та ефективною процентною ставкою 14% річних (на 31 грудня 2018 року – з кінцевим строком погашення з 4 січня 2019 року та ефективною процентною ставкою 20% річних).

9. Кредити клієнтам

	2019 рік	2018 рік
Кредити корпоративним клієнтам	24 730 816	24 922 547
Фінансовий лізинг	611 334	116 410
Мінус: очікувані кредитні збитки	(4 159 419)	(6 146 399)
Всього кредитів корпоративним клієнтам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	21 182 731	18 892 558
Кредити фізичним особам		
Споживчі кредити	7 632 031	7 168 792
Кредитні картки та овердрафти	6 635 511	3 383 048
Іпотечне кредитування	803 516	1 002 623
Автокредитування	143 674	157 644
Мінус: очікувані кредитні збитки	(3 501 062)	(3 225 850)
Всього кредитів фізичним особам за вирахуванням очікуваних кредитних збитків	11 713 670	8 486 257
Всього кредитів клієнтам	32 896 401	27 378 815

Нижче наведений аналіз валової балансової вартості за стадіями знецінення станом на 31 грудня 2019 року:

	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	РОСІ	Всього
Кредити корпоративним клієнтам	16 948 059	2 134 070	5 381 699	266 988	24 730 816
Фінансовий лізинг	602 011	9 323	–	–	611 334
Споживчі кредити	6 270 727	126 111	1 235 193	–	7 632 031
Кредитні картки та овердрафти	5 590 917	123 429	921 165	–	6 635 511
Іпотечне кредитування	61 620	6 389	734 183	1 324	803 516
Автокредитування	–	–	143 674	–	143 674
Мінус: очікувані кредитні збитки	(716 005)	(198 811)	(6 735 570)	(10 095)	(7 660 481)
Всього кредитів клієнтам	28 757 329	2 200 511	1 680 344	258 217	32 896 401

Нижче наведений аналіз валової балансової вартості за стадіями знецінення станом на 31 грудня 2018 року:

	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	РОСІ	Всього
Кредити корпоративним клієнтам	13 399 787	3 275 584	7 942 410	304 766	24 922 547
Фінансовий лізинг	116 410	–	–	–	116 410
Споживчі кредити	5 750 923	141 981	1 275 888	–	7 168 792
Кредитні картки та овердрафти	2 763 467	69 908	549 673	–	3 383 048
Іпотечне кредитування	96 015	2 622	902 898	1 088	1 002 623
Автокредитування	1 008	91	156 545	–	157 644
Мінус: очікувані кредитні збитки	(515 631)	(263 261)	(8 565 727)	(27 630)	(9 372 249)
Всього кредитів клієнтам	21 611 979	3 226 925	2 261 687	278 224	27 378 815

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Зміни очікуваних кредитних збитків за кредитами, оцінюваними за амортизованою собівартістю

Представлені таблиці нижче розкривають зміни в очікуваних кредитних збитках за кредитними контрактами з клієнтами Банківської групи. Нові активи включають формування резервів за кредитами, які були видані протягом 2019 року. Погашені активи являють собою розформування резервів у зв'язку із погашенням та продажем кредитів. Зміна величини очікуваного кредитного ризику в періоді включає збільшення або зменшення очікуваних кредитних збитків за контрактами, які існували на початок та кінець звітного періоду.

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за кредитами корпоративних клієнтів протягом 2019 року:

Кредити корпоративним клієнтам	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	РОСІ	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	210 529	157 976	5 749 834	27 007	6 145 346
Нові активи	143 287	-	-	543	143 830
Погашені активи	(57 701)	(966)	(110 348)	-	(169 015)
Переведення у стадію 1	947	(947)	-	-	-
Переведення у стадію 2	(4 284)	4 284	-	-	-
Переведення у стадію 3	(4 802)	(1 082)	5 884	-	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(18 469)	(69 299)	(332 143)	(17 159)	(437 070)
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	18 310	-	18 310
Зміни передбачених договором грошових потоків в зв'язку з модифікацією, яка не призводить до припинення визнання	258	48	(14 990)	-	(14 684)
Використання резерву	-	-	(1 515 364)	-	(1 515 364)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	460 569	481	461 050
Курсові різниці	(17 645)	(15 015)	(445 671)	(2 002)	(480 333)
На 31 грудня 2019 року	252 120	74 999	3 816 081	8 870	4 152 070

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за фінансовим лізингом протягом 2019 року:

Фінансовий лізинг	Стадія 1	Стадія 2	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	1 054	-	1 054
Нові активи	6 878	-	6 878
Погашені активи	(190)	(12)	(202)
Переведення у стадію 2	(216)	216	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(333)	(48)	(381)
На 31 грудня 2019 року	7 193	156	7 349

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Зміни очікуваних кредитних збитків за кредитами, оцінюваними за амортизованою собівартістю (продовження)

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за споживчими кредитами фізичних осіб протягом 2019 року:

Споживчі кредити	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	209 648	67 998	1 236 923	1 514 569
Нові активи	182 460	-	-	182 460
Погашені активи	(108 673)	(7 512)	(36 529)	(152 714)
Переведення у стадію 1	3 067	(3 067)	-	-
Переведення у стадію 2	(10 489)	10 489	-	-
Переведення у стадію 3	(27 374)	(58 403)	85 777	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(40 376)	51 796	164 351	175 771
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	5 613	5 613
Використання резерву	-	-	(461 841)	(461 841)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	173 530	173 530
На 31 грудня 2019 року	208 263	61 301	1 167 824	1 437 388

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за кредитними картками та овердрафтами фізичних осіб протягом 2019 року:

Кредитні картки та овердрафти	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	87 022	36 067	534 546	657 635
Нові активи	101 456	-	-	101 456
Погашені активи	(5 981)	(581)	(5 807)	(12 369)
Переведення у стадію 1	3 748	(3 748)	-	-
Переведення у стадію 2	(3 122)	3 122	-	-
Переведення у стадію 3	(10 354)	(30 729)	41 083	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	74 310	56 650	123 338	254 298
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	4 423	4 423
Використання резерву	-	-	(14)	(14)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	182 383	182 383
Курсові різниці	(15)	(1)	(713)	(729)
На 31 грудня 2019 року	247 064	60 780	879 239	1 187 083

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Зміни очікуваних кредитних збитків за кредитами, оцінюваними за амортизованою собівартістю (продовження)

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за іпотечними кредитами фізичних осіб протягом 2019 року:

Іпотечне кредитування	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	POCI	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	7 167	1 216	887 878	623	896 884
Нові активи	40	-	-	-	40
Погашені активи	(526)	-	(2 693)	-	(3 219)
Переведення у стадію 1	819	(819)	-	-	-
Переведення у стадію 2	(38)	38	-	-	-
Переведення у стадію 3	(5 973)	(390)	6 363	-	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	26	1 536	(28 800)	490	(26 748)
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	7 108	-	7 108
Використання резерву	(57)	-	(97 930)	-	(97 987)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	68 448	112	68 560
Курсові різниці	(93)	(6)	(111 622)	-	(111 721)
На 31 грудня 2019 року	1 365	1 575	728 752	1 225	732 917

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків кредит за автокредитуванням фізичних осіб протягом 2019 року:

Автокредитування	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	212	4	156 546	156 762
Погашені активи	(64)	(1)	(161)	(226)
Переведення у стадію 1	3	(3)	-	-
Переведення у стадію 3	(151)	-	151	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	-	-	(3 457)	(3 457)
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	1 395	1 395
Використання резерву	-	-	(3 816)	(3 816)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	12 250	12 250
Курсові різниці	-	-	(19 234)	(19 234)
На 31 грудня 2019 року	-	-	143 674	143 674

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Зміни очікуваних кредитних збитків за кредитами, оцінюваними за амортизованою собівартістю (продовження)

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за кредитами корпоративних клієнтів протягом 2018 року:

Кредити корпоративним клієнтам	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	РОСІ	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	174 728	240 565	6 079 508	54 209	6 549 010
Нові активи	89 534	-	-	-	89 534
Погашені активи	(32 689)	-	(72 140)	(9 199)	(114 028)
Переведення у стадію 1	167 423	(207)	(167 216)	-	-
Переведення у стадію 2	(55 302)	55 302	-	-	-
Переведення у стадію 3	(1 118)	(34 227)	35 345	-	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(130 688)	(101 992)	329 064	(16 681)	79 703
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	5 284	-	5 284
Зміни передбачених договором грошових потоків в зв'язку з модифікацією, яка не призводить до припинення визнання	45	296	643	(714)	270
Використання резерву	-	-	(713 235)	-	(713 235)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	341 456	789	342 245
Курсові різниці	(1 405)	(1 761)	(88 875)	(1 397)	(93 438)
На 31 грудня 2018 року	210 528	157 976	5 749 834	27 007	6 145 345

Нижче наведений аналіз очікуваних кредитних збитків за фінансовим лізингом протягом 2018 року:

Фінансовий лізинг	Стадія 1	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	-	-
Нові активи	1 054	1 054
На 31 грудня 2018 року	1 054	1 054

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за споживчими кредитами фізичних осіб протягом 2018 року:

Споживчі кредити	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	78 927	17 868	1 042 817	1 139 612
Нові активи	193 299	-	-	193 299
Погашені активи	(7 194)	(880)	(5 640)	(13 714)
Переведення у стадію 1	1 491	(1 491)	-	-
Переведення у стадію 2	(3 058)	3 058	-	-
Переведення у стадію 3	(5 962)	(14 981)	20 943	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(47 855)	64 424	97 748	114 317
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	3 259	3 259
Використання резерву	-	-	(8 108)	(8 108)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	85 904	85 904
На 31 грудня 2018 року	209 648	67 998	1 236 923	1 514 569

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Зміни очікуваних кредитних збитків за кредитами, оцінюваними за амортизованою собівартістю (продовження)

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за кредитними картками та овердрафтами фізичних осіб протягом 2018 року:

Кредитні картки та овердрафти	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	40 289	10 134	383 195	433 618
Нові активи	36 962	-	-	36 962
Погашені активи	(1 232)	(355)	(1 601)	(3 188)
Переведення у стадію 1	1 472	(1 472)	-	-
Переведення у стадію 2	(1 331)	1 331	-	-
Переведення у стадію 3	(3 990)	(10 973)	14 963	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	14 874	37 402	37 447	89 723
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	2 317	2 317
Використання резерву	-	-	(5 288)	(5 288)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	103 644	103 644
Курсові різниці	(22)	-	(131)	(153)
На 31 грудня 2018 року	87 022	36 067	534 546	657 635

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків за іпотечними кредитами фізичних осіб протягом 2018 року:

Іпотечне кредитування	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	РОСІ	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	12 184	726	1 231 321	523	1 244 754
Нові активи	2 616	-	-	-	2 616
Погашені активи	(130)	-	(9 238)	(93)	(9 461)
Переведення у стадію 1	53	(53)	-	-	-
Переведення у стадію 2	(548)	548	-	-	-
Переведення у стадію 3	(346)	(583)	929	-	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(4 510)	591	(47 792)	144	(51 567)
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	6 295	-	6 295
Використання резерву	(1 988)	-	(361 798)	-	(363 786)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	99 906	49	99 955
Курсові різниці	(164)	(13)	(31 745)	-	(31 922)
На 31 грудня 2018 року	7 167	1 216	887 878	623	896 884

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Зміни очікуваних кредитних збитків за кредитами, оцінюваними за амортизованою собівартістю (продовження)

Нижче наведений аналіз змін очікуваних кредитних збитків кредит за автокредитуванням фізичних осіб протягом 2018 року:

Автокредитування	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	1 112	36	153 746	154 894
Нові активи	2	-	-	2
Погашені активи	(15)	(4)	(117)	(136)
Переведення у стадію 2	(1)	1	-	-
Переведення у стадію 3	(82)	(4)	86	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(804)	(25)	(7 719)	(8 548)
Відновлення резерву за кредитами, списаними у попередніх періодах	-	-	2 517	2 517
Використання резерву	-	-	(3 733)	(3 733)
Вивільнення дисконту по відношенню до теперішньої вартості очікуваних кредитних збитків	-	-	14 089	14 089
Курсові різниці	-	-	(2 323)	(2 323)
На 31 грудня 2018 року	212	4	156 546	156 762

Станом на 31 грудня 2019 року кредити клієнтів, видані в 2019 році, склали 17 897 613 тисяч гривень (44% кредитів, наданих клієнтам станом на 31 грудня 2019 року), резерв під такі кредити склав 645 670 тисяч гривень (2018 рік – 12 664 766 тисяч гривень (35%), резерв під такі кредити склав 629 410 тисяч гривень).

Протягом 2019 року було повністю погашено 9 601 374 тисячі гривень кредитів клієнтів (2018 рік – 8 967 294 тисячі гривень), що залишалися на балансі Банківської групи станом на 1 січня 2019 року, резерв під такі кредити станом на 1 січня 2019 року складав 458 199 тисяч гривень (2018 рік – 284 842 тисячі гривень).

Використання резерву за 2019 рік становило 2 079 022 тисячі гривень, включаючи відшкодування боргу за рахунок продажів кредитів в сумі 365 761 тисяча гривень.

Сума заборгованості за кредитними договорами за фінансовими активами, які були списані протягом року, що закінчився 31 грудня 2019 року, і щодо яких Банківська група продовжує свою діяльність зі стягнення заборгованості, становить 1 065 384 тисячі гривень.

Нижче подана інформація щодо недисконтованих очікуваних кредитних збитків при первинному визнанні за РОСІ кредитами, які були первісно визнані:

	2019 рік	2018 рік
Кредити корпоративним клієнтам	49 949	157 562
Іпотечне кредитування фізичних осіб	2	2
Разом недисконтовані очікувані кредитні збитки при первісному визнанні РОСІ	49 951	157 564

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Модифіковані кредити

Банківська група припиняє визнання фінансового активу, якщо умови договору переглядаються таким чином, що по суті він стає новим фінансовим інструментом, а різниця визнається в якості прибутку або збитку від припинення визнання до того, як визнаний збиток від зменшення корисності. При первісному визнанні кредити відносяться до Стадії 1 для цілей оцінки очікуваних кредитних збитків, крім випадків, коли створений кредит вважається РОСІ активом.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання, то на основі зміни грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, Банківська група визнає прибуток або збиток від модифікації до того, як визнаний збиток від зменшення корисності.

У таблиці нижче показані активи Стадії 2 та Стадії 3, умови за якими були переглянуті протягом періоду, з відображенням відповідних прибутків або збитків від модифікації:

	2019 рік	2018 рік
Кредити клієнтам, модифіковані протягом періоду		
Амортизована собівартість до модифікації	868 306	822 578
Чистий (збиток)\прибуток від модифікації	(43 235)	9 067

Забезпечення та інші засоби підвищення кредитного рейтингу

Сума та види забезпечення, що вимагається Банківською групою, залежать від оцінки кредитного ризику контрагента. Запроваджені процедури щодо прийнятності різних видів застави та параметрів оцінки.

Нижче зазначені основні види отриманого забезпечення:

- ▶ за операціями кредитування цінними паперами та договорами «зворотного репо» – цінні папери;
- ▶ за операціями кредитування корпоративних клієнтів – об'єкти нерухомого майна, товарно-матеріальні запаси, дебіторська заборгованість за основною діяльністю та майнові права на депозити;
- ▶ за операціями кредитування фізичних осіб – майнові права на рухоме і нерухоме майно, майнові права на депозити.

Банківська група також отримує гарантії від материнських компаній за кредитами, що надаються їх дочірнім підприємствам.

Керівництво здійснює моніторинг ринкової вартості забезпечення, вимагає додаткового забезпечення згідно з базовими угодами, а також здійснює моніторинг ринкової вартості забезпечення при перевірці достатності резерву під зменшення корисності кредитів.

Станом на 31 грудня 2019 року кредити були забезпечені розміщеними у Банківській групі депозитами клієнтів балансовою вартістю 717 586 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 372 068 тисяч гривень) (Примітка 15).

Кредитна якість портфелю

Управління якістю кредитного портфелю здійснюється шляхом використання Банківською групою системи внутрішніх кредитних рейтингів позичальників. Це забезпечує цілеспрямоване управління відповідними ризиками та порівняння кредитних ризиків за всіма напрямками діяльності, географічними регіонами та продуктами. Система рейтингів ґрунтується на різних видах фінансового аналізу, та в поєднанні з обробленою ринковою інформацією вони являють собою основу для оцінки ризику контрагента. Всі внутрішні рейтинги ризиків формуються спеціально для різних категорій і створюються згідно з рейтинговою політикою Банківської групи. Відповідні рейтинги ризиків регулярно аналізуються та оновлюються.

При визначенні рейтингу позичальника – юридичної особи Банківська група використовує рейтинг, який розраховується за допомогою внутрішньої рейтингової моделі.

Високий рейтинг характеризується наступним: обсяги операційної діяльності позичальника, що зростають, високотійка фінансова модель (значна частка власного капіталу, низька залежність від банківського фінансування), висока ефективність бізнесу. Компанії, що мають такий рейтинг, займають міцне положення на ринку, часто є лідерами ринку, мають високоефективний менеджмент і організаційну структуру бізнесу. Ризик погіршення кредитоспроможності позичальника з високим рейтингом – незначний, кредитна історія – відмінна.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Кредитна якість портфелю (продовження)

Стандартний рейтинг надається позичальникам, які мають стабільні обсяги операційної діяльності, ефективність на середньогалузевому рівні. Є залежність від зовнішнього фінансування. Ризик неповернення кредиту – невисокий. Компанії зі стандартним рейтингом мають стабільні ринкові позиції на регіональному або національному рівні, характеризуються налагодженою побудовою бізнесу і достатнім рівнем менеджменту. Відсутня негативна кредитна історія або мали місце технічні затримки платежів в незначних обсягах.

Рейтинг нижче стандартного надається позичальникам, обсяги операційної діяльності яких нестабільні або мають тенденцію до зниження, ефективність бізнесу низька, високий рівень залежності від зовнішнього фінансування, погашення зобов'язань за рахунок грошового потоку може бути проблематичним, у зв'язку з чим ризик неповернення коштів є високим. Кредитна історія може характеризуватись наявністю суттєвих затримок платежів. Позиції компанії на ринку – нестійкі, можливе зменшення або втрата частки ринку.

З-поміж інших у Банківській групі присутня стратегія управління кредитним ризиком у вигляді видачі коротких кредитів позичальникам з рейтингами нижче середнього з подальшим прийняттям рішення про продовження кредитування у разі позитивної платіжної дисципліни.

Нижче наведений аналіз кредитів юридичним особам за кредитною якістю станом на 31 грудня 2019 року:

Станом на 31 грудня 2019 року	Стадія	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Нижче стандартного рейтингу	Знецінені	Всього
Кредити клієнтам:						
- Кредити корпоративним клієнтам	Стадія 1	6 776 823	5 739 448	4 179 668	-	16 695 939
	Стадія 2	363 696	1 662 211	33 164	-	2 059 071
	Стадія 3	-	-	-	1 565 618	1 565 618
	РОСІ	-	-	-	258 118	258 118
- Фінансовий лізинг	Стадія 1	88 684	242 691	263 443	-	594 818
	Стадія 2	3 829	-	5 338	-	9 167
Всього		7 233 032	7 644 350	4 481 613	1 823 736	21 182 731

Нижче наведений аналіз кредитів юридичним особам за кредитною якістю станом на 31 грудня 2018 року:

Станом на 31 грудня 2018 року	Стадія	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Нижче стандартного рейтингу	Знецінені	Всього
Кредити клієнтам:						
- Кредити корпоративним клієнтам	Стадія 1	6 010 877	5 150 723	2 027 659	-	13 189 259
	Стадія 2	78 193	3 027 467	11 948	-	3 117 608
	Стадія 3	-	-	-	2 192 576	2 192 576
	РОСІ	-	-	-	277 759	277 759
- Фінансовий лізинг	Стадія 1	35 854	70 075	9 427	-	115 356
Всього		6 124 924	8 248 265	2 049 034	2 470 335	18 892 558

Нижче наведений аналіз кредитів фізичним особам за днями прострочення боргу станом на 31 грудня 2019 року:

Станом на 31 грудня 2019 року	Стадія	Не прострочені	1-30 днів	31-60 днів	61-90 днів	91-180 днів	181-365 днів	більше ніж 365 днів	Всього
- Споживчі кредити	Стадія 1	5 867 704	194 667	44	16	20	10	1	6 062 462
	Стадія 2	13 412	21 016	23 356	7 026	-	-	-	64 810
	Стадія 3	650	623	343	370	22 593	27 095	15 697	67 371
- Кредитні картки та овердрафти	Стадія 1	4 420 334	861 188	62 111	55	77	38	50	5 343 853
	Стадія 2	7 352	8 382	9 266	25 607	12 042	-	-	62 649
	Стадія 3	719	404	208	178	13 061	19 801	7 555	41 926
- Іпотечне кредитування	Стадія 1	54 800	5 455	-	-	-	-	-	60 255
	Стадія 2	39	697	95	3 983	-	-	-	4 814
	Стадія 3	593	9	-	-	91	1 637	3 101	5 431
	РОСІ	-	-	-	-	8	-	91	99
Всього		10 365 603	1 092 441	95 423	37 235	47 892	48 581	26 495	11 713 670

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Кредитна якість портфелю (продовження)

Нижче наведений аналіз кредитів фізичним особам за кредитною якістю станом на 31 грудня 2018 року:

Станом на 31 грудня 2018 року	Стадія	Не прострочені	1-30 днів	31-60 днів	61-90 днів	91-180 днів	181-365 днів	більше ніж 365 днів	Всього
- Споживчі кредити	Стадія 1	5 389 600	151 486	154	20	13	2	-	5 541 275
	Стадія 2	14 273	16 149	29 526	14 035	-	-	-	73 983
	Стадія 3	501	343	211	185	22 670	11 649	3 406	38 965
- Кредитні картки та овердрафти	Стадія 1	2 193 231	454 700	28 435	16	13	11	39	2 676 445
	Стадія 2	6 097	5 839	7 643	10 953	3 309	-	-	33 841
	Стадія 3	280	197	129	109	7 032	5 553	1 827	15 127
- Іпотечне кредитування	Стадія 1	83 707	5 141	-	-	-	-	-	88 848
	Стадія 2	303	245	852	6	-	-	-	1 406
	Стадія 3	245	328	-	12	103	913	13 419	15 020
	POCI	-	-	-	-	-	137	328	465
- Автокредитування	Стадія 1	738	57	-	-	-	-	-	795
	Стадія 2	18	69	-	-	-	-	-	87
Всього		7 688 993	634 554	66 950	25 336	33 140	18 265	19 019	8 486 257

Для кредитних карток Банківська група визначає значне зростання кредитного ризику у разі, якщо кредит є простроченим понад 35 днів та дефолт у разі прострочення понад 95 днів.

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2019 року валова балансова вартість кредитів у розмірі 9 437 473 тисячі гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банківської групи, становила 23% кредитного портфелю до вирахування резервів (на 31 грудня 2018 року – сукупна сума кредитів у розмірі 10 343 501 тисяча гривень, виданих 20 найбільшим позичальникам Банківської групи, становила 28% кредитного портфелю до вирахування резервів).

Нижче представлений кредитний портфель Банківської групи в розрізі галузей економіки, кредитний ризик яких впливає на якість кредитів:

	2019 рік	2018 рік
Фізичні особи	15 214 732	11 712 107
Торгівля та агентські послуги	6 535 228	6 929 481
Харчова промисловість та сільське господарство	5 192 702	4 484 051
Будівництво та нерухомість	3 792 145	5 293 495
Машинобудування	2 367 340	2 310 612
Небанківські фінансові установи	2 042 225	1 321 309
Гірничо-видобувна галузь та енергетика	1 927 966	959 522
Транспорт, послуги зв'язку та інфраструктура	1 729 027	1 176 033
Металургія	515 169	507 521
Переробка деревини	472 853	929 239
Хімічна галузь	374 082	360 739
Інше	393 413	766 955
Всього кредитів клієнтам до вирахування резерву під очікувані кредитні збитки	40 556 882	36 751 064

Банківська група проводить операції кредитування в Україні. Здатність позичальників погасити заборгованість за кредитами залежить від ряду факторів, у тому числі від загального фінансового стану позичальника та стану української економіки.

Фінансовий ефект забезпечення представлений шляхом розкриття вартості забезпечення окремо для:

- ▶ фінансових активів, заставне забезпечення та інші інструменти підвищення кредитної якості яких дорівнюють балансовій вартості активу чи перевищують її («активи з надлишковим заставним забезпеченням»);
- ▶ фінансових активів, заставне забезпечення та інші інструменти підвищення кредитної якості яких менше балансової вартості активу («активи з недостатнім заставним забезпеченням»).

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

9. Кредити клієнтам (продовження)

Кредитна якість портфелю (продовження)

Ефект забезпечення станом на 31 грудня 2019 року:

	Активи з надлишковим заставним забезпеченням		Активи з недостатнім заставним забезпеченням	
	Балансова вартість активів за вирахуванням резерву	Справедлива вартість застави	Балансова вартість активів за вирахуванням резерву	Справедлива вартість застави
Кредити корпоративним клієнтам	16 309 404	28 269 613	4 269 342	1 812 069
Фінансовий лізинг	602 229	1 068 020	1 756	1 463
Споживчі кредити	970	6 128	6 193 673	237
Кредитні картки та овердрафти	784	3 185	5 447 644	–
Іпотечне кредитування	33 352	314 124	37 247	20 565
Автокредитування	–	49 440	–	–
Всього	16 946 739	29 710 510	15 949 662	1 834 334

Станом на 31 грудня 2019 року ефект забезпечення за кредитами клієнтів включає вартість застави у формі товарів в обороті та товарів, прийнятих на зберігання, складає 4 145 016 тисяч гривень для активів з надлишковим заставним забезпеченням та 265 929 тисяч гривень для активів з недостатнім заставним забезпеченням.

Ефект забезпечення станом на 31 грудня 2018 року:

	Активи з надлишковим заставним забезпеченням		Активи з недостатнім заставним забезпеченням	
	Балансова вартість активів за вирахуванням резерву	Справедлива вартість застави	Балансова вартість активів за вирахуванням резерву	Справедлива вартість застави
Кредити корпоративним клієнтам	11 119 367	19 421 787	7 657 835	4 898 963
Фінансовий лізинг	98 412	190 104	16 944	16 515
Споживчі кредити	1 526	13 710	5 652 697	–
Кредитні картки та овердрафти	2 241	16 200	2 723 172	–
Іпотечне кредитування	55 486	395 795	50 253	28 035
Автокредитування	882	66 816	–	–
Всього	11 277 914	20 104 412	16 100 901	4 943 513

Станом на 31 грудня 2019 року чиста балансова вартість забезпечених заставою кредитів клієнтам, що є кредитно-знеціненими (Стадія 3 і ПОСІ), складає 1 930 974 тисячі гривень (2018 рік: 2 539 909 тисяч гривень), а вартість відповідної застави, отриманої для цілей зменшення потенційних збитків за цими кредитами, складає 2 852 351 тисячу гривень (2018 рік: 3 504 318 тисяч гривень).

Аналіз заборгованості за фінансовим лізингом представлений нижче

	2019 рік	2018 рік
До 1 року	335 820	131 297
Від 1 до 2 років	219 858	24 257
Від 2 до 3 років	151 436	18 367
Від 3 до 4 років	113 764	5 669
Від 4 до 5 років	53 381	–
Всього валові інвестиції у фінансовий лізинг	874 259	179 590
Незароблений фінансовий дохід майбутніх періодів	(262 925)	(63 180)
Чисті інвестиції у фінансовий лізинг	611 334	116 410

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

10. Основні засоби, інвестиційна власність та нематеріальні активи

	Будівлі	Удосконалення орендованої майна	Предмети мистецтва	Комп'ютери та інше обладнання	Капіталовкладення в основні засоби	Всього основних засобів	Нематеріальні активи	Всього
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2017 року	1 480 678	83 138	17 005	966 997	3 784	2 551 602	620 961	3 172 563
Накопичений знос/ амортизація	(483 238)	(55 259)	-	(585 268)	-	(1 123 765)	(316 709)	(1 440 474)
Балансова вартість на 31 грудня 2017 року	997 440	27 879	17 005	381 729	3 784	1 427 837	304 252	1 732 089
Надходження	1 402	-	-	118 496	204 207	324 105	176 494	500 599
Вибуття/списання	(2 919)	(177)	-	137	(203)	(3 162)	-	(3 162)
Переведення в іншу категорію	8 880	22 183	-	137 499	(168 562)	-	-	-
Переведення до інвестиційної власності	16 841	-	-	-	-	16 841	-	16 841
Переоцінка	(2 702)	-	-	781	-	(1 921)	-	(1 921)
Знос/амортизація	(26 505)	(10 005)	-	(146 762)	-	(183 272)	(156 504)	(339 776)
Інше	1 168	-	-	(8)	-	1 160	(8)	1 152
Балансова вартість на 31 грудня 2018 року	993 605	39 880	17 005	491 872	39 226	1 581 588	324 234	1 905 822
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2018 р.	1 406 121	103 312	17 005	1 105 425	39 226	2 671 089	794 650	3 465 739
Накопичений знос/ амортизація	(412 516)	(63 432)	-	(613 553)	-	(1 089 501)	(470 416)	(1 559 917)
Балансова вартість на 1 січня 2019 р.	993 605	39 880	17 005	491 872	39 226	1 581 588	324 234	1 905 822
Надходження	17 035	95 061	-	293 669	37 126	442 891	109 670	552 561
Вибуття/списання	(14 642)	(219)	-	(1 638)	-	(16 499)	-	(16 499)
Переведення в іншу категорію	120	157	-	(277)	-	-	-	-
Переведення з/(до) інвестиційної власності	3 247	-	-	-	(41 911)	(38 664)	-	(38 664)
Переоцінка	11 770	-	-	(12)	-	11 758	-	11 758
Переведення до активів на продаж	(51 662)	-	-	-	-	(51 662)	-	(51 662)
Знос/амортизація	(26 303)	(21 392)	-	(178 553)	-	(226 248)	(150 797)	(377 045)
Інше	(4 835)	-	-	934	-	(3 901)	(510)	(4 411)
Балансова вартість на 31 грудня 2019 р.	928 335	113 487	17 005	605 995	34 441	1 699 263	282 597	1 981 860
Первісна або переоцінена вартість на 31 грудня 2019 р.	1 347 314	197 111	17 005	1 365 316	34 441	2 961 187	797 186	3 758 373
Накопичений знос/ амортизація	(418 979)	(83 624)	-	(759 321)	-	(1 261 924)	(514 589)	(1 776 513)
Балансова вартість на 31 грудня 2019 р.	928 335	113 487	17 005	605 995	34 441	1 699 263	282 597	1 981 860

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

10. Основні засоби, інвестиційна власність та нематеріальні активи (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 року, основні засоби та нематеріальні активи включали активи з історичною або переоціненою вартістю у розмірі 446 549 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 495 073 тисячі гривень), які були повністю амортизовані. Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 1 грудня 2019 року, була проведена незалежна оцінка власних будівель, за результатами якої, керівництвом Банківської групи була проведена переоцінка в сумі 11 770 тисяч гривень. Позитивний результат від переоцінки, який визнаний в консолідованому звіті про фінансові результати складає 1 201 тисяча гривень, позитивний результат, який визнаний в консолідованому звіті про сукупний дохід складає 10 557 тисяч гривень. У ході переоцінки незалежний оцінювач використав професійні судження та оцінки для визначення аналогів будівель, що використовуються при застосуванні методу ринкових аналогів, строків експлуатації активів, які переоцінюються, та норм капіталізації, що використовуються при застосуванні доходного методу.

Станом на 31 грудня 2019 року, балансова вартість будівель та предметів мистецтва становила б 262 478 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 318 544 тисячі гривень), якби ці активи оцінювались за первісною вартістю. Далі наведено вивірення цієї суми з балансовою вартістю будівель:

	2019 рік	2018 рік
Будівлі за переоціненою вартістю в звіті про фінансовий стан	928 335	993 605
Резерв переоцінки будівель, поданий у власному капіталі, до вирахування податку	(668 668)	(677 872)
Будівлі за первісною вартістю за вирахуванням накопиченого зносу та зменшення корисності	259 667	315 733
Предмети мистецтва за переоціненою вартістю в звіті про фінансовий стан	17 005	17 005
Резерв переоцінки предметів мистецтва, поданий у власному капіталі, до вирахування податку	(14 194)	(14 194)
Предмети мистецтва за первісною вартістю за вирахуванням накопиченого зносу та зменшення корисності	2 811	2 811
Всього будівлі та предмети мистецтва	262 478	318 544

Зміни у балансовій вартості інвестиційної власності були наступними:

	2019 рік	2018 рік
Справедлива вартість інвестиційної власності на початок періоду	71 876	162 800
Продаж	(55 689)	(63 448)
Переведення до категорії будівель, які займає власник	(3 247)	(16 841)
Переведення з категорії капіталовкладення в основні засоби	41 911	–
Переведення з майна прийнятого в заставу	15 000	–
Прибутки від переоцінки за справедливою вартістю	26 576	2 561
Збитки від переоцінки за справедливою вартістю	(2 118)	(13 196)
Справедлива вартість інвестиційної власності на кінець періоду	94 309	71 876

Орендний дохід, отриманий від інвестиційної власності за 2019 фінансовий рік, становив 8 931 тисяча гривень (за 2018 рік – 11 836 тисяч гривень) (Примітка 24). Операційні витрати та витрати на утримання інвестиційної власності за 2019 фінансовий рік становили 2 818 тисяч гривень (за 2018 рік – 2 209 тисяч гривень).

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

11. Право користування активами

У наступній таблиці наведено зміни у правах користування активами за 2019 рік:

	Будівлі та приміщення
Балансова вартість на 1 січня 2019 року	246 482
Надходження	115 309
Зміни в оцінках потоків та строку оренди, та модифікації договорів оренди	33 634
Вибуття	(4 544)
Амортизація	(126 168)
Балансова вартість на 31 грудня 2019 року	264 713

У наступній таблиці наведено зміни у правах користування активами за 2018 рік:

	Будівлі та приміщення
Балансова вартість на 1 січня 2018 року	257 016
Надходження	91 305
Вибуття	(4 951)
Амортизація	(96 888)
Балансова вартість на 31 грудня 2018 року	246 482

Витрати за договорами короткострокової оренди, до яких застосовується спрощення щодо визнання за МСФЗ (IFRS) 16 за 2019 рік відсутні (за 2018 рік становлять 1 219 тисяч гривень). Витрати за 2019 рік, що відносяться до договорів оренди об'єктів з низькою вартістю, до яких застосовується звільнення, пов'язане з визнанням становлять 5 923 тисячі гривень (за 2018 рік - становлять 5 525 тисяч гривень). Витрати, що відносяться до змінних орендних платежів, що не включені в оцінку зобов'язань з оренди за 2019 та 2018 рік відсутні.

12. Інші активи

	2019 рік	2018 рік
Фінансові активи		
Кошти у розрахунках банківськими картками	234 883	136 774
Дебіторська заборгованість від страхової діяльності	159 398	200 954
Частка перестраховальника в страхових резервах	100 220	312 495
Заборгованість по переказах та платежах	84 128	35 184
Нараховані доходи та кошти в розрахунках	66 885	60 059
Розрахунки за договорами співпраці	30 310	31 115
Придбання іноземної валюти	7 970	4 803
Похідні фінансові активи (Примітка 20)	460	12 802
Інші фінансові активи	13 532	32 794
Резерв під зменшення корисності	(88 424)	(37 896)
Всього фінансових активів	609 362	789 084
Нефінансові активи		
Нерухоме майно, прийняте у погашення кредитів	183 644	231 985
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	146 179	130 648
Витрати майбутніх періодів, у тому числі зі страхування активів	90 257	52 718
Активи на продаж	51 662	-
Передоплата за послуги	44 663	21 018
Передоплата за іншими податками	28 534	25 288
Передоплата за основні засоби та нематеріальні активи	16 882	73 334
Банківські метали	164	162
Інші нефінансові активи	15 844	15 871
Резерв під зменшення корисності	(3 328)	(2 834)
Всього нефінансових активів	574 501	548 190
Всього інших активів	1 183 863	1 337 274

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

12. Інші активи (продовження)

У сумі резерву під зменшення корисності інших фінансових активів відбулися такі зміни:

	2019 рік	2018 рік
Резерв під зменшення корисності на 1 січня	37 896	40 309
Відрахування у резерв під зменшення корисності	56 221	4 316
Використання резерву	(4 267)	(6 578)
Відновлення резерву	2	31
Вплив зміни курсів обміну	(1 428)	(182)
На 31 грудня	88 424	37 896

У сумі резерву під зменшення корисності інших нефінансових активів відбулися такі зміни:

	2019 рік	2018 рік
Резерв під зменшення корисності на 1 січня	2 834	2 840
Відрахування у резерв під зменшення корисності	595	248
Використання резерву	(43)	(244)
Відновлення резерву	(58)	(10)
На 31 грудня	3 328	2 834

13. Заборгованість перед Національним банком України

У грудні 2018 року Банківська група отримала від Національного банку України кредит в розмірі 1 000 тисяч гривень, з процентною ставкою на рівні 20% з терміном погашення 3 січня 2019 року. Станом на 31 грудня 2019 рік заборгованість відсутня (Станом на 31 грудня 2018 року балансова вартість складала 1 002 тисячі гривень). Кредит було забезпечено цінними паперами державного боргу із справедливою вартістю 3 057 тисяч гривень (Примітка 30).

14. Заборгованість перед іншими банками

	2019 рік	2018 рік
<i>Поточні рахунки інших банків</i>		
- Україна	528 653	419 705
- Країни, що входять до ОЕСР	-	60
Всього поточних рахунків інших банків	528 653	419 765
<i>Строкові депозити інших банків</i>		
- Україна	328 508	277 687
Всього строкових депозитів інших банків	328 508	277 687
<i>Кредити, отримані від інших банків</i>		
- Україна	77 115	-
Всього кредитів, отриманих від інших банків	77 115	-
Всього заборгованості перед іншими банками	934 276	697 452

Станом на 31 грудня 2019 року кошти розміщені 10 найбільшими банками в сумі 709 301 тисяча гривень становили 76% загальної заборгованості інших банків (на 31 грудня 2018 року – 539 287 тисяч гривень, 77% заборгованості інших банків).

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

15. Кошти клієнтів

	2019 рік	2018 рік
Юридичні особи		
- Поточні рахунки	15 664 173	15 147 410
- Строкові депозити	6 273 457	8 002 321
Фізичні особи		
- Поточні рахунки	5 484 759	4 793 431
- Строкові депозити	15 294 545	11 816 146
Всього коштів клієнтів	42 716 934	39 759 308

Станом на 31 грудня 2019 року розміщені в Банківській групі депозити 10 найбільших клієнтів у сумі 2 541 550 тисяч гривень становили 6% коштів клієнтів (на 31 грудня 2018 року – 4 337 735 тисяч гривень становили 11%).

Станом на 31 грудня 2019 року до складу коштів клієнтів входять депозити у сумі 717 586 тисяч гривень та 141 526 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 372 068 тисяч гривень та 76 498 тисяч гривень), які являють собою забезпечення кредитів клієнтам (Примітка 9) та зобов'язань з надання кредитів відповідно. Крім того, 686 199 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 712 303 тисяч гривень) утримуються в якості забезпечення зобов'язань за імпортованими акредитивами, гарантіями та авалюванням векселів (Примітка 29).

Розподіл коштів клієнтів за галузями економіки наведено далі:

	2019 рік	2018 рік
Фізичні особи	20 779 304	16 609 577
Торгівля та агентські послуги	4 940 992	4 283 250
Гірничо-видобувна галузь та енергетика	4 448 397	3 768 988
Транспорт, послуги зв'язку та інфраструктура	3 938 033	3 075 360
Металургія	1 991 654	3 162 719
Будівництво та нерухомість	1 402 253	2 337 605
Машинобудування	1 082 758	1 607 814
Небанківські фінансові установи	867 443	587 864
Харчова промисловість та сільське господарство	602 323	334 619
Хімічна галузь	226 837	237 515
Переробка деревини	93 963	69 372
Інше	2 342 977	3 684 625
Всього коштів клієнтів	42 716 934	39 759 308

16. Випущені депозитні сертифікати

Станом на 31 грудня 2019 року випущені депозитні сертифікати відсутні (31 грудня 2018 – балансова вартість складала 832 460 тисяч гривень).

17. Зобов'язання з оренди

У наступній таблиці наведено зміни у зобов'язаннях з оренди за 2019 рік:

	Будівлі та приміщення
Балансова вартість на 1 січня 2019 року	267 402
Надходження	113 404
Зміни в оцінках потоків та строку оренди, та модифікації договорів оренди	33 634
Вибуття	(5 020)
Процентні витрати	49 146
Сплата орендних платежів	(163 947)
Балансова вартість на 31 грудня 2019 року	294 619

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

17. Зобов'язання з оренди (продовження)

У наступній таблиці наведено зміни у зобов'язаннях з оренди за 2018 рік:

	Будівлі та приміщення
Балансова вартість на 1 січня 2018 року	252 569
Надходження	96 273
Вибуття	(4 951)
Сплата орендних платежів	(76 489)
Балансова вартість на 31 грудня 2018 року	267 402

Недисконтовані орендні платежі за орендою будівель та приміщень були такими:

	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
2019 рік	16 214	32 428	48 642	97 283	159 269	353 836
2018 рік	11 601	23 203	34 804	69 609	184 960	324 177

18. Інші зобов'язання

	2019 рік	2018 рік
Фінансові зобов'язання		
Кошти в розрахунках щодо коштів клієнтів	1 054 974	738 510
Страхові резерви	495 981	649 176
Кредиторська заборгованість за операціями з пластиковими картками	441 458	137 354
Резерв під зобов'язання, гарантії та акредитиви (Примітка 29)	128 735	12 690
Кредиторська заборгованість від страхової діяльності	98 843	126 501
Похідні фінансові зобов'язання (Примітка 20)	17 042	6 721
Доходи майбутніх періодів по кредитним лініям	936	30 261
Інші фінансові зобов'язання	19 060	101 902
Всього фінансових зобов'язань	2 257 029	1 803 115
Нефінансові зобов'язання		
Суми до виплати працівникам	423 411	335 999
Кредиторська заборгованість за послуги та передоплати отримані	114 671	92 154
Зобов'язання за внесками в Фонд гарантування вкладів фізичних осіб	32 827	31 597
Інші податки до сплати	29 794	20 296
Резерв під покриття інших збитків (Примітка 29)	3 529	3 697
Інші нефінансові зобов'язання	49 465	16 665
Всього нефінансових зобов'язань	653 697	500 408
Всього інших зобов'язань	2 910 726	2 303 523

19. Субординований борг

В 2019 році Банківською групою на підставі рішення Національного банку України було здійснено дострокове погашення субординованого боргу в повному обсязі.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

20. Похідні фінансові інструменти

Нижче у таблиці наведена справедлива вартість похідних фінансових інструментів, облікованих у складі активів або зобов'язань.

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група мала такі контракти:

	Основна або погоджена сума за справедливою вартістю активів до отримання	Основна або погоджена сума за справедливою вартістю активів до відправлення	Позитивна справедлива вартість активів	Від'ємна справедлива вартість зобов'язань
Форвардні валютні контракти				
Розміщення UAH / Залучення USD	116 479	(119 006)	42	(2 569)
Розміщення UAH / Залучення EUR	159 545	(172 933)	-	(13 388)
Розміщення USD / Залучення PLN	-	(9)	-	(9)
Залучення UAH / Розміщення USD	13 680	(13 598)	88	(6)
Залучення USD / Розміщення EUR	528 721	(528 528)	330	(137)
Усього по форвардним контрактам	818 425	(834 074)	460	(16 109)
Форвардні контракти з цінними паперами				
На продаж цінних паперів	38 379	(39 312)	-	(933)
Усього по форвардним контрактам з цінними паперами	38 379	(39 312)	-	(933)

Станом на 31 грудня 2018 року Банківська група мала такі контракти:

	Основна або погоджена сума за справедливою вартістю активів до отримання	Основна або погоджена сума за справедливою вартістю активів до відправлення	Позитивна справедлива вартість активів	Від'ємна справедлива вартість зобов'язань
Форвардні валютні контракти				
Розміщення UAH / Залучення USD	105 057	(101 848)	3 396	(187)
Розміщення UAH / Залучення EUR	239 010	(242 492)	64	(3 546)
Залучення UAH / Розміщення EUR	649 139	(639 925)	9 342	(128)
Усього по форвардним контрактам	993 206	(984 265)	12 802	(3 861)
Форвардні контракти з цінними паперами				
На продаж цінних паперів	79 510	(82 370)	-	(2 860)
Усього по форвардним контрактам з цінними паперами	79 510	(82 370)	-	(2 860)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

21. Акціонерний капітал та резерви

Станом на 31 грудня 2019 року акціонерний капітал Банківської групи складається з акціонерних капіталів учасників Банківської групи та включає таку кількість акцій в розрізі учасників Банківської Групи:

<i>Штуки</i>	«ПУМБ»	«УАСК АСКА»	«УАСК АСКА-Життя»	«СК АСКО-Донбас Північний»
Прості акції	14 323 880	18 695 665	19 384 900	16 299 600
Привілейовані акції	–	62 823	–	–

Усі акції мають рівні права при голосуванні. Станом на 31 грудня 2019 року всі акції були повністю оплачені та зареєстровані.

Характер та призначення резервів

Резерв переоцінки основних засобів

Резерв переоцінки основних засобів використовується для відображення збільшення справедливої вартості будівель та предметів мистецтва, а також її зменшення, але тією мірою, в якій таке зменшення стосується збільшення вартості того ж самого активу, раніше відображеного у складі власного капіталу.

Резерв переоцінки цінних паперів

Цей резерв відображає зміни справедливої вартості цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Резервний фонд Банківської групи

Резервний фонд Банківської групи створюється відповідно до Статуту та вимог законодавства України до досягнення 25 відсотків розміру регулятивного капіталу станом на початок кожного року. Розмір відрахувань до резервного фонду становить не менш як 5 відсотків суми щорічного прибутку Банківської групи. Резервний фонд формується на покриття загальних банківських ризиків, включаючи майбутні збитки та інші непередбачені збитки за всіма статтями активів та позабалансових зобов'язань.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

22. Процентні доходи та витрати

	2019 рік	2018 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки		
Кредити клієнтам	6 412 132	4 876 658
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, та депозитні сертифікати, класифіковані як грошові кошти та їх еквіваленти	1 028 662	1 294 563
Кошти в інших банках	136 910	145 128
Інші	969	5 069
	7 578 673	6 321 418
Інші процентні доходи		
Фінансовий лізинг корпоративним клієнтам	86 946	10 182
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	32 063	30 740
Всього процентних доходів	7 697 682	6 362 340
Процентні витрати		
Строкові депозити	(1 756 827)	(1 753 663)
Поточні рахунки	(651 557)	(448 077)
Зобов'язання з оренди	(49 146)	(45 167)
Заборгованість перед іншими банками	(18 959)	(10 543)
Заборгованість перед Національним банком України	(5 371)	(2)
Субординований борг	(3 237)	(52 832)
Випущені депозитні сертифікати	(820)	(3 002)
Випущені єврооблігації	–	(132 230)
Інші позикові кошти	(258)	(153)
Всього процентних витрат	(2 486 175)	(2 445 669)
Чисті процентні доходи	5 211 507	3 916 671

Інформацію про процентні доходи та витрати за операціями зі зв'язаними сторонами подано у Примітці 31.

23. Комісійні доходи та витрати

	2019 рік	2018 рік
Платіжні картки	765 351	584 884
Розрахункове обслуговування клієнтів	478 649	505 374
Конверсійні операції	238 239	237 588
Обслуговування кредитів, в тому числі за договорами співпраці	201 132	227 374
Касові операції	174 702	135 936
Документарні операції	57 379	58 884
Фідучіарна діяльність	5 461	6 853
Інше	25 870	21 516
Комісійні доходи	1 946 783	1 778 409
Платіжні картки	(431 574)	(362 550)
Розрахункове обслуговування	(38 161)	(30 100)
Договори посередництва	(35 595)	(64 890)
Купівля та інкасація готівкових коштів	(17 963)	(13 709)
Обслуговування кредитів	(5 883)	(5 184)
Документарні операції	(5 578)	(5 477)
Фідучіарна діяльність	(902)	(851)
Інше	(346)	(419)
Комісійні витрати	(536 002)	(483 180)
Чистий комісійний дохід	1 410 781	1 295 229

Інформацію про комісійні доходи та витрати за операціями зі зв'язаними сторонами подано у Примітці 31.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

24. Інші доходи

	2019 рік	2018 рік
Штрафи отримані	83 336	69 862
Дохід від реалізації основних засобів	34 397	15 453
Інший орендний дохід	19 567	16 215
Орендний дохід від інвестиційної власності (Примітка 10)	8 931	11 836
Дивіденди отримані	8 253	11 412
Доходи від реалізації запасів страхових компаній	4 078	1 951
Доходи від дооцінки основних засобів і необоротних активів	2 618	–
Дохід від безоплатно отриманих активів	708	10 595
Інші доходи	20 732	17 734
Всього інших доходів	182 620	155 058

25. Операційні витрати

	2019 рік	2018 рік
Заробітна плата, виплати працівникам та обов'язкові внески до державних фондів	2 534 540	1 937 169
Знос та амортизація (Примітка 10)	377 045	339 776
Чисті понесені збитки за страховими виплатами та аквізиційні витрати	356 479	453 548
Витрати на утримання будівель та обладнання	176 207	141 874
Реклама, представницькі витрати	147 567	140 102
Внески в Фонд гарантування вкладів фізичних осіб	128 264	121 785
Амортизація активів у формі права користування (Примітка 11)	126 168	96 888
Послуги зв'язку	110 110	79 277
Аудиторські та консультаційні послуги	106 280	73 243
Витрати, пов'язані з проведенням робіт по погашенню кредитів	84 757	117 540
Оренда приміщень	80 169	70 756
Послуги охорони	39 519	29 707
Навчання персоналу	28 482	19 445
Державні мита та податки, крім податку на прибуток	25 080	26 433
Уцінка майна	24 037	55 771
Інше	240 831	247 544
Всього операційних витрат	4 585 535	3 950 858

До складу заробітної плати, виплат працівникам та обов'язкових внесків до державних фондів включено єдиний соціальний внесок у сумі 374 925 тисяч гривень (2018 рік – 267 633 тисячі гривень).

До складу оренди приміщень включені витрати за договорами короткострокової оренди, до яких застосовується спрощення щодо визнання за МСФЗ (IFRS) 16 за 2018 рік в сумі 1 219 тисяч гривень та витрати, що відносяться до договорів оренди об'єктів з низькою вартістю, до яких застосовується звільнення, пов'язане з визнанням за 2019 рік в сумі 5 923 тисячі гривень (2018 рік - 5 525 тисяч гривень) (Примітка 11).

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

26. Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток включають такі компоненти:

	2019 рік	2018 рік
Поточні податкові витрати	622 883	323 917
Витрати з відстроченого податку	(21 411)	48 665
Витрати з податку на прибуток за рік	601 472	372 582

Доходи Банківської групи, отримані у 2019 році, оподатковуються податком на прибуток за ставкою 18% (2018 рік – 18%). Вивірених очікуваних та фактичних податкових витрат наведено нижче:

	2019 рік	2018 рік
Прибуток до оподаткування	2 994 592	2 472 700
Теоретична сума податкових витрат за встановленою законом ставкою податку	539 027	445 086
<i>Податковий ефект статей, які не вираховуються для цілей оподаткування або не включаються до оподаткованої суми:</i>		
- Дохід, що визнається тільки для цілей оподаткування	65 581	46 010
- Дохід, звільнений від оподаткування	(2 444)	(4 498)
- Витрати, що не включаються до валових витрат	19 022	3 522
- Витрати, що вираховуються тільки для цілей оподаткування	(7 751)	(31 131)
- Зміна суми невизнаного податкового активу	-	(71 562)
- Коригування поточного податку на прибуток за попередні періоди	(12 336)	-
- Інші постійні різниці	373	(14 845)
Витрати з податку на прибуток за рік	601 472	372 582

Відмінності між українськими правилами оподаткування та МСФЗ призводять до виникнення певних тимчасових різниць між балансовою вартістю деяких активів та зобов'язань для цілей фінансового звітування та їхньою податковою базою. Податковий вплив зміни таких тимчасових різниць обліковується за ставками податку на прибуток, які плануються застосувати у періоді реалізації даних різниць.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

26. Податок на прибуток (продовження)

Станом на 31 грудня 2019 та 2018 років відстрочені податкові активи і зобов'язання та їх зміна за відповідні роки включають:

	31 грудня 2018 року	Кредитовано/ (віднесено) на інший сукупний дохід	Кредитовано/ (віднесено) на фінансовий результат	31 грудня 2019 року
Податковий ефект тимчасових різниць, які збільшують або зменшують об'єкт оподаткування				
Очікувані кредитні збитки за кредитами та зобов'язаннями з кредитування	2 950	–	20 857	23 807
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	5 434	(32 280)	–	(26 846)
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	(33 686)	(2 069)	554	(35 201)
Розрахункова сума чистого відстроченого податкового зобов'язання	(25 302)	(34 349)	21 411	(38 240)
Чисте відстрочене податкове зобов'язання	(25 302)	(34 349)	21 411	(38 240)

	31 грудня 2017 року	Вплив застосування МСФЗ (IFRS) 9 (Примітка 4)	Кредитовано/ (віднесено) на інший сукупний дохід	Кредитовано/ (віднесено) на фінансовий результат	31 грудня 2018 року
Податковий ефект тимчасових різниць, які збільшують або зменшують об'єкт оподаткування					
Очікувані кредитні збитки за кредитами та зобов'язаннями з кредитування	2 425	66 389	–	(65 864)	2 950
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(28 257)	18 220	20 644	(5 173)	5 434
Основні засоби та інвестиційна нерухомість	3 152	–	387	(37 225)	(33 686)
Розрахункова сума чистого відстроченого податкового зобов'язання	(22 680)	84 609	21 031	(108 262)	(25 302)
Відстрочений податковий актив, не визнаний в звіті про фінансовий стан	–	(71 562)	–	71 562	–
Податкові збитки до переносу	11 965	–	–	(11 965)	–
Чистий відстрочений податковий актив	12 385	13 047	21 031	(46 463)	–
Чисте відстрочене податкове зобов'язання	(23 100)	–	–	(2 202)	(25 302)

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками

Вступ

Банківській діяльності притаманний ризик, яким управляють за допомогою постійного процесу виявлення, оцінки та контролю ризиків, з урахуванням лімітів ризику та інших засобів контролю. Цей процес управління ризиками є вирішальним для постійної прибутковості Банку, а кожний співробітник Банку несе відповідальність за вплив ризиків, що мають відношення до його обов'язків. Банку властиві кредитний ризик, ризик ліквідності та ринковий ризик, а останній включає торгові та неторгові ризики. Банку також властиві операційні ризики.

Політики, що розкриті у цій примітці, застосовні до підходів управління ризиками Банку

Незалежний процес контролю ризиків не включає бізнес-ризиками, як, наприклад, зміни в операційному середовищі, технологіях та галузі. Ці ризики контролюються за допомогою процесу стратегічного планування Банку.

Процес управління ризиками

В межах Банку політику управління ризиками та контроль здійснює ряд спеціалізованих органів та департаментів. Найбільш активну участь в управлінні ризиками бере Ризик-менеджмент Банку, що підпорядкований Заступнику Голови Правління Банку з управління ризиками (CRO). Ризик-менеджмент Банку підзвітний та підпорядкований Наглядовій раді Банку, як суб'єкт системи управління ризиками.

Наглядова рада Банку

Наглядова рада Банку має найбільші повноваження стосовно управління ризиками Банку та Статутом Банку уповноважена затверджувати будь-які операції від імені Банку в сумі понад 3 000 млн. гривень.

Правління Банку

Правління Банку в цілому несе відповідальність за діяльність Банку, включаючи діяльність, пов'язану з управлінням ризиками. Правління Банку делегує свої повноваження стосовно загального управління активами та пасивами Комітету з управління активами та пасивами Банку, повноваження стосовно управління операційним ризиком – Комітету з управління операційним ризиком Банку, а також затверджує склад цих Комітетів. Крім цього, Правління Банку несе відповідальність за розробку та попереднє затвердження кредитної політики Банку. Остаточне затвердження кредитної політики входить до сфери компетенції Наглядової ради Банку. Наглядова рада Банку погоджує рішення Кредитної ради стосовно проектів кредитування пов'язаних з Банком осіб з лімітом кредитного ризику понад 1% від регулятивного капіталу Банку, розрахованого на найближчу до прийняття рішення дату.

Кредитна рада Банку

Кредитна рада Банку затверджує видачу кредитів або зміну умов за кредитами сумою до 3 000 млн. гривень та встановлює ліміти за міжбанківськими операціями. До складу Кредитної ради Банку входить представник акціонера. Рішення Кредитної ради Банку стосовно проектів з лімітом кредитного ризику понад 300 млн. гривень мають силу у разі отримання чотирьох позитивних голосів, два з яких повинні належати членам Кредитної Ради Банку – представникам акціонера; рішення стосовно проектів з лімітом кредитного ризику від 50 до 300 млн. гривень мають силу у разі отримання чотирьох позитивних голосів, один з яких повинен належати члену Кредитної ради Банку – представнику акціонера. Засідання Кредитної ради Банку проводяться двічі на тиждень.

Кредитний комітет Банку

Кредитний комітет Банку відповідає за прийняття рішень про реструктуризацію та видачу кредитів сумою до 30 млн. гривень, в т.ч. затверджує надання неризикових кредитів з повним грошовим забезпеченням. Засідання Комітету проводяться декілька разів на тиждень за потребою.

Комітет з управління активами та пасивами Банку

Комітет з управління активами та пасивами Банку несе відповідальність за управління активами та пасивами Банку, а також за загальну фінансову структуру. Цей Комітет також в першу чергу відповідальний за моніторинг процентного, валютного ризиків та ризику ліквідності Банку.

Комітет з управління операційним ризиком Банку

Комітет з управління операційним ризиком несе відповідальність за управління операційним ризиком з метою зменшення операційних збитків, удосконалення банківських процесів, систем і технологій, розробки, затвердження та запровадження заходів, що забезпечують безперервність роботи Банку.

Для оперативного управління і реагування на зафіксовані операційні ризики на основі Комітету з управління операційним ризиком Банку створені 5 підкомітетів:

Підкомітет «Персонал»

Підкомітет «Персонал» розглядає питання умисних та ненавмисних дій/помилки персоналу, оцінки його кваліфікації та достатності та т.п.

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

Підкомітет «Процеси»

Підкомітет «Процеси» розглядає питання організації процесів, якості комунікацій, ефективності існуючих процесів та необхідності оптимізації.

Підкомітет «Зовнішні фактори»

Підкомітет «Зовнішні фактори» розглядає питання навмисних дій третіх осіб, ліквідації наслідків форс-мажорів та умисного нанесення шкоди репутації Банку.

Підкомітет «Системи»

Підкомітет «Системи» розглядає питання якості роботи інформаційних систем, формування єдиного розуміння ІТ-ризиків та розробки збалансованих рішень щодо ІТ-ризиків з урахуванням специфіки та інтересів бізнес-підрозділів Банку.

Підкомітет «Інформаційна безпека»

Підкомітет «Інформаційна безпека» розглядає питання розвитку Системи управління інформаційною безпекою, розвитку культури керування інформаційними ризиками, управління інцидентами інформаційної безпеки.

КУОР на кожному засіданні розглядає стандартні квартальні звіти щодо подій операційного ризику, зареєстрованих у звітному періоді, щодо виконання рішень КУОР, щодо ефективності СВК за результатами щоквартального моніторингу КСІ (Key Control Indicator/Ключовий індикатор контролю), щодо результатів річного моніторингу Ключових індикаторів ризику та затверджує перелік КІРів та їх граничні показники на наступний рік. Затверджує результати регулярного стрес-тестування операційного ризику, та щорічної самооцінки операційного ризику керівниками структурних підрозділів АТ «ПУМБ», затверджує розмір ризик-апетиту під операційний ризик на рік.

Також КУОР приймає рішення щодо управління реалізованими подіями операційного ризику, контролює ефективність прийнятих рішень Підкомітетами КУОР та оцінює ефективність функціонування:

- ▶ Системи управління інформаційною безпекою;
- ▶ Системи управління ризиком шахрайства;
- ▶ Системи забезпечення безперервної діяльності;
- ▶ Системи управління ризиками третіх осіб.

КУОР затверджує результати щорічного Аналізу впливу негативних факторів на процеси Банку (ВІА) та затверджує результати щорічного практичного тестування ВСП Головного офісу та результати дистанційного навчання за основними обов'язковими дистанційними курсами.

Ризик-менеджмент Банку

Вертикаль ризик-менеджменту Банку здійснює розробку методів управління ризиками, процедур та звітності, що дає можливість Банку здійснювати кількісну оцінку кредитного, процентного, валютного, операційного ризиків та ризику ліквідності. Структурні підрозділи, що входять до вертикалі ризик менеджменту, несуть відповідальність за впровадження та дотримання процедур, пов'язаних з управлінням ризиками, ведуть поточний контроль вищезазначених ризиків на постійній основі і контролюють виконання рішень Кредитних органів Банку, Комітету з управління активами та пасивами Банку, Комітету з управління операційним ризиком Банку.

Система оцінки ризиків та звітності

Оцінка ризиків Банку здійснюється за допомогою методів, що відображають як передбачувані збитки, що, ймовірно, виникнуть за звичайних обставин, так і непередбачувані збитки, що є попередньою оцінкою максимальних фактичних збитків на основі статистичних та експертних моделей. У моделях використовуються ймовірності, отримані з історичного досвіду, скориговані для відображення поточного економічного середовища. Банк також відпрацьовує сценарії найгірших випадків, що настануть у разі надзвичайних подій, ймовірність яких дуже низька.

Моніторинг та контроль ризиків переважно здійснюється на основі лімітів, встановлених Банком. Ці ліміти відображають бізнес-стратегію та ринкове середовище Банку, а також рівень ризику, який Банк готовий прийняти, із додатковою увагою певним галузям. Крім цього, Банк контролює та оцінює загальну здатність протистояти ризикам стосовно сукупного впливу ризиків усіх типів та в усіх видах діяльності. Інформація, отримана за всіма видами діяльності, вивчається та обробляється з метою аналізу, контролю та виявлення ризиків на ранніх етапах. Ця інформація подається на розгляд Правлінню Банку, Комітету з управління активами та пасивами Банку, Комітету з управління операційним ризиком Банку, Кредитній раді Банку та керівнику кожного підрозділу. Такий звіт включає сукупний кредитний ризик, прогнози кредитного ризику, винятки стосовно лімітів ризику, ризику ліквідності та процентного ризику і зміни у профілі ризику, інформацію з операційного ризику. Щомісяця складаються детальні звіти стосовно ризику ліквідності, валютного, процентного і операційного ризиків, а також ризиків, пов'язаних з певними галузями економіки та клієнтами. Керівництво оцінює достатність резерву під очікувані кредитні збитки на щомісячній основі.

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

Зниження ризику

В рамках загального процесу менеджменту фінансових ризиків Банк для управління процентним, валютним, кредитним ризиками і ризиком ліквідності використовує систему лімітів і обмежень, які забезпечують контроль фактичних значень ризиків на рівнях, що не перевищують толерантність Банку до таких ризиків.

Банк активно використовує заставу для зниження своїх кредитних ризиків (більш детальна інформація наведена нижче).

В цілях зниження ринкових ризиків Банк може застосовувати похідні фінансові інструменти в обмеженому обсязі.

Кредитний ризик

Банку властивий кредитний ризик, який являє собою ризик невиконання контрагентами своїх зобов'язань своєчасно та у повному обсязі. Банк структурує рівні кредитного ризику шляхом затвердження кредитних лімітів стосовно суми ризику, прийнятого з огляду на одного позичальника або групу позичальників. Такі ризики знаходяться під постійним контролем і аналізуються згідно з встановленим порядком. Ліміти стосовно рівня кредитного ризику на одного позичальника регулярно затверджуються Кредитною радою Банку та Кредитним комітетом Банку.

Управління кредитним ризиком здійснюється шляхом регулярного аналізу здатності позичальників та потенційних позичальників погашати проценти та основну суму заборгованості за кредитами, а також шляхом зміни відповідних лімітів кредитування в разі необхідності. Крім цього, управління кредитним ризиком передбачає отримання застави та гарантій юридичних осіб.

Похідні фінансові інструменти

Кредитний ризик, пов'язаний з похідними фінансовими інструментами, завжди обмежується сумою інструментів, що мають позитивну справедливу вартість, відображену у консолідованому звіті про фінансовий стан.

Ризики, пов'язані з кредитними зобов'язаннями

Банк надає своїм клієнтам гарантії та акредитиви, за якими він має здійснювати платежі від імені відповідних клієнтів. Зазначені гарантії та акредитиви наражають Банк на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і політик.

Максимальні показники кредитного ризику для статей консолідованого звіту про фінансовий стан, включаючи похідні фінансові інструменти до ефекту зниження ризику через згортання чи договори застави, максимально точно відображені у їх балансовій вартості.

Відображення фінансових інструментів відбувається за справедливою вартістю, їх балансова вартість являє собою поточний кредитний ризик, але не максимальний ризик, що може виникнути у майбутньому в результаті змін у вартості.

Більш детальна інформація стосовно максимального кредитного ризику за кожною категорією фінансових інструментів наведена у відповідних примітках. Ефект зниження ризику в результаті отримання застави та застосування інших технік підвищення якості кредитів наведений нижче.

Кредитна якість фінансових активів

Кредитна якість фінансових активів контролюється Банком шляхом встановлення зовнішніх та внутрішніх кредитних рейтингів позичальників. Кредитну якість за класом активів, що стосуються статей консолідованого звіту про фінансовий стан, пов'язаних з кредитуванням, на основі зовнішніх рейтингів та прийнятої в Банку системи кредитних рейтингів, розкрито у Примітках 7, 8 та 9.

Аналіз зменшення корисності

Резерв під очікувані кредитні збитки розраховується наступним чином: якщо за фінансовим інструментом відсутні ознаки збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання, то резерв під очікувані кредитні збитки розраховується на основі 12-ти місячного терміну (12-ти місячні очікувані кредитні збитки); якщо має місце значне збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання, або фінансовий інструмент визнаний знеціненим, то здійснюється оцінка, яка враховує очікувані кредитні збитки протягом усього терміну дії фінансового інструменту (очікувані кредитні збитки на весь термін).

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик (продовження)

Банк розробив методику виявлення ознак зменшення корисності та збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту, а також визначив необхідні критерії по припиненню таких ознак. Банк проводить аналіз кредитного портфелю (що обліковуються за амортизованою вартістю чи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід) по виявленню та припиненню ознак зменшення корисності та збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту на щомісячній основі.

На основі даної методики Банк здійснює розподіл кредитів на наступні групи (Етапи):

- ▶ Етап 1 – фінансові інструменти без ознак зменшення корисності чи збільшення кредитного ризику – резерв під очікувані кредитні збитки розраховується на основі 12-ти місячних очікуваних кредитних збитків (резерв оцінюється на портфельній основі). До даної групи відносяться фінансові інструменти при первісному визнанні, кредити, що не мають ознак збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання чи фінансові інструменти, за якими кредитний ризик зменшився до такого рівня, що вони були переведені з Етапу 2.
- ▶ Етап 2 – фінансові інструменти з ознаками збільшення кредитного ризику – резерв під очікувані кредитні збитки розраховується на основі очікуваних кредитних збитків на весь термін (резерв може бути оцінений як на індивідуальній так і на портфельній основах). До даної групи відносяться фінансові інструменти, за якими виявлені ознаки збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання, чи фінансові інструменти, за якими кредитний ризик зменшився до такого рівня, що вони були переведені з Етапу 3.
- ▶ Етап 3 – фінансові інструменти з ознаками зменшення корисності – резерв під очікувані кредитні збитки розраховується на основі очікуваних кредитних збитків на весь термін (резерв може бути оцінений як на індивідуальній, так і на портфельній основах).
- ▶ РОСІ (ПСКЗ) – придбані чи створені кредитно-знецінненні фінансові активи (Purchased or Originated Credit Impaired Financial assets) – фінансові активи, за якими мало місце зменшення корисності на момент первісного визнання. При первісному визнанні величина кредитних збитків, очікуваних протягом усього терміну дії фінансового інструменту, включається в розрахунок ефективної відсоткової ставки, що скоригована з урахуванням кредитного ризику. В подальшому Банк на кожну звітну дату визнає в складі прибутку чи збитку величину зміни очікуваних кредитних збитків по таким фінансовим інструментами за весь термін в якості прибутку або збитку від зменшення корисності.

Значне збільшення кредитного ризику та припинення ознак збільшення кредитного ризику

При визначенні того, чи має місце значне збільшення кредитного ризику за фінансовим інструментом Банк розглядає обґрунтовану і підтверджену інформацію, актуальну і доступну без надмірних витрат або зусиль, включаючи як кількісну, так і якісну інформацію, а також аналіз, заснований на історичному досвіді Банку, експертній оцінці якості кредиту.

Для оцінки значного збільшення кредитного ризику Банк виявляє, чи відбулося значне збільшення кредитного ризику в порівнянні з ймовірністю дефолту з моменту первісного визнання фінансового інструменту.

Основні міркування в ході аналізу значного збільшення кредитного ризику включають визначення того: чи прострочені виплати основної суми заборгованості або відсотків за кредитом більш ніж на 30 днів (для юридичних та фізичних осіб, крім кредитних карток для фізичних осіб – 35 днів) та 3 днів (для банків).

Додатковим свідченням значного збільшення кредитного ризику фінансового інструменту є, зокрема, такі спостережні дані:

- ▶ погіршення фінансового стану позичальника юридичної особи, що призвело до пониження внутрішнього рейтингу на 3 пункти;
- ▶ реструктуризація Банком кредиту на умовах зміни графіку погашення, яку Банк не розглядає як погіршення умов кредитора, але яка може свідчити про ймовірні труднощі в майбутньому виконати умови договору;
- ▶ виявлення індикаторів ймовірного збільшення кредитного ризику, що визначені в рамках процедури «сигналів раннього попередження»;
- ▶ для банків резидентів пониження внутрішнього рейтингу банку на 2 пункти;
- ▶ для банків нерезидентів зниження міжнародного рейтингу (згідно бюлетеню рейтингових агентств таких як Standard & Poor's, Moody's, FitchRating) на 3 пункти чи відклик міжнародного рейтингу.

Припинення всіх вищевказаних ознак значного збільшення кредитного ризику та виконання договірних зобов'язань клієнтом на протязі щонайменше 3 місяців після усунення всіх ознак вважається критерієм того, що кредитний ризик зменшився до такого рівня, що фінансовий інструмент може бути віднесений до Етапу 1.

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик (продовження)

Визначення зменшення корисності (дефолту) та припинення ознак зменшення корисності

При оцінці настання події дефолту за зобов'язаннями позичальника Банку враховуються якісні та кількісні показники, розроблені всередині Банку.

Основні міркування в ході аналізу зменшення корисності кредитів включають визначення того чи прострочені виплати основної суми заборгованості або відсотків за кредитом більш ніж на 90 днів (для юридичних та фізичних осіб) та 7 днів (для банків).

Додатковим свідченням кредитного зменшення корисності фінансового інструменту є, зокрема, такі спостережені дані:

- ▶ суттєві фінансові труднощі у позичальника чи емітента;
- ▶ реструктуризація Банком кредиту на умовах, які Банк не розглядав би за інших обставин (тобто з погіршенням умов кредитора);
- ▶ виникнення ймовірності банкрутства чи ліквідації позичальника;
- ▶ виникнення ймовірності застосування Банком таких дій, як реалізація забезпечення (за його наявності) чи прощення/продаж кредиту з дисконтом;
- ▶ для банків резидентів публічне визнання банку неплатоспроможним та введення тимчасової адміністрації;
- ▶ для банків нерезидентів зниження міжнародного рейтингу (згідно бюлетеню рейтингових агентств таких як Standard & Poor's, Moody's, FitchRating) до рівня дефолту.

Ознаками припинення дефолту вважається усунення всіх вищевказаних ознак зменшення корисності, та виконання договірних зобов'язань клієнтом протягом щонайменше 6 місяців після усунення всіх ознак дефолту.

Резерв під очікувані кредитні збитки на весь термін

За кредитами, віднесеними на Етап 2, Етап 3 та POCI, Банк розраховує резерв на основі очікуваних кредитних збитків на весь термін дії фінансових інструментів або на портфельному рівні, або на індивідуальному.

Банк визначає суму резерву під очікувані кредитні збитки окремо за кожним суттєвим кредитом (Банк визначає поріг суттєвості окремо для кожного типу кредитування – корпоративне кредитування, роздрібне кредитування та міжбанківські операції) в індивідуальному порядку. Питання, що розглядаються при визначенні суми резерву, включають здійсненість бізнес-плану контрагента, його здатність підвищити платоспроможність в разі виникнення фінансових труднощів, прогнозовані грошові надходження та можливу вартість продажу застави, а також часові рамки очікуваних грошових потоків.

На портфельній основі Банк визначає суму резерву під очікувані кредитні збитки за фінансовими інструментами, наданими клієнтам, кожен з яких окремо не є суттєвим. Очікувані кредитні збитки визначаються, беручи до уваги таку інформацію: збитки у портфелі в попередніх періодах за певним видом фінансових інструментів протягом усього терміну дії фінансового активу, поточні економічні умови, проміжок часу до моменту можливого понесення збитку в майбутньому.

Резерв під 12-ти місячні очікувані кредитні збитки

За кредитами, віднесеними на Етап 1 Банк розраховує резерв на основі 12-ти місячних очікуваних кредитних збитків на портфельному рівні. Для розрахунку резерву Банк розподіляє портфель фінансових інструментів на групи зі схожими характеристиками (наприклад, сегмент, рейтинг клієнту, тип кредитного продукту, тощо). Очікувані кредитні збитки визначаються, беручи до уваги таку інформацію: збитки у портфелі на горизонті 12-ти місяців в попередніх періодах, поточні економічні умови, відповідний проміжок часу до моменту можливого понесення збитку в майбутньому.

Вхідні дані при оцінці очікуваних кредитних збитків

Основними вхідними даними при оцінці очікуваних кредитних збитків, що оцінюються на портфельній основі, є:

- ймовірність дефолту (PD);
- величина збитку у випадку дефолту (LGD);

Дані показники отримуються з внутрішніх статистичних моделей та інших історичних даних. Оцінка ймовірності дефолту (PD) являє собою оцінку на певну дату, що розраховуються на основі статистичних даних Банку і оцінюються з використанням інструментів оцінки, адаптованих до різних категорій контрагентів. Якщо контрагенти, що зазнають кредитного ризику, мігрують між рівнями рейтингу, це призводить до зміни в оцінці відповідної ймовірності дефолту.

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик (продовження)

Накопичена ймовірність дефолту впродовж всього терміну фінансового інструменту – це ймовірність, що фінансовий інструмент вийде в дефолт протягом життя. Дана ймовірність розраховується для групи однорідних активів. Оцінка ймовірності дефолту базується на історичних даних Банку.

Величина збитку у випадку дефолту (LGD) являє собою величину ймовірного збитку у випадку дефолту. Банк оцінює показник LGD, виходячи з інформації щодо коефіцієнтів повернення коштів від контрагентів-неплатників. Сума повернення коштів розраховується на основі дисконтування грошових потоків з використанням ефективної ставки відсотка як коефіцієнта дисконтування.

Резерв під очікувані кредитні збитки аналізується органами управління кредитними ризиками для забезпечення дотримання загальної політики Банку.

Аналіз фінансових гарантій та акредитивів здійснюється з урахуванням методів, що використовуються для кредитів; коли збиток вважається вірогідним, створюються резерви під інші зобов'язання, пов'язані з кредитуванням.

Ризик ліквідності та управління фінансуванням

Ризик ліквідності – це ризик неспроможності Банку виконати свої платіжні зобов'язання на дату їх погашення в процесі звичайної господарської діяльності та в кризових умовах. Для обмеження цього ризику керівництво забезпечило диверсифіковані джерела фінансування додатково до основної депозитної бази, управляє активами з дотриманням принципів ліквідності та здійснює моніторинг майбутніх грошових потоків і ліквідності на щоденній основі.

З метою забезпечення виконання власних зобов'язань та зобов'язань клієнтів, Банк впровадив політику, спрямовану на утримання ліквідних активів на рівні, достатньому для покриття будь-якого незапланованого відтоку частини клієнтських депозитів як профілактичну міру для запобігання погіршення у економічній ситуації, зокрема шляхом формування, так званої «подушки ліквідності». Для оцінки достатності вторинної подушки ліквідності банк використовує методику розрахунку мінімально необхідного рівня вторинної ліквідності для 3-х сценаріїв стресових відтоків легкий, середній та важкий. Сценарії сформовано на основі власної статистики відтоків клієнтських коштів. За результатами стрес-тестування ризику ліквідності станом на 31 грудня 2019 року сформована банком подушка вторинної ліквідності покриває стресові відтоки за 3-ма сценаріями ведення бізнесу. Для оцінки ризиків ліквідності Банк використовує геп-аналіз та прогноз очікуваних грошових потоків строком до 1 року.

Крім того, Банк оцінює ліквідність та управляє нею на основі певних нормативів ліквідності, встановлених Національним банком України та зазначених нижче. Норматив миттєвої ліквідності (Н4) та Норматив поточної ліквідності (Н5) були скасовані НБУ 2 вересня 2019 року. Також НБУ з 15 лютого 2018 року затвердив новий пруденційний норматив для українських банків – коефіцієнт покриття ліквідністю або LCR (англ. Liquidity Coverage Ratio).

Станом на 31 грудня 2019 року зазначені нормативи були такими:

Норматив	2019 рік, %	2018 рік, %
Н4 «Норматив миттєвої ліквідності» (грошові кошти та залишки на кореспондентських рахунках до зобов'язань, що погашаються на вимогу) (мінімальний рівень, який вимагається Національним банком України – 20%)	–	68,66
Н5 «Норматив поточної ліквідності» (активи, які можуть бути отримані чи реалізовані протягом 31 дня до зобов'язань з кінцевим строком погашення протягом 31 дня) (мінімальний рівень, який вимагається Національним банком України – 40%)	–	77,91
Н6 «Норматив короткострокової ліквідності» (певні активи з кінцевим строком погашення до 1 року до зобов'язань з кінцевим строком погашення до 1 року, включаючи позабалансові зобов'язання) (мінімальний рівень, який вимагається Національним банком України – 60%)	107,75	101,33
LCR загалом по всім валютам (мінімальний рівень, який вимагається Національним банком України – 60%)	169	161
LCR в іноземних валютах (мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 50%)	185	148

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності та управління фінансуванням (продовження)

Аналіз фінансових зобов'язань, згрупованих на основі строків, що залишились до дати погашення згідно з відповідним договором

Далі у таблиці поданий зведений аналіз строків погашення фінансових зобов'язань та страхових резервів Банківської групи станом на 31 грудня 2019 року. У таблиці показано недисконтовані зобов'язання, що підлягають погашенню згідно з договором. Виняток становлять торгові похідні інструменти, що погашаються шляхом поставки базового активу, які представлені в розрізі сум до отримання та до сплати за строками, що залишились до погашення. Виплати, що здійснюються по отриманні повідомлення, вважаються такими, що підлягають виплаті негайно. Однак Банківська група розраховує на те, що багато клієнтів не вимагатимуть виплат одразу ж після настання дати, коли Банківська група мала б здійснити виплату, і таблиця не відображає очікувані грошові потоки, визначені на основі сум депозитів, утримуваних у минулі періоди.

На 31 грудня 2019 р.	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
Заборгованість перед іншими банками	934 358	–	–	–	–	934 358
Кошти клієнтів	27 729 758	5 507 244	6 318 027	3 413 564	393 696	43 362 289
<i>Похідні фінансові інструменти, що погашаються шляхом поставки базового активу:</i>						
- суми до сплати за договорами	587 730	–	–	–	–	587 730
- суми до отримання за договорами	(570 688)	–	–	–	–	(570 688)
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	1 814 721	72 875	53 902	245 208	53 281	2 239 987
Всього недисконтованих фінансових зобов'язань	30 495 879	5 580 119	6 371 929	3 658 772	446 977	46 553 676

На 31 грудня 2018 р.	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
Заборгованість перед Національним банком України	1 003	–	–	–	–	1 003
Заборгованість перед іншими банками	697 452	–	–	–	–	697 452
Кошти клієнтів	27 619 718	4 533 396	5 002 467	2 731 898	230 692	40 118 171
Випущені депозитні сертифікати	7 004	786 958	39 133	–	–	833 095
<i>Похідні фінансові інструменти, що погашаються шляхом поставки базового активу:</i>						
- суми до сплати за договорами	86 230	–	–	–	–	86 230
- суми до отримання за договорами	(79 509)	–	–	–	–	(79 509)
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	1 203 078	124 076	46 011	321 752	101 477	1 796 394
Субординований борг	4 615	8 784	13 697	27 246	577 438	631 780
Всього недисконтованих фінансових зобов'язань	29 539 591	5 453 214	5 101 308	3 080 896	909 607	44 084 616

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності та управління фінансуванням (продовження)

У наведеній нижче таблиці відображено строки погашення фактичних та потенційних фінансових зобов'язань Банківської групи, як передбачено відповідними договорами.

	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
2019 рік	262 298	551 383	457 861	528 183	363 943	2 163 668
2018 рік	484 445	548 822	629 302	217 446	245 447	2 125 462

Фінансові умовні та інші зобов'язання включають гарантії, акредитиви відтік коштів за якими можливий у будь-який момент після звітної дати та до передбаченої договором дати закінчення строку інструменту. Банківська група очікує, що не всі умовні та інші зобов'язання будуть пред'явлені до оплати до закінчення строку дії відповідних договорів.

Далі у таблиці поданий аналіз фінансових активів, фінансових зобов'язань та страхових резервів за строками погашення, що відповідають строкам кінцевого погашення активів та зобов'язань, станом на 31 грудня 2019 року (суми показані за балансовою вартістю):

	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 678 862	–	–	–	–	9 678 862
Заборгованість інших банків	217 722	26 529	624 530	324 280	2 091	1 195 152
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	–	–	39 311	–	1 393	40 704
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	1 264 870	550 959	1 490 747	1 366 319	4 295 704	8 968 599
Кредити клієнтам	9 250 276	3 115 124	4 138 939	8 727 363	7 664 699	32 896 401
Інші фінансові активи	513 151	4 009	16 035	76 167	–	609 362
Всього фінансових активів	20 924 881	3 696 621	6 309 562	10 494 129	11 963 887	53 389 080
Зобов'язання						
Заборгованість перед іншими банками	934 276	–	–	–	–	934 276
Кошти клієнтів	27 599 108	5 319 851	6 144 094	3 273 183	380 698	42 716 934
Зобов'язання з оренди	–	–	–	55 194	239 425	294 619
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	1 831 763	72 875	53 902	245 208	53 281	2 257 029
Всього фінансових зобов'язань	30 365 147	5 392 726	6 197 996	3 573 585	673 404	46 202 858
Розрив ліквідності по фінансових інструментах	(9 440 266)	(1 696 105)	111 566	6 920 544	11 290 483	7 186 222

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності та управління фінансуванням (продовження)

Стаття «Кошти клієнтів» включає строкові депозити фізичних осіб. Згідно з українським законодавством Банківська група зобов'язана виплатити такі депозити на вимогу вкладника (Примітка 15). Керівництво Банківської групи вважає, що більшість депозитів фізичних осіб не будуть відкликані до встановленої дати виплати, тому кошти клієнтів відображаються за контрактними строками, що залишилися до погашення. Загальна сума депозитів фізичних осіб на 31 грудня 2019 року становить 15 294 545 тисяч гривень (2018 рік - 11 816 146 тисяч гривень).

Строкові депозити фізичних осіб	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
2019 рік	2 244 275	4 202 576	5 329 351	3 164 030	354 313	15 294 545
2018 рік	1 949 478	3 569 122	3 879 619	2 241 029	176 898	11 816 146

Далі у таблиці поданий аналіз фінансових активів, фінансових зобов'язань та страхових резервів за строками їх очікуваного погашення станом на 31 грудня 2018 року (суми показані за балансовою вартістю):

	До 1 місяця	1-3 місяці	3-6 місяців	6-12 місяців	Понад 12 місяців	Всього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 045 544	-	-	-	-	9 045 544
Заборгованість інших банків	68 760	755 373	658 990	29 796	7 822	1 520 741
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	1 898	-	8 689	41 491	152 632	204 710
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	2 928 782	1 427 078	1 611 695	2 456 134	1 025 132	9 448 821
Кредити клієнтам	5 664 687	4 155 299	3 657 168	6 815 276	7 086 385	27 378 815
Інші фінансові активи	484 151	85 780	28 937	176 060	14 156	789 084
Всього фінансових активів	18 193 822	6 423 530	5 965 479	9 518 757	8 286 127	48 387 715
Зобов'язання						
Заборгованість перед Національним банком України	1 002	-	-	-	-	1 002
Заборгованість перед іншими банками	697 452	-	-	-	-	697 452
Кошти клієнтів	27 562 916	4 446 745	4 897 997	2 638 981	212 669	39 759 308
Випущені депозитні сертифікати	6 989	786 604	38 867	-	-	832 460
Зобов'язання з оренди	-	-	-	-	267 402	267 402
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	1 209 799	124 076	46 011	321 752	101 477	1 803 115
Субординований борг	4 615	-	-	-	483 530	488 145
Всього фінансових зобов'язань	29 482 773	5 357 425	4 982 875	2 960 733	1 065 078	43 848 884
Розрив ліквідності по фінансових інструментах	(11 288 951)	1 066 105	982 604	6 558 024	7 221 049	4 538 831

Оцінка управлінського персоналу стосовно строків виплат збитків за страховими випадками ґрунтується на оцінці періоду, необхідного для збору всіх підтверджуючих первинних документів, та на законодавчо встановленому періоді виплати збитків.

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Аналіз за строками погашення не відображає стабільності поточних зобов'язань у минулому. Раніше їх реалізація відбувалась протягом періоду, що є більшим, ніж зазначено в таблиці вище. Ці залишки відображені в таблиці вище у складі сум, належних до виплати в період до 1 місяця.

Здатність Банківської групи погашати свої зобов'язання залежить від його здатності отримати еквівалентну суму активів протягом того ж самого періоду. Наявний обсяг ліквідних активів дозволить Банківській групі вести стабільну діяльність навіть у ситуації можливого часткового відтоку депозитів клієнтів у разі подальшого погіршення економічної ситуації.

Керівництво Банківської групи вважає, що попри суттєву частку коштів клієнтів, що погашаються на вимогу, диверсифікація таких коштів за кількістю та типом вкладників, а також досвід, накопичений Банківською групою за попередні періоди, вказують на те, що ці кошти формують довгострокове та стабільне джерело фінансування діяльності Банківської групи.

Ринковий ризик

Ринковий ризик – неторговий

Ринковий ризик – це ризик зміни справедливої вартості або майбутніх грошових потоків від фінансових інструментів внаслідок коливання ринкових змінних, як, наприклад, процентні ставки, обмінні курси валют та інші ціни. Банк управляє ринковими ризиками по неторгових портфелях. Управління неторговими позиціями і моніторинг таких позицій здійснюються на основі додаткового аналізу чутливості.

Ризик процентної ставки

Ризик процентної ставки – це потенційна загроза виникнення втрат, зниження доходу чи зменшення вартості капіталу Банку внаслідок несприятливих змін процентних ставок на ринку. Даний ризик виникає переважно внаслідок відмінностей в строковості активів чи зобов'язань Банку за строками чутливості до зміни процентних ставок. Таким чином, ризик процентної ставки є наслідком незбалансованості структури консолідованого звіту про фінансовий стан у розрізі чутливих до зміни процентної ставки активів і зобов'язань за строками до переоцінки.

Для оцінки процентного ризику Банк використовує геп-аналіз процентних активів та зобов'язань, проводить аналіз чутливості вартості процентних активів та зобов'язань до зміни процентних ставок.

Контроль процентного ризику здійснюється згідно до звіту про зміни спреда та маржі.

Банк оцінює процентний ризик за сценарієм паралельного зсуву кривої доходності в бік зменшення процентних ставок на 200 базисних пунктів в основних валютах (гривня, долар США, євро). Станом на 31 грудня 2019 року Банк схильний до процентного ризику, реалізація якого може вплинути на чистий процентний дохід та капітал в часовому горизонті один рік – можливе зменшення на 4 016 тисяч гривень (станом на 31 грудня 2018 року – зменшення на 56 331 тисячу гривень). Якби дохідність до погашення була б більшою на 1 процентний пункт, резерв переоцінки цінних паперів був би меншим на 78 513 тисяч гривень станом на 31 грудня 2019 року (станом на 31 грудня 2018 року – на 32 529 тисяч гривень).

Банк оцінює вищевказаний рівень процентного ризику як прийнятний та контрольований, розмір якого суттєво не вплине на прибутковість та стабільність фінансового стану Банку. Рівень процентних ставок в Банку встановлюється Тарифно-комерційним комітетом Банку, приймаючи до уваги трансфертні процентні ставки та вартість ризиків, які встановлені Комітетом по управлінню активами та пасивами Банку. При цьому, згідно з внутрішніми політиками Банку, діє система делегування повноважень на зміну ставок. Контроль за ефективністю операцій з процентними інструментами здійснюється Тарифно-комерційним комітетом Банку щомісяця.

Валютний ризик

Валютний ризик – це ризик, пов'язаний з впливом коливань обмінних курсів на вартість фінансових інструментів.

Оцінку валютного ризику Банк проводить за допомогою методики оцінки Вартості під ризиком (Value-at-Risk, VaR), враховуючи рекомендації International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, June 2006 та Revision to Basel II market risk framework, December 2010. VaR дозволяє оцінити максимально можливу величину втрат з встановленим рівнем довіри за відповідний період часу.

Банк здійснює розрахунок VaR за методом історичного моделювання з метою оцінки валютного ризику в нормальних та стресових умовах розвитку фінансового ринку. Розрахунок VaR базується на 251 дні незважених історичних даних про ринкові курси валют, період розрахунку протягом якого Банк, вірогідно, зможе закрити відкриті валютні позиції, складає 10 днів та однобічний рівень довіри 99%.

При визначенні валютного ризику розрахунковий VaR множиться на суму числа «3» та надбавки у розмірі «1» згідно з рекомендаціями Базель.

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Валютний ризик (продовження)

Незважаючи на те, що VaR дозволяє отримати оцінку валютного ризику, необхідно враховувати також недоліки цього методу, такі як:

- ▶ Використання минулих змін курсів валют та банківських металів не дозволяє в повній мірі оцінити можливі коливання курсів валют та банківських металів в майбутньому;
- ▶ Використання періоду розрахунку 10 днів має на увазі, що всі відкриті позиції в валютних та банківських металах можуть бути закриті протягом 10 торговельних днів. Дане оцінювання може неточно відображати величину валютного ризику в період зниження ліквідності ринку, під час якого період закриття Банком позиції може збільшитися;
- ▶ Використання 99%-вого рівня однобічної довіреної вірогідності не дозволяє оцінити об'єм втрат, очікуваних з вірогідністю 1%; та
- ▶ Розрахунок VaR відбуваються на основі відкритих позицій Банку в іноземній валюті та банківських металах на кінець дня та може не відображати ризик, який приймає Банк протягом дня.

Результат розрахунків валютного ризику за допомогою метода VaR на 31 грудня наведено у таблиці нижче:

Показник	2019 рік	2018 рік
Валютний ризик без врахування диверсифікації		
долар США	24 566	8 789
євро	28 615	8 997
російський рубль	1 369	8 985
інші валюти	4 912	4 803
Всього валютний ризик без врахування диверсифікації	59 462	31 574
Ефект від диверсифікації	(10 542)	(24 903)
Валютний ризик з врахуванням диверсифікації	48 920	6 671

Наведені вище дані розраховані на основі внутрішньої управлінської звітності Банку, яка базується на оперативній бухгалтерській звітності, підготовленої відповідно до вимог МСФЗ.

Комітет по управлінню активами і пасивами Банку розглядає результати оцінки валютного ризику на щомісячній основі.

Операційний ризик

Система управління операційним ризиком функціонує з 2011 року, вона інтегрована в загальну систему управління ризиками. В Банку проводиться щорічний розрахунок показника прийнятного рівня операційного ризику – «ризик-апетиту» на наступні 12 місяців. Ризик-апетит затверджується Комітетом з управління операційним ризиком (КУОР) та враховується при бюджетуванні (на 2019 рік затверджено ризик апетит у розмірі 10 мільйонів гривень). Моніторинг дотримання Банком встановленого «ризик-апетиту» здійснюється щоквартально Наглядовою Радою. При виникненні суттєвих подій операційного ризику передбачено негайне інформування КУОР, Правління та Наглядової Ради, а також проводиться детальне розслідування причин та впроваджуються заходи з недопущення повторення інциденту в майбутньому, згідно внутрішніх процедур.

Система управління операційним ризиком включає зокрема:

- ▶ Єдиний класифікатор операційних ризиків та внутрішня база даних подій операційного ризику;
- ▶ Щотижневу загальнобанківську консолідацію подій операційного ризику отриманих від Ризик-офіцерів структурних підрозділів;
- ▶ Щоквартальний моніторинг ключових індикаторів ризику (KIPів);
- ▶ Щорічне проведення самооцінки рівня операційного ризику;
- ▶ Щоквартальне проведення стрес-тестування операційного ризику згідно вимог Національного Банку України
- ▶ Щорічний розрахунок ризик-апетиту та достатності капіталу під покриття операційного ризику згідно базового підходу рекомендованого Базель 3.

Усі зареєстровані події операційного ризику підлягають детальному розгляду та оцінці негативних наслідків, а події що вимагають прийняття додаткових управлінських рішень або розробки додаткових мінімізуючих заходів розглядаються Підкомітетами КУОР або Комітетом з управління операційним ризиком.

Банк накопичує зовнішні події операційного ризику для побудови сценаріїв стрес-тестування. Для отримання єдиної оцінки рівня операційного ризику проводиться порівняльний аналіз результатів різних підходів (результуючий рівень ризику оцінюється за шкалою: низький, середній, високий).

(у тисячах гривень)

27. Управління ризиками (продовження)

Операційний ризик (продовження)

Важливе значення Банк приділяє управлінню ризиками інформаційної безпеки та ризикам шахрайства, щодо яких керівництвом встановлено нульову толерантність та впроваджено окрему звітність для КУОР та Наглядової Ради. Управління інформаційним та юридичним ризиками відбувається в межах Системи управління операційним ризиком.

Для забезпечення неперервної діяльності в Банку щорічно проводиться практичне тестування Плану забезпечення безперервної діяльності та Плану відновлення штатного режиму роботи.

Також для контролю якості аутсорсингу в Банку функціонує Система управління ризиками третіх осіб, що дозволяє своєчасно виявити та мінімізувати ризики співпраці з контрагентами.

Ефективність Системи управління операційним ризиком підтверджують результати функціонування 3-рівневої Системи внутрішнього контролю (поточний контроль, ризик-менеджмент контроль, внутрішній аудит). Система внутрішнього контролю також включає три рівні захисту:

- ▶ Перший рівень: бізнес підрозділи та підтримуючі підрозділи
- ▶ Другий рівень: підрозділи ризик-менеджменту та Управління комплаєнс контролю
- ▶ Третій рівень: Департамент внутрішнього аудиту.

Банк проводить щорічне навчання персоналу щодо управління ризиками (окрема увага ризику шахрайства та інформаційній безпеці, вимогам системи забезпечення безперервної діяльності), та щодо правил функціонування системи внутрішнього контролю.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

28. Розкриття справедливої вартості

Справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань, які не відображаються за справедливою вартістю

У таблиці нижче порівнюються балансова вартість та справедлива вартість фінансових інструментів, відображених у консолідованій звітності Банківської групи за амортизованою вартістю, за їх видами. Таблиця не відображає справедливої вартості нефінансових активів та нефінансових зобов'язань.

	2019 рік			2018 рік		
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний дохід/ (витрати)	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний дохід/ (витрати)
Фінансові активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 678 862	9 678 862	-	9 045 544	9 045 544	-
<i>Заборгованість інших банків</i>						
- Нарахований процентний дохід на поточні рахунки та депозити «овернайт» в інших банках	-	-	-	31	31	-
- Строкові депозити в інших банках	1 195 152	1 195 152	-	1 520 710	1 520 710	-
<i>Кредити клієнтам</i>						
- Кредити корпоративним клієнтам	20 578 746	20 597 969	19 223	18 777 202	18 625 395	(151 807)
- Фінансовий лізинг	603 985	690 085	86 100	115 355	73 948	(41 407)
- Споживчі кредити	6 194 643	6 194 643	-	5 654 223	5 654 223	-
- Кредитні картки та овердрафти	5 448 428	5 448 428	-	2 725 413	2 725 413	-
- Іпотечні кредити	70 599	66 213	(4 386)	105 740	97 791	(7 949)
- Автокредитування	-	-	-	882	514	(368)
Інші фінансові активи	609 362	609 362	-	789 084	789 084	-
Фінансові зобов'язання						
Заборгованість перед Національним банком України	-	-	-	1 002	1 002	-
<i>Заборгованість перед іншими банками:</i>						
- Поточні рахунки інших банків	528 653	528 653	-	419 765	419 765	-
- Строкові депозити інших банків	328 508	328 508	-	277 687	277 687	-
- Кредити, отримані від інших банків	77 115	77 115	-	-	-	-
<i>Кошти клієнтів</i>						
- юридичні особи	21 937 630	21 946 267	(8 637)	23 149 731	23 153 720	(3 989)
- фізичні особи	20 779 304	20 925 030	(145 726)	16 609 577	16 639 523	(29 946)
Випущені депозитні сертифікати	-	-	-	832 460	832 460	-
Субординований борг	-	-	-	488 145	410 330	77 815
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	2 257 029	2 257 029	-	1 803 115	1 803 115	-
Усього невизнана зміна в нереалізованій справедливій вартості			(53 426)			(157 651)

Нижче описані методи та припущення, що використовуються для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які не відображені за справедливою вартістю у консолідованій звітності.

Активи, справедлива вартість яких наближається до балансової

Щодо фінансових активів та фінансових зобов'язань, що є ліквідними або короткостроковими (до трьох місяців), вважається що їх балансова вартість приблизно дорівнює справедливій вартості. Таке припущення застосовується також до депозитів на вимогу, ощадних депозитів без визначеного строку погашення та фінансових інструментів зі змінною процентною ставкою.

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, що обліковуються за амортизованою вартістю

Справедлива вартість облігацій, що котируються, ґрунтується на котируваннях на звітну дату. Справедлива вартість інструментів, що не котируються та справедлива вартість яких не наближається до балансової, а саме кредитів клієнтам, заборгованість інших банків, заборгованість перед Національним банком України, заборгованість перед іншими банками, коштів клієнтів, депозитних сертифікатів, інших фінансових активів та зобов'язань оцінюється за допомогою дисконтування майбутніх грошових потоків з використанням ставок, існуючих в цей момент по заборгованості з аналогічними умовами, кредитним ризиком та строком погашення.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

28. Розкриття справедливої вартості (продовження)

Активи і зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю або справедлива вартість яких розкривається

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у консолідованій звітності, класифікується в рамках ієрархії джерел справедливої вартості, що подана нижче, на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є значущими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- ▶ Рівень 1: ринкові котирування (без коригувань) ідентичних активів або зобов'язань на активних ринках;
- ▶ Рівень 2: моделі оцінки, для яких всі вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначену справедливую вартість відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та базуються прямо або опосередковано на ринкових даних;
- ▶ Рівень 3: моделі оцінки, які використовують вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та не є спостережуваними на ринку.

У випадку активів і зобов'язань, що визнаються у консолідованій звітності за справедливою вартістю на періодичній основі, Банківська група визначає факт переведення між рівнями ієрархії, джерел справедливої вартості, повторно аналізуючи класифікацію (на підставі вхідних даних найнижчого рівня, які є значущими для оцінки справедливої вартості в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

Оцінка справедливої вартості на Рівні 3 ієрархії справедливої вартості була розрахована з використанням методу дисконтованих грошових потоків на основі розрахункових майбутніх очікуваних грошових потоків, дисконтованих із застосуванням відсоткової ставки, яка діяла на звітну дату по аналогічним продуктам Банківської групи, та строку до погашення, який залишився.

Для цілей розкриття інформації про справедливую вартість Банківська група визначила класи активів і зобов'язань на підставі природи, характеристик і ризиків за активом або зобов'язанням, а також рівень ієрархії джерел справедливої вартості:

31 грудня 2019 р.	Дата оцінки	Оцінка справедливої вартості з використанням			
		Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	Всього
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Державні боргові цінні папери	31 грудня 2019 р.	-	7 781 085	-	7 781 085
Акції	31 грудня 2019 р.	-	-	14 921	14 921
Форвардні контракти	31 грудня 2019 р.	-	460	-	460
Депозитні сертифікати НБУ	31 грудня 2019 р.	-	1 206 240	-	1 206 240
Основні засоби – будівлі	1 грудня 2019 р.	-	-	928 335	928 335
Предмети мистецтва	1 грудня 2016 р.	-	-	17 005	17 005
Інвестиційна власність	1 грудня 2019 р.	-	-	94 309	94 309
Активи, справедлива вартість яких розкривається					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2019 р.	9 678 862	-	-	9 678 862
Заборгованість інших банків	31 грудня 2019 р.	-	1 195 152	-	1 195 152
Кредити клієнтам	31 грудня 2019 р.	-	-	32 997 338	32 997 338
Акції	31 грудня 2019 р.	-	-	7 057	7 057
Інші фінансові активи	31 грудня 2019 р.	-	-	609 362	609 362
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Похідні фінансові зобов'язання	31 грудня 2019 р.	-	17 042	-	17 042
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається					
Заборгованість перед іншими банками	31 грудня 2019 р.	-	934 276	-	934 276
Кошти клієнтів	31 грудня 2019 р.	-	-	42 871 297	42 871 297
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	31 грудня 2019 р.	-	-	2 257 029	2 257 029

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

28. Розкриття справедливої вартості (продовження)

Активи і зобов'язання, відображені за справедливою вартістю

31 грудня 2018 р.	Дата оцінки	Оцінка справедливої вартості з використанням			Всього
		Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3	
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Державні боргові цінні папери	31 грудня 2018 р.	-	8 478 797	-	8 478 797
Державні боргові цінні папери США	31 грудня 2018 р.	-	27 583	-	27 583
Акції	31 грудня 2018 р.	-	-	131 788	131 788
Форвардні контракти	31 грудня 2018 р.	-	12 802	-	12 802
Делозитні сертифікати НБУ	31 грудня 2018 р.	-	1 008 313	-	1 008 313
Основні засоби – будівлі	1 грудня 2018 р.	-	-	993 605	993 605
Предмети мистецтва	1 грудня 2016 р.	-	-	17 005	17 005
Інвестиційна власність	1 грудня 2018 р.	-	-	71 876	71 876
Активи, справедлива вартість яких розкривається					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2018 р.	9 045 544	-	-	9 045 544
Заборгованість інших банків	31 грудня 2018 р.	-	1 520 741	-	1 520 741
Кредити клієнтам	31 грудня 2018 р.	-	-	27 177 284	27 177 284
Акції	31 грудня 2018 р.	-	-	7 057	7 057
Інші фінансові активи	31 грудня 2018 р.	-	-	789 084	789 084
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Похідні фінансові зобов'язання	31 грудня 2018 р.	-	6 721	-	6 721
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається					
Заборгованість перед Національним банком України	31 грудня 2018 р.	-	1 002	-	1 002
Заборгованість перед іншими банками	31 грудня 2018 р.	-	697 452	-	697 452
Кошти клієнтів	31 грудня 2018 р.	-	-	39 793 243	39 793 243
Випущені депозитні сертифікати	31 грудня 2018 р.	-	-	832 460	832 460
Субординований борг	31 грудня 2018 р.	-	410 330	-	410 330
Інші фінансові зобов'язання та страхові резерви	31 грудня 2018 р.	-	-	1 803 115	1 803 115

Далі представлений опис визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які відображаються за справедливою вартістю з використанням моделей оцінки. Цей опис включає оцінки та судження Банківської групи, які учасник ринку зробив би при оцінці інструментів.

Похідні фінансові інструменти

Похідні фінансові інструменти оцінені із застосуванням моделей оцінки, які базуються за ринкових спостереженнях, – це здебільшого валютні свопи та форвардні валютообмінні контракти. Моделі, які використовуються найчастіше, включають моделі оцінки форвардів та свопів з використанням розрахунків теперішньої вартості. Ці моделі використовують різні вхідні дані, включаючи кредитоспроможність контрагентів, форвардні та спотові курси валют та криві процентних ставок.

(у тисячах гривень)

28. Розкриття справедливої вартості (продовження)

Цінні папери

Цінні папери, оцінені з використанням моделей оцінки, представлені перш за все борговими цінними паперами, які не обертаються на ринку. Ці цінні папери оцінюються з використанням моделей дисконтованих грошових потоків, які, в одному випадку, використовують тільки ринкові спостереження, наприклад, процентні ставки, а в іншому – ринкові спостереження та інформацію, яка не базується на ринкових спостереженнях. Інформація, яка не базується на ринкових спостереженнях, включає припущення щодо фінансового стану компанії – об'єкта інвестицій, її ризик, та економічні припущення щодо галузі, у якій веде свою діяльність компанія – об'єкт інвестицій.

Будівлі, предмети мистецтва та інвестиційна власність

Основою оцінки є метод ринкових аналогів, результати застосування методу ринкових аналогів підтверджуються доходним методом. У ході переоцінки незалежні оцінювачі використовують професійні судження та оцінки для визначення аналогів будівель, що використовуються при застосуванні методу ринкових аналогів, строків експлуатації активів, які переоцінюються, та норм капіталізації, що використовуються при застосуванні доходного методу.

Протягом 2019 та 2018 років Банківська група не переводила фінансові активи або фінансові зобов'язання між рівнями ієрархії справедливої вартості.

29. Умовні та інші зобов'язання

Судові процеси

Банківська група є стороною у судовій справі щодо одного боржника. Банківська група отримала судове рішення щодо виплати суми кредиту від цього боржника, що були приведено в дію та кредит було погашено. Після цієї події, боржник звернувся до суду із зустрічним позовом щодо визнання попереднього судового рішення нечинним та отримання виплати від Банківської групи в сумі 571,3 мільйона гривень. Станом на 31 грудня 2019 року існує ризик того, що судові рішення буде прийняте не на користь Банківської групи.

Виконання вимог податкового законодавства та інших нормативних актів

Українське законодавство і нормативні акти, що регулюють сферу оподаткування та інші аспекти діяльності, включаючи правила валютного й митного контролю, продовжують змінюватись. Положення законів і нормативних актів часто нечіткі, а їх тлумачення залежить від позиції місцевих, регіональних і центральних органів влади, а також інших державних органів. Випадки суперечливих тлумачень законодавства не поодинокі. Керівництво вважає, що його тлумачення положень законодавства, які регулюють діяльність Банківської групи, є обґрунтованим, і діяльність Банківської групи здійснюється в повній відповідності до законодавства, яке регулює його діяльність, і що Банківська група нарахувала та сплатила усі належні податки.

Див. Примітку 34 щодо додаткового розкриття податкових ризиків.

Капітальні зобов'язання

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група мала капітальні зобов'язання, передбачені контрактами на придбання обладнання на суму 15 485 тисяч гривень (на 31 грудня 2018 року – 24 161 тисяча гривень). Керівництво Банківської групи вже виділило необхідні ресурси для виконання цього зобов'язання. Керівництво Банківської групи вважає, що майбутні чисті доходи та фінансування будуть достатніми для виконання цих та інших аналогічних зобов'язань.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

29. Умовні та інші зобов'язання (продовження)

Зобов'язання з кредитування

Гарантії та акредитиви «стенд-бай», які являють собою безвідкличні гарантії того, що Банківська група здійснить платіж на користь третіх сторін у випадку невиконання клієнтами своїх зобов'язань, несуть ризик, пов'язаний із дефолтом клієнта або його неспроможністю виконати договір з третьою стороною. Для управління ризиком збитків Банківська група вимагає, щоб більшість гарантії забезпечувались депозитами в Банківській групі. Документальні та комерційні акредитиви, що являють собою письмові зобов'язання Банківської групи за дорученням своїх клієнтів, які надають право третім сторонам вимагати від Банківської групи оплати у встановлених сумах відповідно до конкретних умов, забезпечуються партіями товару, до яких вони відносяться, або грошовими депозитами, а отже мають менший рівень ризику, ніж кредити.

Кредитні зобов'язання являють собою невикористані зобов'язання щодо надання кредитів у формі позик. Банківська група наражається на ризик можливих збитків у зв'язку з ризиком по кредитних зобов'язаннях. Однак, враховуючи відкличний характер цих зобов'язань, Банківська група може відмовити клієнтам в кредитах при зниженні платоспроможності клієнта.

Загальна сума невикористаних кредитних ліній, акредитивів та гарантії за угодою необов'язково являє собою майбутні потреби у грошових коштах, оскільки строк дії таких фінансових інструментів може закінчитися без фінансування.

Акредитиви, видані Банківською групою, були такими:

	2019 рік	2018 рік
Підтверджені імпорتنі акредитиви	312 212	122 055
Непідтверджені імпорتنі акредитиви	69 316	90 323
Грошове забезпечення (Примітка 15)	(359 936)	(209 202)
Всього акредитивів	21 592	3 176

Станом на 31 грудня 2019 року сума резерву під акредитиви становила 99 тисяч гривень (2018 рік – 91 тисячу гривень).

Гарантії надані були такими:

	2019 рік	2018 рік
Гарантії та авалювання векселів	1 782 140	1 913 084
Грошове забезпечення (Примітка 16)	(326 263)	(503 101)
Всього гарантії та авалювання векселів	1 455 877	1 409 983

Станом на 31 грудня 2019 року сума резерву під гарантії та авалі становила 128 636 тисяч гривень (2018 рік – 12 599 тисяч гривень).

Сума невиконаних відкличних зобов'язань з надання кредитів, наданих Банківською групою станом на 31 грудня 2019 року, склала 15 760 023 тисячі гривень (на 31 грудня 2018 року – 9 884 813 тисяч гривень). Керівництво вважає зобов'язання з надання кредитів відкличними, оскільки відповідні договори забезпечують широкий спектр подій-підстав, які дозволяють Банківській групі призупинити подальше фінансування клієнта або достроково анулювати ліміт кредитування. Такі події включають, у тому числі, погіршення фінансового стану клієнта, зменшення потоків надходжень грошових коштів на поточні рахунки клієнта, втрату забезпечення або значне зменшення його справедливої вартості, рішення регулятивних органів, які впливають на монетарний ринок України.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

29. Умовні та інші зобов'язання (продовження)

Зобов'язання з кредитування (продовження)

У сумі резерву під зобов'язання з кредитування, гарантії та акредитиви протягом 2019 відбулися такі зміни:

Зобов'язання, гарантії та акредитиви	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2019 року	12 690	-	-	12 690
Нові зобов'язання, гарантії та акредитиви	3 483	-	-	3 483
Погашені зобов'язання, гарантії та акредитиви	(4 622)	(710)	-	(5 332)
Переведення у стадію 2	(712)	712	-	-
Переведення у стадію 3	(5 384)	-	5 384	-
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(221)	-	124 920	124 699
Курсові різниці	(412)	(2)	(6 391)	(6 805)
На 31 грудня 2019 року (Примітка 18)	4 822	-	123 913	128 735

У сумі резерву під покриття інших збитків протягом 2019 відбулися такі зміни:

	2019 рік
Очікувані кредитні збитки під покриття інших збитків на 1 січня 2019 року	3 697
Вплив курсових різниць	(168)
На 31 грудня 2019 року (Примітка 18)	3 529

У сумі резерву під зобов'язання з кредитування, гарантії та акредитиви протягом 2018 відбулися такі зміни:

Зобов'язання, гарантії та акредитиви	Стадія 1
Очікувані кредитні збитки на 1 січня 2018 року	11 395
Нові зобов'язання, гарантії та акредитиви	6 182
Погашені зобов'язання, гарантії та акредитиви	(3 087)
Зміна величини очікуваного кредитного ризику	(1 536)
Курсові різниці	(264)
На 31 грудня 2018 року (Примітка 18)	12 690

У сумі резерву під покриття інших збитків протягом 2018 відбулися такі зміни:

	2018 рік
Очікувані кредитні збитки під покриття інших збитків на 1 січня 2018 року	2 987
Відрахування до резерву під зобов'язання, гарантії та акредитиви, протягом звітного періоду	727
Вплив курсових різниць	(17)
На 31 грудня 2018 року (Примітка 18)	3 697

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

29. Умовні та інші зобов'язання (продовження)

Нижче наведений аналіз зобов'язань з кредитування, гарантій та акредитивів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2019 року:

Станом на 31 грудня 2019 року	Рейтинг	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Акредитиви, видані Банківською групою					
Корпоративні клієнти	Високий рейтинг	199 049	–	–	199 049
Корпоративні клієнти	Стандартний рейтинг	5 912	–	–	5 912
Корпоративні клієнти	Нижче стандартного рейтингу	176 534	–	–	176 534
Гарантії надані					
Корпоративні клієнти	Високий рейтинг	966 313	–	–	966 313
Корпоративні клієнти	Стандартний рейтинг	341 692	–	–	341 692
Корпоративні клієнти	Нижче стандартного рейтингу	38 239	–	–	38 239
Корпоративні клієнти	Знецінені	–	–	425 261	425 261
Банки	от А- до А+	7 168	–	–	7 168
Банки	без рейтингу	3 500	–	–	3 500

Нижче наведений аналіз зобов'язань з кредитування, гарантій та акредитивів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2018 року:

Станом на 31 грудня 2018 року	Стадія	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Всього
Акредитиви, видані Банківською групою					
Корпоративні клієнти	Високий рейтинг	175 701	–	–	175 701
Корпоративні клієнти	Стандартний рейтинг	19 028	–	–	19 028
Корпоративні клієнти	Нижче стандартного рейтингу	17 089	–	–	17 089
Гарантії надані					
Корпоративні клієнти	Високий рейтинг	947 624	–	–	947 624
Корпоративні клієнти	Стандартний рейтинг	417 667	–	–	417 667
Корпоративні клієнти	Нижче стандартного рейтингу	380 721	–	–	380 721
Корпоративні клієнти	Знецінені	–	–	153 420	153 420
Банки	от А- до А+	7 712	–	–	7 712
Банки	без рейтингу	6 500	–	–	6 500

За корпоративними клієнтами рейтинг юридичної особи розраховується за допомогою внутрішньої рейтингової моделі (Примітка 9). Кредитний рейтинг за фінансовими установами базується на рейтингу агентств Fitch.

30. Фінансові активи, передані у забезпечення

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група не передавала у забезпечення будь-які активи. Станом на 31 грудня 2018 Банківська група передавала цінні папери які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, балансовою вартістю 3 057 тисяч гривень у забезпечення під кредит від Національного банку України в розмірі 1 000 тисяч гривень.

31. Операції зі зв'язаними сторонами

Для цілей складання цієї консолідованої звітності сторони вважаються зв'язаними, якщо вони знаходяться під спільним контролем, або якщо одна сторона контролює іншу або має можливість у значній мірі впливати на фінансові та операційні рішення іншої сторони у відповідності до МСБО 24 «Розкриття інформації щодо зв'язаних сторін». При розгляді кожного можливого випадку відносин з зв'язаними сторонами до уваги береться суть цих відносин, а не лише юридична форма.

В ході звичайної діяльності проводяться банківські операції з основними акціонерами, компаніями під спільним контролем та іншими зв'язаними сторонами. Ці операції включають здійснення розрахунків, надання кредитів, залучення депозитів, фінансування комерційної діяльності та операції з іноземною валютою.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

31. Операції зі зв'язаними сторонами (продовження)

Нижче наводяться залишки станом на 31 грудня 2019 та 2018 років, а також доходи та витрати за 2019 та 2018 роки:

На 2019 рік та за рік, що закінчився даною датою	Материнська компанія	Підприємств а під спільним контролем	Керівництво	Інші зв'язані сторони
Активи				
Кредити клієнтам	-	902 863	379	23
(гривня - процентна ставка, % річних)	-	(17,00)	(43,24)	(42,76)
(долар, євро - процентна ставка, % річних)	-	(7,32)	-	-
Резерв під зменшення корисності кредитів	-	(66 934)	(13)	(1)
Заборгованість інших банків	-	7 100	-	-
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-	112	-	-
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-	10 906	-	-
Інші активи	3	50 761	12	1
Зобов'язання				
Кошти клієнтів	(4 682)	(7 947 848)	(164 631)	(134 939)
(гривня - процентна ставка, % річних)	-	(10,89)	(14,03)	(16,75)
(долар, євро - процентна ставка, % річних)	-	(0,35)	(3,17)	(3,22)
Інші зобов'язання	-	(19 083)	(6)	(18)
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням				
Відкличні зобов'язання з надання кредитів	-	82 219	955	574
Гарантії та авалі	-	155 279	-	-
Акредитиви	-	352 926	-	-
Доходи/(витрати)				
Процентні доходи	-	103 662	62	4
Процентні витрати	-	(458 756)	(3 360)	(7 811)
Комісійні доходи	181	118 727	266	10 271
Комісійні витрати	-	(1 385)	-	-
Дохід від страхової діяльності	-	307 868	85	-
Інші доходи	-	944	5	19
Відрахування до резерву під зобов'язання, гарантії та акредитиви	-	21	-	-
Резерв під зменшення корисності кредитів	-	88 533	(7)	(1)
Операційні та інші витрати	-	(63 656)	(889)	-

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

31. Операції зі зв'язаними сторонами (продовження)

На 2018 рік та за рік, що закінчився даною датою	Материнська компанія	Підприємства під спільним контролем	Керівництво	Інші зв'язані сторони
Активи				
Кредити клієнтам	-	1 425 891	251	5
(процентна ставка, % річних)	-	(9,18)	(45,08)	(42,60)
Резерв під зменшення корисності кредитів	-	(162 929)	(5)	-
Заборгованість інших банків	-	80	-	-
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-	69	-	-
Цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-	11 025	-	-
Інші активи	3	56 386	14	-
Зобов'язання				
Кошти клієнтів	(127)	(10 631 360)	(90 207)	(134 776)
(процентна ставка, % річних)	-	(9,85)	(3,22)	(5,52)
Випущені депозитні сертифікати	-	(786 604)	(6 988)	-
Інші зобов'язання	(1)	(99 953)	(4)	(16)
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням				
Відкличні зобов'язання з надання кредитів	-	30 592	654	433
Гарантії та авали	-	284 525	-	-
Акредитиви	-	178 027	-	-
Доходи/(витрати)				
Процентні доходи	-	234 128	42	4
Процентні витрати	-	(863 420)	(3 575)	(6 777)
Комісійні доходи	140	309 823	210	4 989
Дохід від страхової діяльності	-	188 915	81	-
Інші доходи	-	345	6	18
Відрахування до резерву під зобов'язання, гарантії та акредитиви	-	8	-	-
Резерв під зменшення корисності кредитів	-	85 617	(3)	-
Операційні витрати	-	(186 521)	(850)	-

Процентна ставка за кредитами керівництву в розмірі 43.24% (2018 – 45.08%) є процентною ставкою за кредитними картами та овердрафтами після пільгового періоду.

Резерв під зменшення корисності кредитів стосовно кредитів зв'язаним сторонам був створений як на індивідуальній основі, так і за портфельним принципом.

Крім того, станом на 31 грудня 2019 року Банківською групою були надані кредити двом непов'язаним компаніям чистою балансовою вартістю на суму 1 833 027 тисяч гривень (2018 рік – трьом непов'язаним сторонам з чистою балансовою вартістю 2 672 866 тисяч гривень). Дані кредити не є простроченими. Станом на 31 грудня 2019 року та 31 грудня 2018 року забезпеченням по даним кредитам виступала застава від пов'язаних сторін. Також іншим джерелом погашення цих кредитів (окрім реалізації застави) є надходження від пов'язаних сторін. Валова балансова вартість цих кредитів на 31 грудня 2019 становить 1 848 508 тисяч гривень (2018 рік - 3 126 045 тисяч гривень). Резерв під очікувані кредитні збитки для цих кредитів становить 15 481 тисяч гривень (2018 рік - 453 179 тисяч гривень).

Протягом 2019 року сума кредитів зв'язаним сторонам змінювалась таким чином:

	Материнська компанія	Підприємства під спільним контролем	Керівництво	Інші зв'язані сторони
Кредити, надані пов'язаним сторонам протягом року	-	9 091	311	22
Суми, повернені пов'язаними сторонами протягом року	-	(644 182)	(189)	(4)
Курсові різниці та інші зміни	-	112 063	6	-

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

31. Операції зі зв'язаними сторонами (продовження)

Протягом 2018 року сума кредитів зв'язаним сторонам змінювалась таким чином:

	Материнська компанія	Підприємства під спільним контролем	Керівництво	Інші зв'язані сторони
Кредити, надані пов'язаним сторонам протягом року	-	322 673	146	4
Суми, повернені пов'язаними сторонами протягом року	-	(1 797 775)	(40)	-
Курсові різниці та інші зміни	-	(75 948)	(1)	-

У 2019 році винагорода членам Правління складалася із заробітної плати у сумі 81 618 тисяч гривень (у 2018 році – 70 725 тисяч гривень), обов'язкових внесків до державних фондів у сумі 2 460 тисяч гривень (у 2018 році – 1 715 тисяч гривень) та резерву під виплату додаткових винагород у сумі 126 051 тисяч гривень (у 2018 році – 135 861 тисяч гривень). За 12 місяців 2019 року виплати членам Спостережної ради становили 18 719 тисяч гривень (за 12 місяців 2018 року – 3 726 тисяч гривень).

У 2019 винагорода вищому управлінському персоналу страхових компаній складала 3 441 тисяч гривень (2018 рік - 4 292 тисячі гривень).

Також, станом на 31 грудня 2019 року та 31 грудня 2018 року Банк здійснює свою діяльність в рамках виконання Плану заходів щодо приведення нормативу максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами у відповідність до нормативних вимог. Планом передбачено поступове приведення нормативу Н9 до нормативних значень, встановлених Національним банком в строк до 31 грудня 2020 року. Впродовж 2019 року Банк виконував План заходів без порушень та зі значним випередженням.

32. Зміни в зобов'язаннях, що відносяться до фінансової діяльності

Нижче наведені зміни у грошових потоках від фінансової діяльності звіту про рух грошових коштів за 2019 та 2018 роки:

	Випущені єврооблігації	Інші позикові кошти	Субординований борг	Зобов'язання з оренди
Балансова вартість на 31 грудня 2017 р.	1 915 014	11 193	489 656	252 569
Погашення	(1 844 078)	(10 883)	-	(76 489)
Курсові різниці	(76 258)	(249)	-	-
Інше	5 322	(61)	(1 511)	91 322
Балансова вартість на 31 грудня 2018 р.	-	-	488 145	267 402
Надходження	-	7 500	-	-
Погашення	-	(7 500)	(482 300)	(163 947)
Інше	-	-	(5 845)	191 164
Балансова вартість на 31 грудня 2019 р.	-	-	-	294 619

Стаття «Інше» включає ефект нарахованих, але ще не виплачених відсотків за випущеними єврооблігаціями, іншим позиковими коштами і субординованим боргом. Банківська група класифікує виплачені відсотки як грошові потоки від операційної діяльності.

(у тисячах гривень)

33. Інформація про дотримання вимог щодо достатності регулятивного капіталу та економічних нормативів Банківської групи

Станом на 31 грудня 2019 року Банківська група дотримується вимог щодо достатності регулятивного капіталу та економічних нормативів у відповідності до вимог «Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп», затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 20 червня 2012 року № 254 за винятком нормативів Н9к «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаною особою», Н10к «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаною особою» та Н10-1к «Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними особами, які не є фінансовими установами». Для нормативів Н9к, Н10к, Н 10-1к значення для Банківської Групи передбачені Планом заходів щодо приведення нормативу максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами у відповідність до нормативних вимог, що погоджений Національним банком (Рішення №340-РШ/Бт від 06.06.2017 року).

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг встановила порушення ПрАТ "УАСК АСКА" нормативу платоспроможності та достатності капіталу: сума прийнятних активів, наявних у ПрАТ "УАСК АСКА", є меншою за нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу. Станом на 31 грудня 2019 року норматив не виконується. Законодавством України передбачено право регулятора страхового ринку видавати приписи страховикам про усунення виявлених порушень вимог законодавства про страхову діяльність, а у разі їх невиконання зупиняти чи обмежувати дію ліцензій цих страховиків до усунення виявлених порушень або приймати рішення про відкликання ліцензій та виключення з державного реєстру страховиків (перестраховиків). Управлінський персонал вважає, що докладає достатніх зусиль для усунення невиконання цього нормативу у найближчому майбутньому.

Банк підтримує і активно управляє капіталом для покриття ризиків, притаманних банківській діяльності. Достатність капіталу Банку контролюється з використанням, серед іншого, нормативів, встановлених Базельською угодою 1988 року та нормативів, встановлених Національним банком України. На думку керівництва, загальна сума капіталу, управління яким здійснює Банк, дорівнює загальній сумі регулятивного капіталу. Сума капіталу в управлінні станом на 31 грудня 2019 року складає 7 914 882 тисячі гривень (на 31 грудня 2018 року – 5 282 255 тисяч гривень).

Першочерговими цілями управління капіталом Банку є забезпечення дотримання Банком зовнішніх вимог до капіталу та утримання високих кредитних рейтингів і належних показників капіталу з метою підтримки свого бізнесу та максимального збільшення біржової вартості акцій.

Банк управляє структурою капіталу та відповідно змінює її з огляду на зміни в економічних умовах та показниках ризику його діяльності. З метою підтримання або коригування структури капіталу Банк може коригувати суми виплат дивідендів акціонерам, повернути капітал акціонерам або випустити капітальні цінні папери. Жодних змін у цілях, політиці та процесах у порівнянні з попередніми роками не відбулося.

Норматив адекватності капіталу Національного банку України

Національний банк України вимагає від банків підтримувати показник адекватності капіталу на рівні 10% від активів, зважених за рівнем ризику, визначений з урахуванням ризиків, розрахований згідно з правилами бухгалтерського обліку в Україні. Станом на 31 грудня 2019 та 2018 років показник адекватності капіталу Банку, розрахований за цим принципом, складав:

	2019 рік	2018 рік
Основний капітал	4 590 896	3 759 198
Додатковий капітал	3 331 042	1 530 113
Відвернення відповідно до інструкцій Національного банку України	(7 056)	(7 056)
Всього капіталу	7 914 882	5 282 255
Активи, зважені з урахуванням ризику	37 308 695	32 324 099
Показник адекватності капіталу	21,21%	16,34%

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

33. Інформація про дотримання вимог щодо достатності регулятивного капіталу та економічних нормативів Банківської групи (продовження)

Регулятивний капітал складається з основного капіталу, що включає сплачений зареєстрований акціонерний капітал, емісійний дохід, резерви, створені згідно з українським законодавством, за вирахуванням чистої залишкової вартості нематеріальних активів та збитків поточного і попереднього років, зменшених на суму нарахованих та не отриманих понад 30 днів доходів, прострочених нарахованих доходів, за вирахуванням сформованого за цими доходами резервів. Додатково основний капітал зменшується на суму перевищення непокритого кредитного ризику над прибутками минулих і поточного років. Другим компонентом регулятивного капіталу є додатковий капітал, який включає резерви під заборгованість за міжбанківськими кредитами та кредитами клієнтам, результат переоцінки основних засобів, прибуток поточного року, зменшений на суму нарахованих та не отриманих понад 30 днів доходів, прострочених нарахованих доходів, за вирахуванням сформованого за цими доходами резервів, субординованого довгострокового боргу, нерозподіленого прибутку попередніх років, зменшеного на суму непокритого кредитного ризику.

Станом на 31 грудня 2019 та 2018 років Банк дотримувався регулятивних вимог до капіталу.

НБУ проводить регулярне стрес тестування банків із використанням певних припущень стрес тесту для перевірки виконання регуляторних вимог. У разі якщо результати стрес тестування свідчать, що адекватність капіталу може впасти нижче регуляторного рівня у майбутньому, НБУ може вимагати збільшення розміру регулятивного капіталу понад мінімальний розмір.

Далі подано звіт про адекватність капіталу за методикою Базель I станом на 31 грудня 2019 та 2018 років:

	2019 рік	2018 рік
Капітал 1-го рівня		
Акціонерний капітал	3 294 492	3 294 492
Емісійний дохід	101 660	101 660
Резервний фонд	1 475 430	1 475 430
Нерозподілений прибуток	3 616 578	996 305
Всього капіталу 1-го рівня	8 488 160	5 867 887
Капітал 2-го рівня		
Резерви переоцінки активів	579 217	449 982
Дозволений субординований борг	–	292 887
Всього капіталу 2-го рівня	579 217	742 869
Всього капіталу	9 067 377	6 610 756
Рівень адекватності капіталу на звітну дату		
Активи, зважені на ризик	40 330 966	37 650 032
Всього капіталу	9 067 377	6 610 756
Рівень адекватності капіталу (%)	22,48%	17,56%

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Примітки до річної консолідованої звітності Банківської групи за 2019 рік

(у тисячах гривень)

34. Події після дати балансу

У березні 2020 року Банківська група отримала акт податкової перевірки, згідно з яким було виявлено заниження податку на прибуток та інших податків на загальну суму 143 547 тисяч гривень. Податкові повідомлення-рішення не отримані, наразі Банківська група перебуває в процесі оскарження акту та зазначених в ньому сум.

28 квітня 2020 року Річними Загальними зборами акціонерів АТ «ПУМБ» прийнято рішення про розподіл прибутку за 2019 рік та нерозподіленого прибутку минулих років таким чином:

- Прийнято рішення про виплату дивідендів акціонерам Банку за результатами діяльності у 2019 році в сумі 2 000 043 тисячі гривень, з розрахунку 139.63 гривні на 1 просту акцію;
- Прийнято рішення про збільшення статутного капіталу Банку на загальну суму в 1 486 103 тисячі гривень, у тому числі за рахунок прибутку за 2019 рік в сумі 473 242 тисячі гривень та за рахунок нерозподіленого прибутку минулих років в сумі 1 012 861 тисяча гривень, шляхом підвищення номінальної вартості акцій з 230.0 гривень до 333.75 гривень на 1 акцію.
- Прийнято рішення спрямувати прибуток за 2019 рік у сумі 130 432 тисячі гривень до резервного фонду Банку.

Зміни у бізнес середовищі протягом 2020 року описані у Примітці 2.

Підписано від імені Правління Відповідальної особи Банківської групи 29 травня 2020 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

К.О. Школяренко (Фінансовий директор)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

